

Pvm 8.10.2007	Rakenteen tarkistus Pvm 8.10.2007	Muodollinen tarkistus Pvm 9.10.2007	Suunnitelman hyväksyntä Pvm 10.10.2007	Hyväksytty toisen asteen koulutuslautakunnan suomenkielisessä jaostossa Pvm <u>23</u> / <u>10</u> / <u>2007</u>
Laatija Timo Järvinen	Osastonjohtaja Johan Lindman	Vs. kehittämisspäälikkö Hillevi Kivelä	Koulutusalojohtaja Matti Jurvanen	Sihteeri Sirkku Salonen

VAASAN AMMATTIOPISTO

Opetussuunnitelman tutkintokohtainen osa

TEKNIIKAN JA LIIKENTEEN ALA

**TURVALLISUUSALAN PERUSTUTKINTO
TURVALLISUUSVALVOJA**

SISÄLLYS

LUKUSUUNNITELMA	3
YHTEISET OPINNOT, 20 OV	10
PAKOLLISET OPINTOKOKONAISUUDET	10
Äidinkieli, 4 ov	10
Työviestintä I, 2 ov	12
Työviestintä II, 2 ov	12
Toinen kotimainen kieli, 1 ov	14
Vieras kieli, 2 ov	15
Matematiikka, 3 ov	16
Fysiikka ja kemia, 2 ov	17
Yhteiskunta-, yritys- ja työelämätieto, 1 ov	18
Terveystieto, 1 ov	19
Liikunta, 1 ov	20
Taide ja kulttuuri, 1 ov	21
VALINNAISET OPINTOKOKONAISUUDET	23
Ympäristötieto, 1 ov	23
Etiikka, 1 ov	24
Kulttuurien tuntemus, 1 ov	25
Hyvät tavat, 1 ov	26
Psykologia, 1 ov	27
Yritysverkostot Pohjanmaalla, 1 ov	29
Kundbetjäning på svenska, 1 ov	29
AMMATILLISET OPINNOT, 90 OV	31
TUTKINNON YHTEISET AMMATILLISET OPINNOT	32
Turvallisuusalan perustaidot, 40 ov	32
Yhteiskunnan toiminnot ja turvallisuus, 1 ov	32
Viranomaistoiminta, 1 ov	33
Yritysturvallisuus, 2 ov	34
Turvallisuuslainsäädäntö, 2 ov	35
Vuorovaikutus- ja yhteistyötaidot, 2 ov	36
Asiakaspalvelu ja etiikka, 2 ov	37
Toiminta- ja työkyvyn ylläpitäminen, 4 ov	38
Vartijan työn perusteet, 2 ov	39
Vartijan peruskurssi, 3 ov	41
Järjestyksenvalvojan peruskurssi, 2 ov	42
Ensiapu ja pelastustaidot, 3 ov	43
Liikenneturvallisuus, 2 ov	44
Voimankäytön ja itsepuolustuksen perusteet, 6 ov	45
Opinnäytetyö, 2 ov	46
Työssäoppiminen, 6 ov	47
KOULUTUSOHJELMITTAIN ERIYTYVÄT AMMATILLISET OPINNOT	49
Vartiointi ja palvelutoiminnot, 20 ov	50
Vartiointivälineet ja -asiakirjat, 2 ov	50
Vartiointimuodot, 6 ov	51
Työsuojelu vartiointialalla, 2 ov	53
Työssäoppiminen, 10 ov	54
Uhkatilanteiden hallinta, 10 ov	57
Uhka- ja voimankäyttötilanteiden lainsäädäntö, 1 ov	57
Taktisen ennakkoinnin perusteet, 2 ov	57
Toiminta uhkatilanteissa ja rikospaikalla, 2 ov	59
Työssäoppiminen, 5 ov	61
Tietoturvallisuus, 10 ov	64
Tietojenkäsittely, A-ajokortti, 6 ov	64
Salassapito, 1 ov	65
Työssäoppiminen, 3 ov	66
Turvajärjestelmien asennus, 10 ov	69
Turvallisuustekniset järjestelmät, 2 ov	69
Asennustekniikan perusteet, 2 ov	71
Turvallisuusteknisten järjestelmien käyttö, 2 ov	72
Turvallisuusteknisten järjestelmien asennus ja huolto, 4 ov	73
VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT, 10 OV	75
LIITTEET Tutkinnon näyttösuunnitelma	

LUKUSUUNNITELMA
TURVALLISUUSVALVOJA

LUKUSUUNNITELMA A

Opintokok. koodi	Jakso koodi	Opintokokonaisuus / jakson nimi	pakollinen/ valinnainen	1-lv ov	2-lv ov	3-lv ov	Yhteensä ov
YHTEISET OPINNOT							20
KAIKILLE YHTEISET OPINNOT							16
TAPMYÄ		ÄIDINKIELI, SUOMI					
	TAPMYÄ1A1	Työviestintä I	p	3			
	TAPMYÄ1A2	Työviestintä II	p		1		
YHTSTK		ÄIDINKIELI, SUOMI TOISENA KIELENÄ					
	YHTSTK1A	Äidinkieli I, suomi toisena kielenä	p	3			
	YHTSTK2A	Äidinkieli II, suomi toisena kielenä	p		1		
TAPMYD		ÄIDINKIELI, RUOTSI					
	TAPMYD1A	Äidinkieli, ruotsi	p	4			
TAPMYR		RUOTSI					
	TAPMYR1A	Svenska inom arbetslivet	p	1			
	TAPMYR3A	Ruotsin alkeiskurssi (maahanmuuttajat)	p	1			
TAPMYS		SUOMI					
	TAPMYS1A	Suomi	p	1			
TAPMYE		ENGLANTI					
	TAPMYE1A	Daily Life in English	p	2			
TAPMYM		MATEMATIIKKA					
	TAPMYM1A	Talousmatematiikan perusteet	p	3			
TAPMYF		FYSIIKKA JA KEMIA					
	TAPMYF1A	Fysiikka ja kemia	p		2		
TAPMYH		YHTEISKUNTA-, YRITYS- JA TYÖELÄMÄTIETO					
	TAPMYH1A	Yhteiskunta-, yritys- ja työelämätiето	p	1			
TAPMYI		TERVEYSTIETO					
	TAPMYI1A	Terveystieto	p		1		
TAPMYN		LIIKUNTA					
	TAPMYN1A	Liikunta		1			
TAPMYT		TAIDE JA KULTTUURI					
	TAPMYT1A	Taide- ja kulttuuri	p	1			
VALINNAISET YHTEISET OPINNOT							4
TAPMYY		YMPÄRISTÖTIETO					
	TAPMYY1A	Ympäristötieto	v				
	TAPMYY2A	Kestävää kehitystä	v				
TAPMYU		TIETO- JA VIESTINTÄTEKNIikka					
	TAPMYU1A	Tietotekniikka 1	v				
	TAPMYU2A	Tietotekniikka 2	v				
	TAPMYU3A	Käytännönläheistä tietotekniikkaa	v				
	TAPMYU4A	Internet	v				
TAPMYA		ETIIKKA					
	TAPMYA1A	Etiikka	v				
TAPMYK		KULTTUURIEN TUNTEMUS					
	TAPMYK1A	Kulttuurien tuntemus	v				
	TAPMYK2A	Hyvät tavat	v				
	TAPMYK3A	Taide ja kulttuuri	v				
	TAPMYK4A	Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin kurssi	v				
	TAPMYK5A	Taidekurssi	v				
	TAPMYK6A	Kuva - Kulttuuri - Virta	v				
	TAPMYK7A	Monikulttuurisuus					

TURVALLISUUSVALVOJA

LUKUSUUNNITELMA A

Opintokok. koodi	Jakso koodi	Opintokokonaisuus / jakson nimi	pakollinen/ valinnainen	1-lv ov	2-lv ov	3-lv ov	Yhteensä ov	
VALINNAISET YHTEISET OPINNOT							4	
TAPMYP		PSYKOLOGIA						
	TAPMYP1A	Psykologia	v					
	TAPMYP2A	Kommunikaatiopsykologia	v					
	TAPMYP3A	Psykologia 2	v					
	TAPMYP4A	Persoonallisuuspsykologia						
TAPMYP5A	Psyykkisen työ- ja toimintakyvyn ylläpitäminen	v						
TAPMYB		YRITYSTOIMINTA						
	TAPMYB1A	Yritysverkostot Pohjanmaalla	v					
	TAPMYB2A	Kundbetjäning på svenska	v					
	TAPMYB3A	Yritystoiminta	v					
	TAPMYB4A	Matematiikan tukikurssi	v					
	TAPMYB6A	Selviydy Englannin kielellä	v					
	TAPMYB7A	Venäjän alkeet	v					
	TAPMYB8A	Basic English	v					
	TAPMYB10A	Käytännön ruotsia	v					
	TAPMYB11A	Tulevaisuudessa yrittäjäksi	v					
	TAPMYB12A	Ruotsin tukikurssi	v					
	TAPMYB13A	Saksan alkeet	v					
	TAPMYB14A	Ranska	v					
	TAPMYB15A	Ruotsi 4	v					
	TAPMYB16A	Italian alkeiskurssi	v					
	TAPMYB17A	Soft start English conversation	v					
	TAPMYB19A	Englannin tukikurssi	v					
	TAPMYB20A	Rikosoikeus	v					
	TAPMYB21A	Conversation English	v					
	TAPMYC		LIIKUNTA					
		TAPMYC1A	Pallopelit	v				
TAPMYC2A		Liikunnan mahdollisuudet	v					
TAPMYC3A		Kroppa kuntoon	v					
TAPMYC4A		Relax-liikuntakurssi	v					
TAPMYC5A	Kohota kuntoasi	v						
Kaikille yhteiset opinnot				12	4		16	
Valinnaiset yhteiset opinnot				1	1	2	4	
Yhteiset opinnot yhteensä				13	5	2	20	

TURVALLISUUSVALVOJA

LUKUSUUNNITELMA A

Opintokok. koodi	Jakso koodi	Opintokokonaisuus / jakson nimi	pakollinen/ valinnainen	1-lv ov	2-lv ov	3-lv ov	Yhteensä ov
AMMATILЛИSET OPINNOT							90
TAYMTP		TURVALLISUUSALAN PERUSTAJAT					40
	TAYMTP1A	Yritysten ja yhteiskunnan turvallisuus	p	4			
	TAYMTP2A	Ensiapu ja pelastustaidot	p	2			
	TAYMTP3A	Asiakaspalvelu- ja vuorovaikutustaidot	p	3			
	TAYMTP4A	Ammattietiikka	p	1			
	TAYMTP5A	Työkyvyn ylläpito	p	2			
	TAYMTP6A	Voimankäytön ja itsepuolustuksen perusteet	p	3			
	TAYMTP7A	Liikenneturvallisuus	p				
	TAYMTP8A	Vartijan työn perusteet	p				
	TAYMTP9A	Vartijan peruskurssi	p				
	TAYMTPAA	Turvallisuuslainsäädäntö	p				
	TAYMTPBA	Järjestyksenvalvojan peruskurssi	p				
	TAYMTPCA	Opinnäytetyö	p				
	TAYMTPDA	Työssäoppiminen	p				
KOULUTUSOHJELMAOPINNOT, 50 ov							
TAKMTT		TIETOTURVALLISUUS					10
	TAKMTT1A	Tietojenkäsittely, A-ajokortti	p	6			
	TAKMTT2A	Salassapito (lainsäädäntö)	p		1		
	TAKMTT3A	Työssäoppiminen	p			3	
TAKMTA		TURVAJÄRJESTELMIEN ASENNUS					10
	TAKMTA1A	Turvajärjestelmien asennus ja säätötoimenpiteet	p		3		
	TAKMTA2A	Turvajärjestelmien käytön opastus	p		1		
	TAKMTA3A	Talotekniikka ja LVIS-järjestelmät	p	1			
	TAKMTA4A	Tietojenkäsittely - tiedonsiirron perusteet, verkot	p	1			
	TAKMTA5A	Asennustekniikan perusteet ja sähkötekniikka	p	2			
	TAKMTA6A	Työssäoppiminen	p		2		
TAKMVP		VARTIOINTI JA PALVELUTOIMINNOT					20
	TAKMVP1A	Vartiointiasiakirjat	p			1	
	TAKMVP2A	Vartiointivälineet	p			1	
	TAKMVP3A	Myyäläturvallisuus	p			2	
	TAKMVP4A	Piirivartiointi ja hälytystehtävät	p			2	
	TAKMVP5A	Paikallisvartiointi	p			1	
	TAKMVP6A	Kuljetusturvallisuus	p			1	
	TAKMVP7A	Työsuojelu vartiointialalla	p			2	
	TAKMVP8A	Työssäoppiminen	p			10	
TAKMUH		UHKATILANTEIDEN HALLINTA					10
	TAKMUH1A	Uhka- ja voimankäyttötilanteiden lainsäädäntö	p			1	
	TAKMUH2A	Taktisen ennakoinnin perusteet	p			2	
	TAKMUH3A	Toiminta uhkatilanteissa ja rikospaikalla	p			2	
	TAKMUH4A	Työssäoppiminen	p			5	
VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT							10
		TYÖSSÄOPPIMINEN					(20)
		OPINNÄYTETYÖ	p				(2)
Yhteiset opinnot				13	5	2	20
Ammatilliset opinnot				25			90
Vapaasti valittavat opinnot							10
Tutkinnon laajuus							120

TURVALLISUUSVALVOJA

LUKUSUUNNITELMA B

Opintokok. koodi	Jakso koodi	Opintokokonaisuus / jakson nimi	pakollinen/ valinnainen	1-lv ov	2-lv ov	3-lv ov	Yhteensä ov
YHTEISET OPINNOT							20
KAIKILLE YHTEISET OPINNOT							16
TAPMYÄ		ÄIDINKIELI, SUOMI					
	TAPMYÄ1L	Äidinkieli 1	p	1			
	TAPMYÄ2L	Äidinkieli 2	p	1			
	TAPMYÄ3L	Äidinkieli 3	p	1			
	TAPMYÄ4L	Äidinkieli 4	p		1		
TAPMYR		RUOTSI					
	TAPMYR1L	Ruotsi 1	p	1			
TAPMYE		ENGLANTI					
	TAPMYE1L	Englanti 1	p	1			
	TAPMYE2L	Englanti 2	p	1			
TAPMYM		MATEMATIIKKA					
	TAPMYM1L	Matematiikka, lyhyt 1	p	1			
	TAPMYM2L	Matematiikka, lyhyt 2	p	1			
	TAPMYM3L	Matematiikka, lyhyt 3	p	1			
TAPMYF		FYSIIKKA JA KEMIA					
	TAPMYF1A	Fysiikka ja kemia	p		2		
TAPMYH		YHTEISKUNTA-, YRITYS- JA TYÖELÄMÄTIETO					
	TAPMYH1A	Yhteiskunta-, yritys- ja työelämätieto	p	1			
TAPMYI		TERVEYSTIETO					
	TAPMYI1A	Terveystieto	p		1		
TAPMYN		LIIKUNTA					
	TAPMYN1A	Liikunta		1			
TAPMYT		TAIDE JA KULTTUURI					
	TAPMYT1A	Taide- ja kulttuuri	p	1			
VALINNAISET YHTEISET OPINNOT							4
TAPMYB		YRITYSTOIMINTA					
	TAPMYR2L	Ruotsi 2	v				
	TAPMYR3L	Ruotsi 3	v				
	TAPMYE3L	Englanti 3	v				
	TAPMYE4L	Englanti 4	v				
VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT							10
		TYÖSSÄOPPIMINEN					(20)
		OPINNÄYTETYÖ	p				(2)
Yhteiset opinnot				13	5	2	20
Ammatilliset opinnot				25			90
Vapaasti valittavat opinnot							10
Tutkinnon laajuus							120

TURVALLISUUSVALVOJA

LUKUSUUNNITELMA B

Opintokok. koodi	Jakso koodi	Opintokokonaisuus / jakson nimi	pakollinen/ valinnainen	1-lv ov	2-lv ov	3-lv ov	Yhteensä ov
AMMATILLISET OPINNOT							90
TAYMTP		TURVALLISUUSALAN PERUSTAJIDOT					40
	TAYMTP1A	Yritysten ja yhteiskunnan turvallisuus	p	4			
	TAYMTP2A	Ensiapu ja pelastustaidot	p	2			
	TAYMTP3A	Asiakaspalvelu- ja vuorovaikutustaidot	p	3			
	TAYMTP4A	Ammattietiikka	p	1			
	TAYMTP5A	Työkyvyn ylläpito	p	2			
	TAYMTP6A	Voimankäytön ja itsepuolustuksen perusteet	p	3			
	TAYMTP7A	Liikenneturvallisuus	p				
	TAYMTP8A	Vartijan työn perusteet	p				
	TAYMTP9A	Vartijan peruskurssi	p				
	TAYMTPAA	Turvallisuuslainsäädäntö	p				
	TAYMTPBA	Järjestyksenvalvojan peruskurssi	p				
	TAYMTPCA	Opinnäytetyö	p				
	TAYMTPDA	Työssäoppiminen	p				
KOULUTUSOHJELMAOPINNOT, 50 ov							
TAKMTT		TIETOTURVALLISUUS					10
	TAKMTT1A	Tietojenkäsittely, A-ajokortti	p	6			
	TAKMTT2A	Salassapito (lainsäädäntö)	p		1		
	TAKMTT3A	Työssäoppiminen	p			3	
TAKMTA		TURVAJÄRJESTELMIEN ASENNUS					10
	TAKMTA1A	Turvajärjestelmien asennus ja säätötoimenpiteet	p		3		
	TAKMTA2A	Turvajärjestelmien käytön opastus	p		1		
	TAKMTA3A	Talotekniikka ja LVIS-järjestelmät	p	1			
	TAKMTA4A	Tietojenkäsittely - tiedonsiirron perusteet, verkot	p	1			
	TAKMTA5A	Asennustekniikan perusteet ja sähkötekniikka	p	2			
	TAKMTA6A	Työssäoppiminen	p		2		
TAKMVP		VARTIOINTI JA PALVELUTOIMINNOT					20
	TAKMVP1A	Vartiointiasiakirjat	p			1	
	TAKMVP2A	Vartiointivälineet	p			1	
	TAKMVP3A	Myymläturvallisuus	p			2	
	TAKMVP4A	Piirivartiointi ja hälytystehtävät	p			2	
	TAKMVP5A	Paikallisvartiointi	p			1	
	TAKMVP6A	Kuljetusturvallisuus	p			1	
	TAKMVP7A	Työsuojelu vartiointialalla	p			2	
	TAKMVP8A	Työssäoppiminen	p			10	
TAKMUH		UHKATILANTEIDEN HALLINTA					10
	TAKMUH1A	Uhka- ja voimankäyttötilanteiden lainsäädäntö	p			1	
	TAKMUH2A	Taktisen ennakoinnin perusteet	p			2	
	TAKMUH3A	Toiminta uhkatilanteessa ja rikospaikalla	p			2	
	TAKMUH4A	Työssäoppiminen	p			5	
VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT							10
		TYÖSSÄOPPIMINEN					(20)
		OPINNÄYTETYÖ	p				(2)
Yhteiset opinnot				13	5	2	20
Ammatilliset opinnot				25			90
Vapaasti valittavat opinnot							10
Tutkinnon laajuus							120

TURVALLISUUSVALVOJA

LUKUSUUNNITELMA R

Opintokok. koodi	Jakso koodi	Opintokokonaisuus / jakson nimi	pakollinen/ valinnainen	1-lv ov	2-lv ov	3-lv ov	Yhteensä ov
YHTEISET OPINNOT							20
KAIKILLE YHTEISET OPINNOT							16
TAPMYÄ		ÄIDINKIELI, SUOMI					
	TAPMYÄ1L	Äidinkieli 1	p	1			
	TAPMYÄ2L	Äidinkieli 2	p	1			
	TAPMYÄ3L	Äidinkieli 3	p	1			
	TAPMYÄ4L	Äidinkieli 4	p		1		
TAPMYR		RUOTSI					
	TAPMYR1L	Ruotsi 1	p	1			
TAPMYE		ENGLANTI					
	TAPMYE1L	Englanti 1	p	1			
	TAPMYE2L	Englanti 2	p	1			
TAPMYM		MATEMATIIKKA					
	TAPMYM1A	Talousmatematiikan perusteet	p	3			
TAPMYF		FYSIIKKA JA KEMIA					
	TAPMYF1A	Fysiikka ja kemia	p		2		
TAPMYH		YHTEISKUNTA-, YRITYS- JA TYÖELÄMÄTIETO					
	TAPMYH1A	Yhteiskunta-, yritys- ja työelämätieto	p	1			
TAPMYI		TERVEYSTIETO					
	TAPMYI1A	Terveystieto	p		1		
TAPMYN		LIIKUNTA					
	TAPMYN1A	Liikunta		1			
TAPMYT		TAIDE JA KULTTUURI					
	TAPMYT1A	Taide- ja kulttuuri	p	1			
VALINNAISET YHTEISET OPINNOT							4
TAPMYB		YRITYSTOIMINTA					
	TAPMYR2L	Ruotsi 2	v				
	TAPMYR3L	Ruotsi 3	v				
	TAPMYE3L	Englanti 3	v				
	TAPMYE4L	Englanti 4	v				
VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT							10
		TYÖSSÄOPPIMINEN					(20)
		OPINNÄYTETYÖ	p				(2)
Yhteiset opinnot				13	5	2	20
Ammatilliset opinnot				25			90
Vapaasti valittavat opinnot							10
Tutkinnon laajuus							120

TURVALLISUUSVALVOJA

LUKUSUUNNITELMA R

Opintokok. koodi	Jakso koodi	Opintokokonaisuus / jakson nimi	pakollinen/ valinnainen	1-lv ov	2-lv ov	3-lv ov	Yhteensä ov
AMMATILLISET OPINNOT							90
TAYMTP		TURVALLISUUSALAN PERUSTAI DOT					40
	TAYMTP1A	Yritysten ja yhteiskunnan turvallisuus	p	4			
	TAYMTP2A	Ensiapu ja pelastustaidot	p	2			
	TAYMTP3A	Asiakaspalvelu- ja vuorovaikutustaidot	p	3			
	TAYMTP4A	Ammattietiikka	p	1			
	TAYMTP5A	Työkyvyn ylläpito	p	2			
	TAYMTP6A	Voimankäytön ja itsepuolustuksen perusteet	p	3			
	TAYMTP7A	Liikenneturvallisuus	p				
	TAYMTP8A	Vartijan työn perusteet	p				
	TAYMTP9A	Vartijan peruskurssi	p				
	TAYMTPAA	Turvallisuuslainsäädäntö	p				
	TAYMTPBA	Järjestyksenvalvojan peruskurssi	p				
	TAYMTPCA	Opinnäytetyö	p				
	TAYMTPDA	Työssäoppiminen	p				
KOULUTUSOHJELMAOPINNOT, 50 ov							
TAKMTT		TIETOTURVALLISUUS					10
	TAKMTT1A	Tietojenkäsittely, A-ajokortti	p	6			
	TAKMTT2A	Salassapito (lainsäädäntö)	p		1		
	TAKMTT3A	Työssäoppiminen	p			3	
TAKMTA		TURVAJÄRJESTELMIEN ASENNUS					10
	TAKMTA1A	Turvajärjestelmien asennus ja säätötoimenpiteet	p		3		
	TAKMTA2A	Turvajärjestelmien käytön opastus	p		1		
	TAKMTA3A	Talotekniikka ja LVIS-järjestelmät	p	1			
	TAKMTA4A	Tietojenkäsittely - tiedonsiirron perusteet, verkot	p	1			
	TAKMTA5A	Asennustekniikan perusteet ja sähkötekniikka	p	2			
	TAKMTA6A	Työssäoppiminen	p		2		
TAKMVP		VARTIOINTI JA PALVELUTOIMINNOT					20
	TAKMVP1A	Vartiointiasiakirjat	p			1	
	TAKMVP2A	Vartiointivälineet	p			1	
	TAKMVP3A	Myymläturvallisuus	p			2	
	TAKMVP4A	Piirivartiointi ja hälytystehtävät	p			2	
	TAKMVP5A	Paikallisvartiointi	p			1	
	TAKMVP6A	Kuljetusturvallisuus	p			1	
	TAKMVP7A	Työsuojelu vartiointialalla	p			2	
	TAKMVP8A	Työssäoppiminen	p			10	
TAKMUH		UHKATILANTEIDEN HALLINTA					10
	TAKMUH1A	Uhka- ja voimankäyttötilanteiden lainsäädäntö	p			1	
	TAKMUH2A	Taktisen ennakoinnin perusteet	p			2	
	TAKMUH3A	Toiminta uhkatilanteessa ja rikospaikalla	p			2	
	TAKMUH4A	Työssäoppiminen	p			5	
VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT							10
		TYÖSSÄOPPIMINEN					(20)
		OPINNÄYTETYÖ	p				(2)
Yhteiset opinnot				13	5	2	20
Ammatilliset opinnot				25			90
Vapaasti valittavat opinnot							10
Tutkinnon laajuus							120

YHTEISET OPINNOT, 20 OV

PAKOLLISET OPINTOKOKONAISUUDET

Äidinkieli, 4 ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelija osaa toimia työryhmän jäsenenä tavoitteellisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Hän osaa luoda hyvää työilmapiiriä, käyttää kohteliasta kieltä ja viestiä yhteistyöhalukkuutta. Hän osaa tulkita sanatonta viestintää, kuunnella muita sekä perustella mielipiteensä ja ehdotuksensa. Hän osaa laatia opinnoissa tarvittavia hyvin jäseneltyjä ja kielellisesti huoliteltuja essee-tyyppisiä kirjoitelmia. Hän kykenee hankkimaan omatoimisesti tietoa eri lähteistä. Hän suhtautuu hankkimaansa tietoon kriittisesti, sitä valikoiden, arvioiden ja tulkiten. Hän osaa tekstejä tulkittaessaan erottaa pää- ja sivuasiat, purkaa syy- ja seuraussuhteita ja tehdä johtopäätöksiä.

▲ Keskeinen sisältö on oppimaan oppimisen taitojen kehittyminen.

Opiskelija hallitsee suullisesti ja kirjallisesti työyhteisön tavallisimmat esittely-, selostus- ja keskustelutilanteet sekä osaa laatia niistä käyttökelpoisen raportin, tiedotteen tai muistion. Hän osaa hakea itsenäisesti työtä ja laatia paikanhakukirjeen. Tehtäviä tehdessään hän osaa käyttää hyödykseen alansa ammattilehtiä ja ajantasaista viestintäteknikkaa.

▲ Keskeinen sisältö on työelämän viestintätaidot.

Opiskelija osaa hankkia itseään rikastuttavia kokemuksia ja elämyksiä kirjallisuuden, teatterin, elokuvan ja median välityksellä. Hän oppii ymmärtämään, että hyvä äidinkielentaito ja oman kulttuurin tunteminen vahvistavat hänen henkistä hyvinvointiaan. Hän tuntee suomalaisen kulttuurin ominaispiirteitä ja osaa suhtautua tasa-arvoisesti monikulttuurisen maailmaan edustajiin.

▲ Keskeinen sisältö on kielen ja kulttuurin merkitys.

Arviointi, hyvä (4)

Opiskelija

- ◆ osaa toimia tarkoituksenmukaisesti ja hyvää ilmapiiriä luoden työryhmässä
- ◆ osaa keskustella, esittää perusteltuja mielipiteitä ja kuunnella toisia
- ◆ osaa löytää lukemastaan oleelliset asiat, yhdistellä tietoja ja tehdä niistä johtopäätöksiä
- ◆ osaa laatia asiatyylisiä tekstejä ja selkeitä esseetyyppisiä kirjoitelmia
- ◆ osaa laatia käyttökelpoisen muistion, raportin tai tiedotteen

- ♦ osaa omatoimisesti hankkia esityksiinsä tietoa, sitä valikoiden ja tulkiten
- ♦ osaa ottaa yhteyttä yrityksiin, hakea työtä ja laatia työhakemuksen
- ♦ osaa itsenäisesti valmistella ja pitää suullisen esityksen
- ♦ osaa kehittää itseään kirjallisuuden, teatterin, elokuvan tai median avulla
- ♦ osaa suhtautua tasa-arvoisesti monikulttuurisen maailman edustajiin ja tuntee suomalaisen kulttuurin piirteitä

Arviointi, hyvä (3)

Opiskelija

- ♦ osaa toimia työryhmässä kohteliaasti ja yhteistyökykyisesti
- ♦ osaa keskustella, kuunnella muita, esittää mielipiteitä ja tehdä ehdotuksia
- ♦ osaa käyttää asiatyylä kirjallisissa töissään
- ♦ osaa pääsääntöisesti hankkia ja tulkita tietoa esityksiään varten
- ♦ osaa erottaa lukemastaan pää- ja sivuasiat sekä tehdä niistä johtopäätöksiä
- ♦ osaa valmistella ja pitää suullisen esityksen
- ♦ osaa hakea itselleen kesätyöpaikkaa
- ♦ osaa hankkia kirjastosta kiinnostavaa luettavaa, käydä teatterissa ja elokuvissa
- ♦ osaa suhtautua suvaitsevaisesti monikulttuurisen maailmaan ja sen edustajiin

Arviointi, tyydyttävä (2)

Opiskelija

- ♦ osaa käyttäytyä tilanteen vaatimalla tavalla
- ♦ osaa ja uskaltaa esittää ryhmässä oman mielipiteensä
- ♦ osaa kirjoittaa ja esittää asiansa lisäohjeiden avulla
- ♦ osaa erottaa lukemastaan pää- ja sivuasiat
- ♦ osaa ohjatusti hankkia tietoa eri lähteistä
- ♦ osaa hakea itselleen kesätyötä suullisesti
- ♦ osaa pitää pienimuotoisen suullisen esityksen
- ♦ osaa käydä kirjastossa, elokuvissa ja teatterissa
- ♦ osaa suvaita erilaisia ihmisiä ja muita kulttuureja

Arviointi, tyydyttävä (1)

Opiskelija

- ♦ osaa puhua ja kirjoittaa eri tilanteissa eri tavalla
- ♦ osaa ja uskaltaa ilmaista mielipiteensä keskustelutilanteessa
- ♦ osaa ottaa muut ryhmän jäsenet huomioon
- ♦ osaa poimia tekstistä tärkeimmät tiedot
- ♦ osaa ohjatusti hankkia lähdetietoa
- ♦ osaa toimia suullisesti ja kirjallisesti samanlaisina toistuvissa tilanteissa
- ♦ osaa hakea työpaikkaa ohjaajan avustamana
- ♦ osaa suvaita erilaisia ihmisiä ja kulttuureja

Työviestintä I, 2 ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelija osaa toimia työryhmän jäsenenä tavoitteellisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Hän osaa luoda hyvää työilmapiiriä, käyttää kohteliaasti kieltä ja viestiä yhteistyöhalukkuutta. Hän osaa tulkita sanatonta viestintää, kuunnella muita sekä perustella mielipiteensä ja ehdotuksensa. Hän osaa laatia opinnoissa tarvittavia hyvin jäsenneiltyjä ja kielellisesti huoliteltuja essee-tyyppisiä kirjoitelmia. Hän kykenee hankkimaan omatoimisesti tietoa eri lähteistä. Hän osaa tekstejä tulkitessaan erottaa pää- ja sivuasiat, purkaa syy- ja seuraussuhteita ja tehdä johtopäätöksiä.

▲ Keskeinen sisältö on oppimaan oppimisen taitojen kehittyminen.

Opiskelija hallitsee suullisesti ja kirjallisesti työyhteisön tavallisimmat esittely-, selostus- ja keskustelutilanteet sekä osaa laatia esim. käyttökelpoisen raportin ja referaatin. Tehtäviä tehdessään hän osaa käyttää hyödykseen alansa ammattilehtiä ja ajantasaista viestintätekniikkaa.

▲ Keskeinen sisältö on työelämän viestintätaidot.

Arviointi, hyvä

Opiskelija

- ◆ osaa toimia työryhmässä kohteliaasti ja yhteistyökykyisesti
- ◆ osaa keskustella, kuunnella muita, esittää mielipiteitä ja tehdä ehdotuksia
- ◆ osaa käyttää asiatyylisiä kirjallisissa töissään
- ◆ osaa erottaa lukemastaan pää- ja sivuasiat sekä tehdä niistä johtopäätöksiä

Arviointi, tyydyttävä

Opiskelija

- ◆ osaa puhua ja kirjoittaa eri tilanteissa eri tavalla
- ◆ osaa ja uskaltaa ilmaista mielipiteensä keskustelutilanteessa
- ◆ osaa ottaa muut ryhmän jäsenet huomioon
- ◆ osaa poimia tekstistä tärkeimmät tiedot

Työviestintä II, 2 ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelija osaa hakea itsenäisesti työtä, laatia paikanhakukirjeen ja raportoida työstään. Hän osaa välittää muille tietoa ymmärrettävässä muodossa niin suullisesti kuin kirjallisestikin. Hän osaa laatia ja esittää pienimuotoisen tutkielman, josta ilmenee, että hän osaa suhtautua tietoon kriittisesti, sitä valikoiden, arvioiden ja tulkiten.

▲ Keskeinen sisältö on työpaikan hakeminen ja oman tutkimuksen suullinen esittäminen.

Opiskelija osaa hankkia itseään rikastuttavia kokemuksia ja elämyksiä kirjallisuuden, teatterin, elokuvan tai median välityksellä. Hän oppii ymmärtämään, että hyvä äidinkielen taito ja oman kulttuurin tunteminen vahvistavat hänen henkistä hyvinvointiaan. Hän tuntee suomalaisen kulttuurin ominaispiirteitä ja osaa suhtautua tasa-arvoisesti monikulttuurisen maailman edustajiin

▲ **Keskeinen sisältö on oman persoonallisuuden kehittäminen kielen ja kulttuurin avulla.**

Arviointi, hyvä

Opiskelija

- ◆ osaa hakea itselleen kesätyöpaikkaa
- ◆ osaa hankkia ja tulkita tietoa esityksiään varten
- ◆ osaa valmistella ja pitää suullisen esityksen
- ◆ osaa hankkia kirjastosta kiinnostavaa luettavaa, käydä teatterissa ja elokuvissa
- ◆ osaa suhtautua tasa-arvoisesti monikulttuuriseen maailmaan ja sen edustajiin

Arviointi, tyydyttävä

Opiskelija

- ◆ osaa hakea työpaikkaa ohjaajan avustamana
- ◆ osaa ohjatusti hankkia lähdetietoa
- ◆ osaa toimia suullisesti ja kirjallisesti samanlaisina toistuvissa tilanteissa
- ◆ osaa seurata selkeitä mediakertomuksia
- ◆ osaa suvaita erilaisia ihmisiä ja kulttuureja

Kirjallisuus

Ilmoitetaan opintojakson alussa.

Toinen kotimainen kieli, 1 ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelija osaa viestiä tehokkaasti ja luontevasti vaativissakin suullisissa ja kirjallisissa kielenkäyttötilanteissa. Hän osaa viestiä sujuvasti ja tilanteeseen sopivalla tavalla. Hän hallitsee kielen rakenteet. Opiskelija omaa laajan sanavaraston.

▲ **Keskeinen sisältö on alan työtehtävissä ja pohjoismaisissa yhteyksissä toimiminen.**

Arviointi, hyvä (4)

Opiskelija

- ◆ osaa viestiä luontevasti tavallisissa kielenkäyttötilanteissa
- ◆ selviytyy sosiaalisesti ja sisällöllisesti vaativissa tilanteissa
- ◆ osaa viestiä ymmärrettävästi, vaikkakin muiden kielten vaikutusta ja muuta ilmaisun epätarkkuutta voi esiintyä
- ◆ osaa käsitellä vaativiakin aihepiirejä esim. sanakirjan avulla
- ◆ osaa viestiä kohtalaisen tehokkaasti ja luontevasti vaativissakin suullisissa ja kirjallisissa kielenkäyttötilanteissa
- ◆ käyttää sujuvaa kieltä
- ◆ ymmärtää vaativiakin aihepiirejä käsittelevää kieltä

Arviointi, hyvä (3)

Opiskelija

- ◆ osaa perusteet alan ammattiterminologiasta
- ◆ selviytyy tavallisimmista suullisista ja kirjallisista kielenkäyttötilanteista melko luontevasti ja vaivattomasti sekä työssä että vapaa-aikana
- ◆ osaa käyttää kielen perusrakenteita ja keskeistä sanastoa

Arviointi, tyydyttävä (2)

Opiskelija

- ◆ selviää joistakin tutuista suullisista ja kirjallisista alan tilanteista
- ◆ ymmärtää välttävästi puhetta
- ◆ saa pääasiat selville helpohkosta alan tekstistä
- ◆ selviytyy yksinkertaisissa alan suullisissa ja kirjallisissa rutiinitehtävissä
- ◆ saa selvää yksinkertaisista viesteistä ainakin sanakirjan avulla
- ◆ uskaltaa omatoimisesti käyttää yksinkertaisia asiakaspalveluun liittyviä kohteliaisuusfraaseja

Arviointi, tyydyttävä (1)

Opiskelija

- ◆ selviytyy alan yksinkertaisimmista suullisista ja kirjallisista viestintätilanteista
- ◆ ymmärtää perusteita käsiteltävistä viesteistä
- ◆ ymmärtää perusteita keskusteluista
- ◆ tuntee jonkin verran kielen perusrakenteita
- ◆ tuntee jonkin verran alan sanastoa
- ◆ osaa käyttää yksinkertaisia kohteliaisuusfraaseja

Vieras kieli, 2 ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelija osaa viestiä tehokkaasti ja luontevasti vaativissakin suullisissa ja kirjallisissa kielenkäyttötilanteissa. Hän osaa viestiä sujuvasti ja tilanteeseen sopivalla tavalla. Hän hallitsee kielen rakenteet. Opiskelija omaa laajan sanavaraston.

▲ **Keskeinen sisältö on yksityishenkilönä toimiminen kansainvälisessä maailmassa.**

Arviointi, hyvä (4)

Opiskelija

- ◆ osaa viestiä luontevasti tavallisissa kielenkäyttötilanteissa
- ◆ selviytyy sosiaalisesti ja sisällöllisesti vaativissa tilanteissa
- ◆ osaa viestiä ymmärrettävästi, vaikkakin muiden kielten vaikutusta ja muuta ilmaisun epätarkkuutta voi esiintyä
- ◆ osaa käsitellä vaativiakin aihepiirejä esim. sanakirjan avulla
- ◆ osaa viestiä kohtalaisen tehokkaasti ja luontevasti vaativissakin suullisissa ja kirjallisissa kielenkäyttötilanteissa
- ◆ käyttää sujuvaa kieltä
- ◆ ymmärtää vaativiakin aihepiirejä käsittelevää kieltä

Arviointi, hyvä (3)

Opiskelija

- ◆ osaa perusteet alan ammattiterminologiasta
- ◆ selviytyy tavallisimmista suullisista ja kirjallisista kielenkäyttötilanteista melko luontevasti ja vaivattomasti sekä työssä että vapaa-aikana
- ◆ osaa käyttää kielen perusrakenteita ja keskeistä sanastoa

Arviointi, tyydyttävä (2)

Opiskelija

- ◆ selviää joistakin tutuista suullisista ja kirjallisista alan tilanteista
- ◆ ymmärtää välttävästi puhetta
- ◆ saa pääasiat selville helpohkosta alan tekstistä
- ◆ selviytyy yksinkertaisissa alan suullisissa ja kirjallisissa rutiinitehtävissä
- ◆ saa selvää yksinkertaisista viesteistä ainakin sanakirjan avulla
- ◆ uskaltaa omatoimisesti käyttää yksinkertaisia asiakaspalveluun liittyviä kohteliaisuusfraaseja

Arviointi, tyydyttävä (1)

Opiskelija

- ◆ selviytyy alan yksinkertaisimmista suullisista ja kirjallisista viestintätilanteista
- ◆ ymmärtää perusteita käsiteltävistä viesteistä
- ◆ ymmärtää perusteita keskusteluista
- ◆ tuntee jonkin verran kielen perusrakenteita
- ◆ tuntee jonkin verran alan sanastoa
- ◆ osaa käyttää yksinkertaisia kohteliaisuusfraaseja

Matematiikka, 3 ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelijat omaksuvat sellaiset matemaattiset perustiedot ja -taidot, jotka antavat heille valmiuden toimia ammatissaan sekä selviytyä jokapäiväisessä elämässä. Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtäisi matematiikan käyttökelpoisuuden sekä arkielämän ongelmien ratkaisemisessa että tulevassa työssään. Opiskelijan tulisi myös harjaantua täsmälliseen ja johdonmukaiseen ajatteluun ja oppia esittämään asiat niin suullisesti kuin kirjallisestikin matematiikan kielellä. Opiskelija osaa soveltaa matematiikan taitojaan käytännön ongelmien ratkaisemisessa.

▲ **Keskeinen sisältö on prosentti- ja korkolaskenta, valuutat, indeksit, geometrian perusteet**

Arviointi, hyvä (4)

Opiskelija

- ◆ osaa arvioida saatuja tuloksia kriittisesti,
- ◆ käyttää matematiikan taitojaan monipuolisesti hyväkseen
- ◆ hallitsee prosentti- ja korkolaskennan
- ◆ selviytyy tilavuus- ja pinta-alalaskuista
- ◆ osaa laskea indeksisidonnaisten maksujen muutokset

Arviointi, hyvä (3)

Opiskelija

- ◆ selviytyy vaativammista prosentti- ja korkolaskuista,
- ◆ osaa muodostaa sanallisesta tehtävästä yhtälön ja ratkaista sen,
- ◆ osaa käyttää indeksejä,
- ◆ osaa käyttää mittakaavaa ,
- ◆ selviytyy tavallisimpien kappaleiden tilavuuksien laskemisesta ja yksikkömuutoksista.

Arviointi, tyydyttävä (2)

Opiskelija

- ◆ laskee prosentti- ja korkolaskuja,
- ◆ osaa yhtälönratkaisun
- ◆ osaa laskea indeksisarjan
- ◆ selviytyy pinta-alayksiköiden välisistä muunnoksista
- ◆ ymmärtää yhdenmuotoisuuden käsitteen ja mittakaavan

Arviointi, tyydyttävä (1)

Opiskelija

- ◆ selviytyy yksinkertaisista prosentti- ja korkolaskuista,
- ◆ suoriutuu valuutan vaihdosta
- ◆ ymmärtää indeksin käsitteenä
- ◆ osaa laskea tavallisimpien geometrinen kuvioiden pinta-aloja,
- ◆ suoriutuu pituus-, paino ja vetomittojen yksikkömuunnoksista.

Kirjallisuus

Ilmoitetaan kurssin alussa.

Fysiikka ja kemia, 2 ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelijan tulee tietää ammittinsa kannalta tärkeimmät fysiikan ja kemian lainalaisuudet. Hänen on osattava käyttää sähkölaitteita turvallisesti ja taloudellisesti niin työssään kuin vapaa-aikanaan. Hänen on opittava huomioimaan ympäristönsä ja kannettava vastuuta omalta osaltaan yhteisen ympäristömme hyvinvoinnista. Opiskelijan tulee oppia valitsemaan energiaa säästäviä vaihtoehtoja. Hänen on tunnettava tavallisimmat alkuaineet ja yhdisteet, sekä niiden ominaisuudet. Opiskelijoiden tulisi myös kokea fysiikka ja kemia osaksi päivittäisiä toimintoja.

- ▲ **Keskeinen sisältö on aineen rakenne, reaktiot, ympäristötietous, energia, sähköturvallisuus, säteilyturvallisuus.**

Arviointi, hyvä (4)

Opiskelija

- ◆ tunnistaa fysiikan ja kemian ilmiöitä arkipäivässä
- ◆ tuntee vastuunsa ympäristöstämme
- ◆ osaa käyttää fysiikan ja kemian merkintätapoja
- ◆ tietää erilaisia energian tuotantotapoja
- ◆ hallitsee SI-järjestelmän

Arviointi, hyvä (3)

Opiskelija

- ◆ tuntee hyvin elinympäristöönsä liittyviä luonnonlakeja
- ◆ tuntee laajasti aineiden ominaisuuksia
- ◆ tuntee fysiikan ja kemian merkintätapoja
- ◆ osaa käsitellä vaarallisia kemikaaleja, joita kohtaa työssään tai vapaa-aikanaan

Arviointi, tyydyttävä (2)

Opiskelija

- ◆ tuntee elinympäristönsä luonnonlakeja
- ◆ tuntee tavallisimmat hapot ja emäkset
- ◆ osaa suojella ympäristöämme ja tunnistaa vaaratekijöitä
- ◆ tuntee SI-järjestelmän yksiköt
- ◆ tuntee vastuunsa jätteiden varastoinnissa ja hävittämisessä

Arviointi, tyydyttävä (1)

Opiskelija

- ◆ tuntee tavallisia arkielämän fysiikan ja kemian ilmiöitä
- ◆ tuntee tavallisimmat alkuaineet ja yhdisteet
- ◆ tiedostaa vastuunsa ympäristöstämme
- ◆ tunnistaa kemikaalien varoitusmerkit ja osaa toimia niiden mukaisesti

Yhteiskunta-, yritys- ja työelämä tieto, 1 ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelija tuntee kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet. Opiskelija tuntee kunnallisen ja valtiollisen toiminnan periaatteet ja pystyy näin toimimaan aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä. Hän tietää keskeisiltä osin EU:n päätöksentekojärjestelmän ja EU:n vaikutuksen kansalliseen päätöksentekoon. Opiskelija tuntee Suomen ja EU-maiden sosiaaliturvajärjestelmän niin, että hän osaa hakea sitä tarvitessaan. Opiskelija ymmärtää kotitalouksien ja yritystoiminnan vaikutuksen työllisyyteen ja Suomen kansantalouteen. Opiskelija arvostaa omaa ammattiaan ja ammattitaitoaan ja osaa työllistyäkseen esitellä osaamisensa työnantajalleen tai sidosryhmille ryhtyessään yrittäjäksi. Opiskelija tuntee työmarkkinoiden toiminnan periaatteet, toimintatavat ja keskeiset sopimusmenettelyt.

- ▲ **Keskeinen sisältö on yhteisön ja yhteiskunnan ja EU-kansalaisena toimiminen, kotitalouksien ja yritysten toimimisen keskeinen vaikutus Suomen ja EU-maiden kansantalouteen sekä työmarkkinoilla toimiminen.**

Arviointi, hyvä (4)

Opiskelija

- ◆ osaa käyttää aktiivisesti tietojaan ja taitojaan toimiessaan oppilaitoksessaan ja työssäoppimisessa
- ◆ on tietoinen EU:n päätöksentekojärjestelmän pääperiaatteista
- ◆ osaa esitellä valtiollisen ja kunnallisen toiminnan periaatteet ja toimia aktiivisesti yhteiskunnan jäsenenä
- ◆ osaa tehdä selkoa työsopimusjärjestelmän toiminnasta
- ◆ osaa tarvittaessa käyttää hyväkseen sosiaaliturvaa
- ◆ osaa arvioida omaa talouttaan ja taloudellisia velvoitteitaan sekä kestävä kehityksen ja kansantalouden kannalta
- ◆ osaa aktiivisesti hakea työtä
- ◆ osaa itsenäisesti tehdä osaltaan työsopimuksen

Arviointi, hyvä (3)

Opiskelija

- ◆ osaa soveltaa tietojaan ja taitojaan toimiessaan oppilaitoksessaan ja työssäoppimisessa
- ◆ ymmärtää työsopimusjärjestelmän toimintaa
- ◆ osaa tehdä selkoa valtiollisen ja kunnallisen toiminnan periaatteista ja toimia tyydyttävästi yhteiskunnan jäsenenä

- ◆ tuntee sosiaaliturvan
- ◆ osaa arvioida omaa talouttaan ja taloudellisia velvoitteitaan
- ◆ osaa hakea työtä eri tietolähteitä käyttäen
- ◆ osaa tehdä työsopimuksen

Arviointi, tyydyttävä (2)

Opiskelija

- ◆ osaa toimia aktiivisesti oppilaitoksessaan ja työssäoppimisessa
- ◆ osaa tehdä selkoa opiskeluunsa ja omaan ikäkauteensa liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista sekä kansalaisen perusoikeuksista ja velvollisuuksista
- ◆ ymmärtää valtiollisen ja kunnallisen toiminnan periaatteet
- ◆ osaa hoitaa talouttaan ja taloudellisia velvoitteitaan
- ◆ tuntee sosiaaliturvan pääperiaatteet
- ◆ osaa etsiä työtä itsenäisesti
- ◆ osaa tehdä selkoa työsopimuksesta

Arviointi, tyydyttävä (1)

Opiskelija

- ◆ osaa toimia oppilaitoksessaan ja työssäoppimisessa
- ◆ osaa tehdä selkoa opiskeluunsa ja omaan ikäkauteensa liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista sekä kansalaisen perusoikeuksista ja velvollisuuksista
- ◆ ymmärtää kuluttajakäyttäytymisensä merkityksen kansantaloudessa
- ◆ osaa ohjattuna etsiä työtä
- ◆ ymmärtää työsopimuksen merkityksen
- ◆ ymmärtää kuluttajakäyttäytymisensä merkityksen kansantaloudessa
- ◆ osaa ohjattuna etsiä työtä
- ◆ ymmärtää työsopimuksen merkityksen

Terveystieto, 1 ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelijan on osoitettava toiminnallaan ja tiedoillaan kykyä ja halua ylläpitää ja edistää terveyttä. Hänen on ymmärrettävä, mikä merkitys mielenterveydellä, ihmissuhteilla ja seksuaalisuudella on yksilön hyvinvointiin. Hänen on tiedettävä tupakoinnin ja päihteiden haittavakutukset ja osattava ehkäistä terveyttä kuluttavia tekijöitä

- ▲ **Keskeinen sisältö on terveyttä ylläpitävä toiminta työssä ja vapaa-aikana sekä työperäisten riskitekijöiden ja tapaturmien ehkäiseminen.**

Arviointi hyvä, (4)

Opiskelija

- ◆ osoittaa olevansa tietoinen terveyttä edistävästä elintavoista ja tottumuksista, kuten liikunnan, ravinnon, levon, virkistyksen ja terveyden välisistä yhteyksistä
- ◆ osaa tunnistaa ammattialansa keskeiset terveyttä kuormittavat tekijät
- ◆ osaa kehittää työskentelytapojaan ja työympäristöään turvalliseksi ja terveelliseksi yhteistyössä muiden kanssa
- ◆ hallitsee työnsä ergonomiset vaatimukset, tapaturmien ehkäiseminen ja tavallisimmat ensiaputilanteet

Arviointi, hyvä (3)

Opiskelija

- ◆ osaa tunnistaa työssä jaksamiseen vaikuttavia tekijöitä, tiedostaa oman jaksamisensa ja toimia jaksamista edistävällä tavalla
- ◆ osaa tarvittaessa käyttää työterveys- ja muita terveydenhuoltopalveluja sekä työpaikkaliikunnan mahdollisuuksia työ- ja toimintakyvyn ylläpitämiseksi

Arviointi, tyydyttävä (2)

Opiskelija

- ◆ osaa olla tietoinen terveyttä edistävästä tavoista ja tottumuksista
- ◆ tunnistaa ammattialansa kannalta keskeiset kuormitustekijät

Arviointi, tyydyttävä (1)

Opiskelija

- ◆ osaa jonkin verran kehittää ohjattuna työtapojaan ja työympäristöään turvalliseksi ja terveelliseksi yhteistyössä muiden kanssa
- ◆ osaa hakea apua ja ohjausta terveyden sekä työ- ja toimintakyvyn ylläpitämiseksi

Kirjallisuus

Rationalisointiliitto. Ergonomian käsikirja. ISBN. Viimeisin painos.
Työterveyslaitos-Työturvallisuuskeskus. Työsuojelun peruskurssi. ISBN. Viimeisin painos.

Liikunta, 1 ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelijan tulee omistaa keskeiset tiedot ja taidot terveellisen ja liikunnallisen elämäntavan edistämiseksi. Hänen tulee osata hyödyntää liikunta oman terveyden, hyvinvoinnin, toiminta- ja työkyvyn ylläpitäjänä ja edistäjänä opiskelun aikana.

- ▲ **Keskeinen sisältö on kuntoliikunnan ja toiminta- ja työkykyä edistävän liikunnan harjoittaminen ja niiden arviointimenetelmiin perehtyminen.**

Opiskelijan tulee noudattaa sopimuksia ja aikatauluja, ottaa vastuuta ja auttaa toisia liikunta- ja muissa tilanteissa sekä toimia esimerkkinä oman ryhmänsä jäsenille.

Arviointi, hyvä (4)

Opiskelija

- ◆ osoittaa tiedoillaan ja toiminnallaan ymmärtävänsä liikunnan ja terveyden väliset yhteydet ja kykenee arvioimaan toiminta- ja työkykyä eri menetelmillä
- ◆ osaa hankkia liikunnan avulla terveyttä ja mielihyvää tuottavia kokemuksia ja elämyksiä erilaisissa ympäristöissä kaikkina vuodenaikoina
- ◆ osaa laatia itselleen henkilökohtaisen liikuntaohjelman, toteuttaa sitä ja arvioida sen vaikutuksia

Arviointi, hyvä (3)

Opiskelija

- ◆ harrastaa aktiivisesti liikuntaa opetuksen puitteissa ja melko säännöllisesti vapaa- aikanakin
- ◆ yrittää huolehtia henkilökohtaisesta fyysisestä kunnostaan
- ◆ osaa suhteellisen hyvin toimia terveyttään edistävällä tavalla
- ◆ laatii ja toteuttaa satunnaisesti itselleen oman liikuntaohjelmaa

Arviointi, tyydyttävä (2)

Opiskelija

- ◆ yrittää noudattaa sopimuksia ja aikatauluja
- ◆ yrittää tehdä omaa osuuttaan liikuntatunneilla

Arviointi tyydyttävä (1)

Opiskelija

- ◆ ei toteuta itselleen omaa liikuntaohjelmaa
- ◆ tekee satunnaisesti omaa osuuttaan liikuntatunneilla

Taide ja kulttuuri, 1 ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelija osaa tiedostaa taiteen merkityksen omassa elämässään, tuntee sen ilmenemismuotoja ja ottaa toiminnassaan huomioon erilaiset kulttuuriarvot. Hän antaa oman panoksensa koulun tai paikkakunnan taide- ja kulttuuritapahtumiin. Hän osallistuu aktiivisesti koulu- tai työyhteisönsä esteettisen, visuaalisen ja auditiivisen ilmeen kehittämiseen ja ylläpitämiseen. Hän osaa omatoimisesti käsitellä median välittämää nykyculttuuria, mutta tuntee myös taidealan perinteitä sekä hyödyntää niitä luovasti oman ammattialansa tehtävissä. Opiskelija osaa itsenäisesti edetä tiedon hankinnasta ja ideoinnista valmiiseen tuotokseen, suosii töissään luontoa säästäviä materiaaleja, osaa perustellusti arvioida taidetuotoksia ja hyödyntää palautteen omista töistään.

- ▲ **Keskeinen sisältö on osallistuminen paikkakunnan tai kouluyhteisön taide- ja kulttuuritapahtumiin sekä omien taidetuotosten luominen.**

Arviointi, hyvä (4)

Opiskelija

- ◆ osaa tiedostaa taideharrastuksen merkityssisällön ja ottaa toiminnassaan huomioon erilaiset kulttuuriarvot
- ◆ osallistuu aktiivisesti koulun ja paikkakunnan taide- ja kulttuuritapahtumiin
- ◆ osaa luoda viihtyisän ja toimivan koulu- tai työympäristön
- ◆ osaa itsenäisesti hankkia tietoa taidealan tapahtumista median välityksellä sekä virikeaineistoa erilaisista lähteistä
- ◆ osaa hyödyntää tuotoksissaan perinteitä ja käyttää luontoa säästäviä materiaaleja
- ◆ osaa omatoimisesti edetä hankkimansa tiedon ja ideoiden perusteella valmiiseen taidetuotokseen
- ◆ osaa arvioida taidetuotoksia sekä hyödyntää palautteen omista töistään

Arviointi, hyvä (3)

Opiskelija

- ◆ osaa osallistua koulun ja paikkakunnan taide- ja kulttuuritapahtumiin
- ◆ osaa ottaa huomioon erilaiset kulttuuriarvot asiakaspalvelussa
- ◆ osaa ryhmänsä kanssa luoda viihtyisää ja toimivaa koulu- ja työympäristöä
- ◆ osaa hankkia tietoa taidealan tapahtumista median avulla ja virikkeitä töihinsä erilaisista lähteistä
- ◆ osaa hyödyntää taidealan perinteitä ja käyttää töissään luonnonmateriaaleja
- ◆ osaa ideoida ja valmistaa oman taidetuotoksen
- ◆ osaa arvioida omia ja muiden taidetuotoksia

Arviointi, tyydyttävä (2)

Opiskelija

- ◆ osaa osallistua paikkakuntansa taide- ja kulttuuritapahtumiin
- ◆ osaa palvelutilanteessa ottaa huomioon asiakkaan erilaiset kulttuuriarvot
- ◆ osaa yhdessä muiden kanssa luoda viihtyisän työympäristön
- ◆ osaa ryhmän mukana hankkia tietoa taidetapahtumista median välityksellä
- ◆ osaa hyödyntää tuotoksissaan luontoa säästäviä materiaaleja
- ◆ osaa ideoida ja luoda taidetuotoksen
- ◆ osaa yhdessä muiden kanssa arvioida omia ja muiden tuotoksia

Arviointi, tyydyttävä (1)

Opiskelija

- ◆ osaa hakea päivälehdessä tietoa kulttuuritapahtumista
- ◆ osaa ohjattuna osallistua viihtyisän koulu- tai työympäristön kehittämiseen
- ◆ osaa ohjattuna hankkia virikkeitä omiin tuotoksiinsa
- ◆ osaa ohjattuna käyttää luontoa säästäviä materiaaleja
- ◆ osaa palvella toiseen kulttuuriin kuuluvia asiakkaita
- ◆ osaa ohjattuna luoda oman taidetuotoksensa

VALINNAISET OPINTOKOKONAISUUDET

Ympäristötieto, 1 ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä arviointi, kiitettävä taso

Opiskelija osaa toimia kestävän kehityksen ja luonnon monimuotoisuuden puolesta, ja hänen tulee osata tehdä eettisesti ja taloudellisesti kestäviä valintoja sekä kansalaisena että ammattihenkilönä. Opiskelija ymmärtää ekologisen kuluttamisen merkityksen. Opiskelija osaa toimia työssään ja ympäristössään niin, että hän huomioi toimintansa yhteydet ympäristöön ja luonnon tasapainoon paikallisesti ja maailmanlaajuisesti. Hän ymmärtää luonnonvarojen käyttöönnoton ja jalostamisen, hyödykkeiden kuluttamisen sekä jätteiden ja päästöjen keskinäiset yhteydet luonnon ja ympäristönsuojelun kannalta.

▲ **Keskeinen sisältö on toimiminen kestävän kehityksen periaatteiden mukaan.**

Arviointi, hyvä (4)

Opiskelija

- ◆ osaa soveltaa kestävän kehityksen periaatteita toiminnassaan työpaikalla ja oppilaitoksessa
- ◆ osaa arvioida oman toimintansa ja kulutustottumustensa vaikutuksia ympäristön tilaan paikallisesti
- ◆ tuntee alansa ympäristöriskit ja osaa soveltaa ympäristönsuojelun keinoja niiden minimoimiseksi
- ◆ osaa arvostaa ympäristöään ja ottaa huomioon, että ihmisillä on oikeus terveelliseen ympäristöön
- ◆ osaa vaikuttaa työ- ja lähiympäristönsä kehittämiseen

Arviointi, hyvä (3)

Opiskelija

- ◆ osaa toimia oppilaitoksessa kestävästä kehityksestä edistävasti
- ◆ osaa arvioida oman toimintansa ja kulutustottumustensa vaikutuksia ympäristön tilaan paikallisesti
- ◆ tuntee alansa ympäristöriskit
- ◆ osaa arvostaa ympäristöään
- ◆ osaa vaikuttaa lähiympäristönsä kehittämiseen

Arviointi, tyydyttävä (2)

Opiskelija

- ◆ ymmärtää kestävän kehityksen periaatteen sisällön
- ◆ osaa arvostaa puhtaan ympäristön merkitystä ihmisen hyvinvoinnille
- ◆ osaa itsenäisesti etsiä tietoa ympäristöön liittyvistä asioista eri lähteistä
- ◆ osaa tehdä ympäristön kannalta kestäviä valintoja kuluttajana
- ◆ edistää oman toimintaympäristönsä siisteyttä

Arviointi, tyydyttävä (1)

Opiskelija

- ◆ osaa käyttää Suomen luontoa virkistytymiseen ja hyödyntää sen antimia luontoa kunnioittaen
- ◆ osaa pitää koulu-, työ- ja asuinympäristönsä siistinä ja puhtaana
- ◆ osaa ohjattuna etsiä eri lähteistä ajankohtaista ympäristötietoa
- ◆ osaa ohjattuna tehdä ympäristön kannalta kestäviä valintoja kuluttajana
- ◆ osaa kysyä tarvittaessa neuvoa ympäristöasioissa

Etiikka, 1 ov

Tavoitteet, keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelija osaa omatoimisesti hankkia tietoa alansa eettisistä kysymyksistä, osaa arvioida omaan elämäänsä, ihmissuhteisiin, yhteiskuntaan, ympäristöön ja työelämään liittyviä eettisiä ongelmia sekä osaa keskustella niistä omien kokemustensa perusteella. Hän osaa arvioida normien, arvojen, hyveiden ja katsomusten merkitystä omassa elämässään ja alansa ongelmatilanteissa. Hän osaa toimia omassa ammatissaan vastuullisesti, ratkaista arvo- ja normiristiriitoja eettisesti hyväksyttävällä tavalla sekä perustella valintojensa vaikutuksia ihmisarvon, oikeudenmukaisuuden ja kestäväen kehityksen kannalta.

- ▲ **Keskeinen sisältö on eettisten kysymysten pohtiminen ja vastuullinen toiminta oman elämän ja ammattialan ristiriitatilanteissa.**

Arviointi, hyvä (4)

Opiskelija

- ◆ osaa itsenäisesti hankkia tietoa oman alansa eettisistä kysymyksistä
- ◆ osaa pohtia omaan elämäänsä, ihmissuhteisiin ja yhteiskuntaan liittyviä eettisiä kysymyksiä
- ◆ osaa keskustella ja esittää perusteltuja mielipiteitä arvovalinnoistaan
- ◆ osaa ratkaista oman alansa arvo- ja normiristiriitoja eettisesti hyväksyttävällä tavalla
- ◆ osaa perustella valintojensa vaikutusta ihmisarvon, oikeudenmukaisuuden ja kestäväen kehityksen kannalta
- ◆ osaa toimia ammatissaan vastuullisesti ja eettisesti kestäväällä tavalla

Arviointi, hyvä (3)

Opiskelija

- ◆ osaa pohtia omaan elämäänsä, ihmissuhteisiin ja yhteiskuntaan liittyviä eettisiä kysymyksiä
- ◆ osaa arvioida normien, arvojen, hyveiden ja katsomusten merkitystä oman elämänsä ja ammattinsa eri tilanteissa
- ◆ osaa ratkaista yhdessä muiden kanssa oman ammattialansa arvo- ja normiristiriitoja

- ◆ osaa perustella valintojensa vaikutusta ihmisarvon ja oikeudenmukaisuuden kannalta
- ◆ osaa toimia ammatissaan vastuullisesti

Arviointi, tyydyttävä (2)

Opiskelija

- ◆ osaa ryhmän mukana käsitellä ihmissuhteisiin liittyviä eettisiä kysymyksiä
- ◆ osaa perustella omia arvovalintojaan
- ◆ osaa yhdessä muiden kanssa ratkaista ammattialansa arvo- ja normiristiriitoja
- ◆ osaa toimia eettisesti hyväksyttävällä tavalla ammatissaan

Arviointi, tyydyttävä (1)

Opiskelija

- ◆ osaa ohjattuna pohtia omaan elämään ja ihmissuhteisiin liittyviä tavanomaisia eettisiä kysymyksiä
- ◆ osaa perustella omia arvovalintojaan
- ◆ osaa ratkaista muiden avustamana arvo- ja normiristiriitoja
- ◆ osaa toimia ohjattuna vastuullisesti ammatissaan

Kulttuurien tuntemus, 1 ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelija osaa perustellusti selostaa, mitä kulttuuri on ja miten ihmisen käyttäytyminen on sidoksissa hänen kulttuuritaustansa. Hän osaa eritellä kulttuurin näkyviä ja näkymättömiä piirteitä. Hän osaa esitellä kiinnostavasti toisen kulttuurin edustajalle oman maansa kulttuuria esim. taidetta, historiaa, nähtävyyksiä ja urheilusaavutuksia. Hän tuntee maailman kulttuurien pääpiirteitä kuten yksilöllisten ja yhteisöllisten kulttuurien toimintatapoja, erilaisia aikakäsityksiä, tervehtimis- ja tutustumistapoja, miesten ja naisten roolieroja, sopivuuden rajoja keskustelussa, pukeutumisessa ja käyttäytymisessä. Hän osaa omatoimisesti hankkia lisätietoja erilaisista kulttuureista, käyttäytyä tahdikkaasti ja joustavasti monikulttuurisissa työ- tai asiakaspalvelutilanteissa.

- ▲ **Keskeinen sisältö on osata kohdata toisen kulttuurin edustaja tasa-arvoisesti ja ymmärtäväisesti.**

Arviointi, hyvä (4)

Opiskelija

- ◆ osaa perustellen selostaa, mitä kulttuuri on ja mistä kulttuurierot johtuvat
- ◆ osaa esitellä kiinnostavasti omaa kulttuuriaan toisen kulttuurin edustajalle
- ◆ osaa kohdata tahdikkaasti ja tasa-arvoisesti suhtautuen toisen kulttuurin edustajan
- ◆ osaa soveltaa tietojaan kuvatessaan toisen kulttuurin toimintatapoja, aikakäsityksiä, naisen ja miehen roolieroja, tervehtimis- ja pukeutumistapoja
- ◆ osaa ottaa kulttuurierot huomioon työpaikallaan ja asiakaspalvelussa
- ◆ osaa itsenäisesti hankkia lisätietoja eri kulttuureista

Arviointi, hyvä (3)

Opiskelija

- ◆ osaa selostaa, mitä kulttuuri on ja mistä kulttuurierot johtuvat
- ◆ osaa esitellä omaa kulttuuriaan toisen kulttuurin edustajalle
- ◆ osaa kohdata tasa-arvoisesti suhtautuen toisen kulttuurin edustajan
- ◆ osaa esimerkkien avulla kuvata erilaisten kulttuurien toimintatapoja
- ◆ osaa ottaa kulttuurierot huomioon työssä ja asiakaspalvelussa
- ◆ osaa hankkia lisätietoa eri kulttuureista

Arviointi, tyydyttävä (2)

Opiskelija

- ◆ osaa kuvata esimerkkien avulla eri maiden kulttuurieroja
- ◆ osaa kertoa toisen kulttuurin edustajalle työstään ja suomalaisten tavoista
- ◆ osaa suhtautua suvaitsevaisesti toisen kulttuurin edustajaan
- ◆ osaa esitellä jonkin kulttuurin erityispiirteitä ja tuotteita
- ◆ osaa toisen opastamana hankkia tietoa eri kulttuureista

Arviointi, tyydyttävä (1)

Opiskelija

- ◆ osaa esitellä oman kulttuurinsa näkyviä saavutuksia esim. urheilussa
- ◆ osaa kertoa esimerkkejä kulttuurieroista
- ◆ osaa suhtautua suvaitsevaisesti toisen kulttuurin edustajaan
- ◆ osaa esitellä toisen kulttuurin edustajalle oman kulttuurinsa tuotteita
- ◆ osaa toisen opastamana hankkia tietoa eri kulttuureista

Kirjallisuus

Esim. Kerstin Salminen - Päivi Poutanen. Kulttuurikompassi.

Hyvät tavat, 1 ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelija tietää hyvien tapojen merkityksen ja omaksuu kauniin käytöksen elämäntavakseen. Hän tuntee käyttäytymisen kulttuuri- ja taustatekijöitä ja osaa tietoisesti kohdata tutut ja tuntemattomat ystävällisesti ja kohteliaasti. Hän osaa muuttua huomioon ottaen tervehtiä, esittäytyä, puhua ja pukeutua sekä toimia erilaisissa tilanteissa hyvien tapojen mukaisesti kuten työpaikalla, ruokapöydässä, häissä ja hautajaisissa. Hän osaa itsenäisesti järjestää erilaisia edustus- ja juhlatilaisuuksia ja käyttäytyä niissä etiketin mukaan.

- ▲ **Keskeinen sisältö on hyvät tavat ja pukeutuminen erilaisissa tilanteissa.**

Arviointi, hyvä (4)

Opiskelija

- ◆ osaa tietoisesti valita tilanteen mukaisen kauniin käytöksen ja hyvät tavat
- ◆ osaa kohdata toisen kulttuurin edustajat kohteliaasti
- ◆ osaa toimia erilaisten tilaisuuksien järjestäjänä
- ◆ osaa tervehtiä, esittäytyä ja kiittää ystävällisesti asennoituen
- ◆ osaa käyttäytyä hyvien tapojen mukaisesti työpaikallaan, ruokapöydässä, häissä ja hautajaisissa, tuntee nettietiketin ja käyntikortin merkityksen
- ◆ osaa käyttäytyä etiketin mukaan edustus- ja juhlatilaisuuksissa

Arviointi, hyvä (3)

Opiskelija

- ◆ osaa valita tilanteen ja tilaisuuden mukaiset hyvät tavat
- ◆ osaa tervehtiä, esittäytyä ja kiittää ystävällisesti
- ◆ osaa ryhmän mukana järjestää erilaisia tilaisuuksia
- ◆ osaa puhella erilaisten ihmisten kanssa
- ◆ osaa käyttäytyä työpaikalla hyvien tapojen mukaisesti
- ◆ tietää käyntikortin merkityksen ja tuntee nettietiketin

Arviointi, tyydyttävä (2)

Opiskelija

- ◆ osaa käyttäytyä eri tilanteissa eri tavalla
- ◆ tietää erilaisten tilaisuuksien hyvät tavat
- ◆ osaa tervehtiä, esittäytyä ja kiittää
- ◆ osaa avustaa tilaisuuksien järjestämisessä
- ◆ osaa puhua erilaisten ihmisten kanssa
- ◆ osaa tavallisimmat pöytätavat
- ◆ tietää käyntikortin merkityksen

Arviointi, tyydyttävä (1)

Opiskelija

- ◆ osaa käyttäytyä eri tilanteissa eri tavalla
- ◆ osaa tervehtiä, esittäytyä ja kiittää
- ◆ osaa puhella erilaisten ihmisten kanssa
- ◆ osaa ohjeiden mukaan avustaa tilaisuuksien järjestämisessä
- ◆ tietää käyntikortin merkityksen

Psykologia, 1 ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelijan tulee pysyä tiedostamaan oma oppimistyylinsä ja kehittämään omaa oppimistaan perehdyttyään oppimisen perusmekanismeihin. Opiskelijan tulee pystyä tavallisissa työelämän tilanteissa selittämään ja ymmärtämään sekä omaa että muiden ihmisten toimintaa ja viestintää. Hänen on ymmärrettävä työhön sitoutumisen ja ryhmään samaistumisen vaikutus työsuorituksiin ja työssä viihtymiseen

- ▲ **Keskeinen sisältö on ihmisen toiminnan selittäminen ja ymmärtäminen persoonallisuuspsykologian avulla ja oppimisen ja itsetuntemuksen kehittyminen.**

Opiskelijan tulee selviytyä erilaisissa asiakaspalvelu- ja ryhmätyötilanteissa perehtymällä ryhmään ja tiimin toiminnassa vaikuttaviin psykologisiin tekijöihin.

Arviointi, hyvä (4)

▲ **Keskeinen sisältö on työpaikan ihmissuhde- ja vuorovaikutus-tilanteissa toimiminen.**

Opiskelija

- ◆ osaa psykologian tiedon avulla tiedostaa omia ja toisten tunteita ja asenteita
- ◆ osaa työelämässä hallita tunteitaan ja asenteitaan tilanteen vaatimalla tavalla
- ◆ osaa käyttää psykologian tietoa itsetuntemuksaensa ja minäkuvansa kehittämiseen

Arviointi, hyvä (3)

▲ **Keskeinen sisältö on motivaatio, samaistuminen ja sitoutuminen sekä niiden vaikutus omiin ja toisten työsuorituksiin.**

Opiskelija

- ◆ kykenee toimimaan erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössään
- ◆ osaa tunnistaa erilaisia johtamistapoja ja työkuultuureja sekä hänen on yritettävä toimia niiden mukaan

Arviointi, tyydyttävä (2)

▲ **Keskeinen sisältö on psyykkisen työ- ja toimintakyvyn ylläpitäminen ja avun hakeminen psyykkisiin ongelmiin.**

Opiskelija

- ◆ yrittää tiedostaa omaan jaksamiseen ja stressinhallintaan vaikuttavia psyykkisiä tekijöitä
- ◆ yrittää vaikuttaa edellämäinnittuihin seikkoihin jaksamistaan edistävästi

Arviointi, tyydyttävä (1)

Opiskelija

- ◆ osaa selittää psykologian avulla ihmisen toimintaa tavallisissa arki- ja työelämän tilanteissa
- ◆ yrittää soveltaa psykologian kesakeisintä tietoa toimiessaan työpaikan tavanomaisissa asiakaspalvelu- ja vuorovaikutustilanteissa

Kirjallisuus

Kangas Pirkko. Psykologiaa palvelualoille. Edita Viimeisin painos.
Kansanen Anneli. Puheviestinnän perusteet. WSOY. 2000.
Laakso-Pohjanvirta. Psykologian perusteet. WSOY. 2000.

Yritysverkostot Pohjanmaalla, 1 ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelija tuntee yrittäjyyden toimialat ja erityispiirteet Pohjanmaalla. Opiskelija osaa arvioida yritysverkostojen toimintaa, osaa luokitella yritystoiminnan yhteistoimintamuotoja sekä eritellä niistä yritykselle koituvia hyötyjä tai haittoja. Opiskelija ymmärtää verkostoitumisen mahdollisuudet yritysten kansainvälistymisessä.

▲ Keskeinen sisältö on verkostotalous ja yritysverkostot Pohjanmaalla.

Arviointi, hyvä (4)

Opiskelija

- ♦ osaa klusteriajattelun periaatteet ja osaa soveltaa verkostojatettelua erilaisiin yritysten yhteistoimintamuotoihin

Arviointi, hyvä (3)

Opiskelija

- ♦ osaa luokitella yritystoiminnan yhteistoimintamuotoja ja soveltaa verkostojatettelua erilaisiin yritysten yhteistoimintamuotoihin

Arviointi, tyydyttävä (2)

Opiskelija

- ♦ osaa luetella yrittäjyyden erityispiirteitä Pohjanmaalla sekä kertoa esimerkkejä pohjalaisista yritysverkostoista

Arviointi, tyydyttävä (1)

Opiskelija

- ♦ osaa luetella yrittäjyyden erityispiirteitä Pohjanmaalla sekä suorittaa annetut tehtävät

Kundbetjäning på svenska, 1 ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelija osaa palvella asiakasta ruotsinkielellä ja selviytyy vaativistakin eri alojen asiakaspalvelutilanteista. Opiskelija hallitsee tavallisimmat asiakaspalvelutilanteissa käytettävät sanonnat ruotsiksi. Opiskelija osaa myös lukea eri alojen lyhyitä tekstejä, kuten aikatauluja, mainoksia ja ruokalistoja sekä kertoa niistä asiakkaalle suullisesti ja kirjallisesti. Opiskelija osaa täyttää eri alojen tilauslistoja ja muita lomakkeita.

▲ Keskeinen sisältö on antaa lisävalmiuksia alan työtehtävissä ja pohjoismaisissa yhteyksissä toimimiseen.

Arviointi, hyvä

Opiskelija

- ◆ osaa palvella asiakkaita eri alojen asiakaspalvelutilanteissa
- ◆ hallitsee tavallisimmat asiakaspalvelutilanteissa käytettävät sanonnat
- ◆ osaa hakea tietoa esimerkiksi aikatauluista ja mainoksista ja kertoa niistä asiakkaalle
- ◆ osaa täyttää oman alansa lomakkeita

Arviointi, tyydyttävä

Opiskelija

- ◆ selviytyy tavallisimmista oman alansa asiakaspalvelutilanteista
- ◆ osaa täyttää oman alansa yksinkertaisia lomakkeita

AMMATILLISET OPINNOT, 90 OV

VAASAN AMMATTIOPISTO
Turvallisuusalan perustutkinto,
turvallisuusvalvoja

AMMATILLISEN OPINTOKOKONAISUUDEN
ARVIOINTI JA TOTEUTTAMINEN

Turvallisuusalan perustaidot, 40 ov

Tavoitteet ja sisällöt	Opiskelijan arvioinnin toteutus		Opintokokonaisuuden jaksotus		Ajoitus
	Ammattiosaamisen näyttö = suunnitelma näyttöjen toteuttamisesta ja arvioinnista	Muu arviointi	Jakson nimi ja laajuus (ov)	Toteutustapa	
<p>Turvallisuusalan perustaitojen opintokokonaisuuden opiskelussa keskeinen sisältö: Vartiointiliikkeiden, turvasuojausyritysten ja yksityisten turvallisuuspalveluiden tunteminen, turvallisuusalan viromaisorganisaatioiden tunteminen, yritysturvallisuuden hallinta ja riskien raportointi, turvallisuussuunnittelun perusteet, suunnitelmaluonnosten laatiminen, turvallisuusalaan liittyvän lainsäädännön tunteminen ja soveltaminen omaan työskentelyyn, lain ja sen nojalla annettujen määräysten noudattaminen, työturvallisuuden hallinta, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojen hallinta, asiakaspalvelu turvallisuusalaalla, terveyden sekä toiminta- ja työkyvyn ylläpitäminen, ensiapu- ja pelastustaitojen hallinta voimankäytön ja itsepuolustuksen perusteet, liikenneturvallisuuden perusteiden hallinta, vartijan peruskurssin suorittaminen, järjestyksenvalvojan peruskurssin suorittaminen ja opinnäytetyön laatiminen</p>	<p>Näyttö suunnitellaan ja toteutetaan turvallisuusalan kansallisen näyttöaineiston ohjeiden mukaan.</p> <p>Näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työpaikalla. Näytössä opiskelija tekee itsenäisesti tai työryhmän tai -työyhteisön jäsenenä turvallisuusalaan kuuluvia tehtäviä.</p> <p>Näyttöympäristöinä ovat oppilaitos, vartiointiliikkeet, arvokuljetusyritykset, järjestyksenvalvontatehtävät eri ympäristöissä, turvasuojausyritykset, kiinteistöhoitoyritykset, lentoasemat, oikeusistuimet, satamat, poliisivankilat, vankeinhoitolaitos, tulli, pelastuslaitos ja muut yritykset ja julkisyhteisöt joissa turvallisuusalan ammattilaisia toimii turvallisuustehtävissä.</p> <p>Näyttö arvioidaan käyttäen Turvallisuusalan perustaitojen aineiston arvioinnin kohteita ja kriteereitä:</p> <ul style="list-style-type: none"> - työprosessin hallinta - työtehtävän hallinta - työn perustana olevan tiedon hallinta - työturvallisuuden hallinta - kaikille aloille yhteinen ydinosaaminen - yhteiset painotukset <p>Arviointikeskusteluun osallistuu aina opiskelija, opettaja ja työelämän edustaja. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan itsearviointi.</p>	<p>Toteutetaan ohjaavaa ja kannustavaa arviointia käyttämällä mm. seuraavia arviointimenetelmiä:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjallisia tehtäviä tarkistamalla - portfolio (opintokokonaisuuksettain) - arvioimalla opiskelijan laatimia suunnitelmia ja luonnoksia - arvioimalla järjestettyjen tilanneharjoitusten suorituksia - ryhmätehtäviä arvioimalla - opiskelijan itsearviointia huomioimalla - opettajan ja ohjaajan havainnoinnilla 	<p>Yritysten ja yhteiskunnan turvallisuus 6 ov</p> <p>Asiakaspalvelu ja työkyvyn ylläpito 8 ov</p> <p>Itsepuolustus ja voimankäytön perusteet 6 ov</p> <p>Opinnäytetyö 2 ov</p> <p>Turvallisuuspassi 12 ov</p> <p>Työssäoppiminen 6 ov</p>	<p>Lähiopetuksessa opiskellaan luennoilla, ryhmätehtävinä, tilanne (Case) harjoituksin sekä käytetään muita aktiivisia opetusmenetelmiä (learning by doing) ja opintokäyntejä alan yrityksiin ja tavanomaisiin turvallisuusalan ammattilaisten toimintaympäristöihin.</p>	<p>Opintokokonaisuus toteutetaan kaikkien kolmen lukuvuoden aikana painottuen 1. ja 2. lukuvuoden ajalle.</p> <p>Teoriaopinnot ovat jaksoilla 1-6 ja työssäoppiminen ja ammattiosaamisen näyttö ajoittuvat pääsääntöisesti 2. vuodelle niin, että työssäoppiminen on ensin ja sen lopulla tai päätyttyä opiskelija suorittaa ammattiosaamisen näytön.</p>
	Opintokokonaisuuden arvioinnista päättää oppilaitoksessa arvioitavien opintojen opetuksesta vastaava opettaja tai vastaavat opettajat yhdessä ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta.				

TUTKINNON YHTEISET AMMATILLISET OPINNOT

Turvallisuusalan perustaidot, 40 ov

Yhteiskunnan toiminnot ja turvallisuus, 1 ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelija tuntee perustuslain ja ymmärtää sitä kautta jokaiselle tarkoitettujen perusoikeuksien sisällön, jotta hän voi työssään toimia oikein ja tasapuolisesti. Opiskelijan on osattava etsiä yhteyskanavat ja toimia yhteistyössä vartiointialaan, muihin turvallisuusalan yrityksiin ja eri yhteistoimintaviranomaisiin. Opiskelija osaa erottaa toisistaan viranomaistoiminnan ja yksityisten turvallisuuspalveluiden tehtävät ja toiminta-alueet toisistaan. Hän tietää yleisen järjestyksen ylläpitämisen ja yksityisten turvallisuuspalveluiden toimivallan rajat. Opiskelija tuntee ja tietää erilaisten turvallisuusalan ammattien ydintehtävät yksityisellä ja julkisella sektorilla. Opiskelijan on osattava ottaa työssään huomioon yhteiskunnalliset, poliittiset ja ympäristömuutokset sekä oman paikkakuntansa konkreettiset vaarat tai uhkat. Hänen on tunnistettava turvallisuuteen vaikuttavia yhteiskuntatekijöitä ja muutoksia (yleinen maailmantilanne, rikollisuuden lisääntyminen, terrorismi, poliittiset ääriliikkeet ja ihmisten liikkuvuus, josta seuraa kulttuurien sekoittuminen, sekä poikkeusolot ja niiden vaikutukset, väestörakenteen muutokset ja syrjäytyminen). Opiskelija tuntee vallitsevan maailmanpoliittisen tilanteen ja sen vaikutukset suomalaiseen yhteiskuntaan ja sen turvallisuuteen. Opiskelija tuntee vallitsevan turvallisuustilanteen omalla paikkakunnallaan. Opiskelijan on osattava noudattaa työssään turvallisuusalaan liittyvää keskeisintä lainsäädäntöä. Hänen on osattava etsiä tietoa omaa työtään koskevasta uudistuvasta lainsäädännöstä. Hänen tulee omassa toiminnassaan noudattaa lakia ja sen nojalla annettuja säädöksiä.

- ▲ **Keskeinen sisältö on turvallisuusalan erilaisten ammattien, yksityisten turvallisuusyritysten ja viranomaisorganisaatioiden perustehtävien tunteminen, yhteistyö eri toimijoiden kanssa ja yhteiskunnallisten muutosten huomioon ottaminen, sekä lainsäädännön noudattaminen.**

Arviointi, hyvä

Opiskelija

- ◆ tuntee perustuslain, ja sitä kautta ymmärtää jokaiselle tarkoitettujen perusoikeuksien sisällön, jotta hän voi työssään toimia oikein ja tasapuolisesti
- ◆ osaa etsiä yhteyskanavat yksityisiin turvallisuusalan yrityksiin ja alan viranomaisiin
- ◆ osaa erottaa toisistaan viranomaistoiminnan ja yksityisten turvallisuuspalveluiden tehtävät
- ◆ ottaa työssään huomioon oman paikkakuntansa konkreettiset vaarat tai uhkat
- ◆ noudattaa työssään turvallisuusalaan liittyvää keskeisintä lainsäädäntöä

- ◆ osaa etsiä tietoa omaa työtään koskevasta uudistuvasta lainsäädännöstä
- ◆ noudattaa lakia ja sen nojalla annettuja säädöksiä
- ◆ tuntee turvallisuusalan viranomaiset, kuten poliisi, pelastustoimi, oikeuslaitos, sisäasiainministeriön turvallisuusalan valvontayksikkö
- ◆ tuntee sisällöltään viranomaistoimintaan liittyvän lainsäädännön

Arviointi, tyydyttävä

Opiskelija

- ◆ tuntee perustuslain ja sitä kautta ymmärtää jokaiselle tarkoitettujen perusoikeuksien sisällön
- ◆ noudattaa työssään turvallisuusalaan liittyvää keskeisintä lainsäädäntöä
- ◆ tuntee vallitsevan turvallisuustilanteen omalla paikkakunnallaan.

Viranomaistoiminta, 1 ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelija tuntee turvallisuusalan viranomaiset, kuten poliisi, rajavartiolaitos, puolustusvoimat, vankeinhoito, tulli, pelastustoimi, oikeuslaitos ja sisäasiainministeriö. Hänen on tunnettava pääpiirteittäin järjestykseen ja turvallisuuteen liittyvät viranomaisorganisaatiot, niiden tehtävät, toimintatavat ja eri organisaatioiden välinen turvallisuusyhteistyö sekä eri viranomaisten toimivaltuuksien rajat. Opiskelija tuntee sisällöltään viranomaistoimintaan liittyvän lainsäädännön ja osaa tulkita viranomaisten toimivaltuuksiin liittyviä säädöksiä. Opiskelija tuntee yksityiseen turvallisuusalaan liittyvät keskeisimmät lupakäytännöt. Hän tietää mitkä tehtävistä edellyttävät ennen tehtäviin ryhtymistä viranomaisen hyväksynnän ja millaisia lupia näihin tehtäviin tarvitaan. Hän tietää lupiin liittyvät määräajat ja osaa ennakoida ja noudattaa näitä aikoja.

- ▲ **Keskeinen sisältö on viranomaisten tehtävien ja toimivaltuuksien tunteminen siten, että osaa käyttää tietoa hyväksi tehtävissään.**

Arviointi, hyvä

Opiskelija

- ◆ tuntee turvallisuusalan viranomaiset, kuten poliisi, rajavartiolaitos, puolustusvoimat, vankeinhoito, tulli, pelastustoimi, oikeuslaitos ja sisäasiainministeriö
- ◆ tuntee sisällöltään viranomaistoimintaan liittyvän lainsäädännön
- ◆ tuntee yksityiseen turvallisuusalaan liittyvät keskeisimmät lupakäytännöt
- ◆ tietää mitkä tehtävistä edellyttävät ennen tehtäviin ryhtymistä viranomaisen hyväksynnän ja millaisia lupia näihin tehtäviin tarvitaan

Arviointi, tyydyttävä

Opiskelija

- ◆ tuntee turvallisuusalan viranomaiset, kuten poliisi, pelastustoimi ja sisäasiainministeriö
- ◆ tuntee yksityiseen turvallisuusalaan liittyvät keskeisimmät lupakäytännöt

Yritysturvallisuus, 2 ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelijan on osattava tehdä ennalta ehkäiseviä suunnitelmaluonnoksia ja tunnettava toimintaperiaatteet yritysturvallisuuteen vaikuttavien onnettomuus-, vaara- ja vahinkotilanteiden varalta sekä rikoksien torjumiseksi. Hänen on osattava edistää työviihtyvyyttä ja ymmärtää työyhteisön vaikutus työturvallisuuteen. Opiskelijan on tunnettava ja osattava käyttää työssään apuvälinein vakuutusyhtiöiden yritysturvallisuuteen liittyviä suojeluohjeita, kuten murtosuojelun, avainturvallisuuden, rikosilmoitinjärjestelmien, videovalvonnan K-menetelmän, tuhopolttojen torjunnan, tulitöiden, kiinteistöjen vuotovahinkojen, vartioinnin ja teknisen vartioinnin suojeluohjeet. Opiskelijan on osattava käytännön työssä havainnoida seuraavanlaisia yritysturvallisuuden osa-alueita: tuotannon ja toiminnan turvallisuus, työturvallisuus, ympäristöturvallisuus, pelastustoiminta, tietoturvallisuus, henkilöturvallisuus, toimitilaturvallisuus ja rikosturvallisuus. Hänen on myös osattava tehdä epäkohdista tarvittavat ilmoitukset. Hän tuntee kaikki yritysturvallisuuden osa-alueet, ja osaa erottaa yrityksen ja julkisyhteisön keskeisimmät turvallisuustarpeet. Opiskelijan on tiedettävä, mitä yritysturvallisuustoiminnalla tarkoitetaan ja ymmärrettävä haavoittuvuusanalyysin merkitys yrityksen turvallisuus- ja vahinkoriskien hallinnassa. Opiskelija osaa käyttää työssään karttaa ja nykyaikaisia suunnistusvälineitä, joiden avulla hän kykenee löytämään hälytystehtäviä suorittaessaan asiakaskohteen tai vaaraan joutuneen henkilön.

- ▲ **Keskeinen sisältö on yritysturvallisuuden osa-alueiden tunteminen, turvallisuuteen liittyvä havainnointi, riskien tunnistaminen ja raportointi.**

Arviointi, hyvä

Opiskelija

- ◆ osaa tehdä ennalta ehkäiseviä suunnitelmaluonnoksia yritysturvallisuuteen vaikuttavien onnettomuus-, vaara- ja vahinkotilanteiden varalta sekä rikoksien torjumiseksi
- ◆ käyttää työssään apuvälineinä vakuutusyhtiöiden yritysturvallisuuteen liittyviä suojeluohjeita, kuten murtosuojelun, avainturvallisuuden, rikosilmoitinjärjestelmien, videovalvonnan K-menetelmän, tuhopolttojen torjunnan, tulitöiden, kiinteistöjen vuotovahinkojen, vartioinnin ja teknisen vartioinnin suojeluohjeet

- ◆ osaa käytännön työssä havainnoida yritysturvallisuuden osa-alueita ja osaa tehdä epäkohdista tarvittavat ilmoitukset
- ◆ tietää, mikä on haavoittuvuusanalyysin merkitys yrityksen turvallisuus- ja vahinkoriskien hallinnassa
- ◆ osaa käyttää työssään karttaa ja nykyaikaisia suunnistusvälineitä

Arviointi, tyydyttävä

Opiskelija

- ◆ tuntee turvallisuusalan viranomaiset, kuten poliisi, pelastustoimi ja sisäasiainministeriö
- ◆ osaa käytännön työssä havainnoida yritysturvallisuuden osa-alueita ja osaa tehdä epäkohdista tarvittavat ilmoitukset
- ◆ osaa käyttää työssään karttaa ja nykyaikaisia suunnistusvälineitä

Turvallisuuslainsäädäntö, 2 ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelija tuntee turvallisuusalaa säätelevät lait, kuten laki yksityisistä turvallisuuspalveluista, laki järjestyksenvalvojista, lait turvatarkastuksista lentoasemilla ja oikeusistuimissa. Opiskelija osaa soveltaa lainsäädäntöä omissa tehtävissään ja tuntee keskeisimmän sisällön myös rikoslaista, henkilörekisterilaista, laista yksityisyyden suojasta työelämässä, salassapitoon sekä vaitioloon liittyvät säännökset. Hän tuntee myös oikeusjärjestelmän eri osat ja niiden toiminnan, sekä niissä toimivien henkilöiden pääasiallisen tehtävän ja eri oikeusistuimien vastuualueet. Opiskelija tuntee rangaistusvastuun ja eri rangaistusmenetelmät ja muut oikeudelliset seuraamukset. Hän osaa eritellä erilaisten rikosten vakavuuden ja vaikutuksen rangaistavuuteen. Opiskelija tuntee myös hätävarjelua, hätävarjelen liioittelua, pakkotilaa ja jokamiehen kiinniotto-oikeutta koskevat säännökset.

- ▲ **Keskeinen sisältö on omaa ammattialaa ja työtehtäviä koskevan lainsäädännön merkityksen ymmärtäminen ja niiden soveltaminen omassa toiminnassa.**

Arviointi, hyvä

Opiskelija

- ◆ tuntee turvallisuusalaa säätelevät lait, kuten laki yksityisistä turvallisuuspalveluista ja laki järjestyksenvalvojista
- ◆ osaa soveltaa lainsäädäntöä omissa tehtävissään ja tuntee keskeisimmän sisällön myös rikoslaista, laista yksityisyyden suojasta työelämässä sekä salassapitoon ja vaitioloon liittyvät säännökset
- ◆ tuntee oikeusjärjestelmän eri osat ja niiden toiminnan, sekä niissä toimivien henkilöiden pääasiallisen tehtävän
- ◆ tuntee rangaistusvastuun ja eri rangaistusmenetelmät sekä muut oikeudelliset seuraamukset
- ◆ osaa eritellä erilaisten rikosten vakavuuden ja vaikutuksen rangaistavuuteen

- ◆ tuntee hätävarjelua, hätävarjelun liioittelua, pakkotilaa ja jokamiehen kiinniotto-oikeutta koskevat säädökset

Arviointi, tyydyttävä

Opiskelija

- ◆ tuntee turvallisuusalaa säätelevät lait, kuten laki yksityisistä turvallisuuspalveluista ja laki järjestyksenvalvojista
- ◆ osaa soveltaa lainsäädäntöä omissa tehtävissään
- ◆ tuntee oikeusjärjestelmän eri osat ja niiden toiminnan
- ◆ osaa eritellä erilaisten rikosten vakavuuden ja vaikutuksen rangaistavuuteen
- ◆ tuntee hätävarjelua, hätävarjelun liioittelua, pakkotilaa ja jokamiehen kiinniotto-oikeutta koskevat säädökset

Vuorovaikutus- ja yhteistyötaidot, 2 ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelijan on osattava sanattoman ja sanallisen viestinnän perustaidot, hallittava aktiivisen kuuntelun taito ja tunnistettava oma tapansa olla vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opiskelijan on osattava vaikuttaa eri tilanteiden etenemiseen omilla vuorovaikutustaidoillaan, mikä tarkoittaa esimerkiksi kykyä muuttaa omaa käyttäytymistään tarpeen mukaan ja kykyä ymmärtää kulttuurieroista aiheutuvaa erilaista toimintaa. Opiskelijan on kyettävä asialliseen toimintaan erilaisten ihmisten kanssa, sekä omassa, että asiakkaan työyhteisössä. Opiskelijan on osattava ennakoida uhkatilanteita ja arvioida niiden etenemistä sekä toimia sovinnollisuutta edistäen. Opiskelijan tulee ymmärtää ja hallita ryhmätoimintojen peruslainalaisuuksia siten, että hän osaa tuettuna ohjata niiden kulkua. Opiskelijan on osattava esimerkiksi puuttua ongelmallisiin ryhmätilanteisiin. Opiskelijan on osattava myös käyttää ryhmätoimintaa mm. työn kehittämiseen. Opiskelija tuntee psykologisten stressireaktioiden vaikutukset ja osaa myös hallita niitä ja siten paremmin kontrolloida omaa toimintaansa stressi-tilanteissa.

- ▲ **Keskeinen sisältö on vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojen hallinta, sekä uhkatilanteiden ja stressin vaikutusten ymmärtäminen.**

Arviointi, hyvä

Opiskelija

- ◆ osaa sanattoman ja sanallisen viestinnän perustaidot, hänen on hallittava aktiivisen kuuntelun taito
- ◆ osaa vaikuttaa eri tilanteiden etenemiseen omilla vuorovaikutustaidoillaan
- ◆ osaa ennakoida uhkatilanteita ja arvioida niiden etenemistä sekä toimia sovinnollisuutta edistäen
- ◆ osaa puuttua ongelmallisiin ryhmätilanteisiin
- ◆ tuntee psykologisten stressireaktioiden vaikutukset ja osaa myös hallita niitä ja sitä kautta paremmin kontrolloida omaa toimintaansa stressi-tilanteissa

Arviointi, tyydyttävä

Opiskelija

- ◆ osaa sanattoman ja sanallisen viestinnän perustaidot, hänen on hallittava aktiivisen kuuntelun taito
- ◆ osaa vaikuttaa eri tilanteiden etenemiseen omilla vuorovaikutustaidoillaan
- ◆ osaa ennakoida uhkatilanteita ja arvioida niiden etenemistä sekä toimia sovinnollisuutta edistäen
- ◆ tuntee psykologisten stressireaktioiden vaikutukset

Asiakaspalvelu ja etiikka, 2 ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelijan on osattava sisäisen ja ulkoisen asiakaspalvelun peruseriaatteet, joita ovat kommunikaatio, viestintäyhteistyö ja tiedon välittäminen, ja ymmärrettävä niiden merkitys työelämässä. Hänen tulee siten tietää, että asiakkaita ovat työtoverit, toimeksiantajat, heidän asiakkaansa ja vieraansa, samoin kuin uhkaavasti tai häiritsevästi käyttäytyvät henkilöt. Opiskelijan on osattava toimia omassa työssään näiden periaatteiden mukaisesti ja mieltää sisäisen ja ulkoisen asiakaspalvelun yhteys toisiinsa. Hänen on osattava toimia asiakaspalvelutilanteessa sujuvasti yhdellä kotimaisella ja auttavasti yhdellä vieraalla kielellä. Opiskelija tuntee turvallisuusalan eettiset pelisäännöt ja luotettavuuden merkityksen alan tehtävissä ja osaa noudattaa näitä periaatteita kaikessa toiminnassaan, myös vapaa-ajallaan. Opiskelija käyttäytyy muita kanssaihmissiään kohtaan kohteliaasti ja suvaitsevasti, eikä aseta omassa toiminnassaan ketään eriarvoiseen asemaan, vaan osaa toimia asiallisesti, puolueettomasti ja sovinnollisuutta edistäen. Opiskelija ymmärtää virka-asun ja siistin pukeutumisen merkityksen ammatillisen profiilin ja uskottavuuden luomisessa. Hän osaa käyttää työnantajan tai oppilaitoksen käyttöönsä luovuttamaa toimipukua asiallisesti ja oikein.

- ▲ **Keskeinen sisältö on sisäinen ja ulkoinen asiakaspalvelu, asiallinen ja moitteeton käytös turvallisuusosalalla.**

Arviointi, hyvä

Opiskelija

- ◆ osaa sanattoman sisäisen ja ulkoisen asiakaspalvelun peruseriaatteet, joita ovat kommunikaatio, viestintäyhteistyö ja tiedon välittäminen
- ◆ tietää, että asiakkaita ovat työtoverit, toimeksiantajat, heidän asiakkaansa ja vieraansa, samoin kuin uhkaavasti tai häiritsevästi käyttäytyvät henkilöt
- ◆ osaa toimia asiakaspalvelutilanteessa sujuvasti yhdellä kotimaisella ja auttavasti yhdellä vieraalla kielellä
- ◆ käyttäytyy muita kanssaihmissiään kohtaan kohteliaasti ja suvaitsevasti, eikä aseta omassa toiminnassaan ketään eriarvoiseen asemaan, vaan osaa toimia asiallisesti, puolueettomasti ja sovinnollisuutta edistäen

- ◆ ymmärtää virka-asun ja siistin pukeutumisen merkityksen ammatillisen profiilin ja uskottavuuden luomisessa
- ◆ osaa käyttää työnantajan tai oppilaitoksen käyttöönsä luovuttamaa toimipukua asiallisesti ja oikein

Arviointi, tyydyttävä

Opiskelija

- ◆ osaa sanattoman sisäisen ja ulkoisen asiakaspalvelun peruseräatteen
- ◆ tietää, että asiakkaita ovat työtoverit, toimeksiantajat, heidän asiakkaansa ja vieraansa, samoin kuin uhkaavasti tai häiritsevästi käyttäytyvät henkilöt
- ◆ osaa toimia asiakaspalvelutilanteessa
- ◆ käyttäytyy muita kanssaihmiään kohtaan kohteliaasti ja suvaitsevasti, eikä aseta omassa toiminnassaan ketään eriarvoiseen asemaan, vaan osaa toimia asiallisesti, puolueettomasti ja sovinnollisuutta edistäen
- ◆ ymmärtää virka-asun ja siistin pukeutumisen merkityksen ammatillisen profiilin ja uskottavuuden luomisessa
- ◆ osaa käyttää työnantajan käyttöönsä luovuttamaa toimipukua asiallisesti ja oikein

Toiminta- ja työkyvyn ylläpitäminen, 4 ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelijan on osattava laatia itselleen henkilökohtainen liikuntaohjelma, noudattaa sitä ja arvioida sen vaikutuksia. Hänen on osattava ylläpitää kuntoaan selviytyäkseen työn vaatimuksista ja suoritettava hyväksytysti viralliset aerobista kestävyyttä ja lihaskuntoa mittaavat kuntotestit. Hänen on oltava tietoinen liikunnan, ravinnon ja terveyden välisistä yhteyksistä sekä terveyttä edistävästä tekijöistä, joita ovat mm. mielenterveyden ja ihmissuhteiden merkitys yksilön toimintakykyyn. Hänen on tunnistettava työn ja terveyden väliset yhteydet ja turvallisuusalan kannalta keskeiset kuormitustekijät, kuten vuorotyö, pitkät työvuorot, epäsäännöllinen ruokailu, työn vaarallisuus, työuupumus. Opiskelijan on osattava toimia turvallisuusalaan liittyvän ammattietiikan mukaisesti. Hänen on osattava kehittää työskentelytapojaan ja työympäristöään turvalliseksi ja terveelliseksi yhteistyössä muiden kanssa. Hänen on osattava työnsä tavallisimmat ensiaputilanteet ja ergonomiset vaatimukset. Opiskelija suorittaa hyväksytysti työturvallisuuskorttikoulutuksen.

- ▲ **Keskeinen sisältö on terveyden sekä toiminta- ja työkyvyn ylläpitäminen. Opiskelijan on osattava osoittaa toiminnallaan ja tiedoillaan kykyä ja halua ylläpitää ja edistää terveyttä. Hänen on tiedostettava terveyttä kuluttavia tekijöiden, kuten tupakoinnin, sekä päihteiden ja huumeiden käytön vaikutus työhön ja työyhteisöön.**

Arviointi, hyvä

Opiskelija

- ◆ osaa laatia itselleen henkilökohtaisen liikuntaohjelman ja noudattaa sitä
- ◆ suorittaa hyväksytysti viralliset aerobista kestävyyttä ja lihaskuntoa mittaavat kuntotestit
- ◆ tunnistaa työn ja terveyden väliset yhteydet ja turvallisuusalan kannalta keskeiset kuormitustekijät, kuten vuorotyö, pitkät työvuorot, epäsäännöllinen ruokailu, työn vaarallisuus, työuupumus
- ◆ osaa toimia turvallisuusalaan liittyvän ammattietiikan mukaisesti
- ◆ osaa työnsä tavallisimmat ensiaputilanteet ja ergonomiset vaatimukset
- ◆ suorittaa hyväksytysti työturvallisuuskorttikoulutuksen

Arviointi, tyydyttävä

Opiskelija

- ◆ osaa laatia itselleen henkilökohtaisen liikuntaohjelman
- ◆ suorittaa hyväksytysti viralliset aerobista kestävyyttä ja lihaskuntoa mittaavat kuntotestit
- ◆ osaa toimia turvallisuusalaan liittyvän ammattietiikan mukaisesti
- ◆ suorittaa hyväksytysti työturvallisuuskorttikoulutuksen

Vartijan työn perusteet, 2 ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelijalla on perustiedot vartiointialasta, vartioimisliiketoiminnasta, vartijan tehtävistä ja niiden suorittamisesta sekä vartijan oikeuksista ja velvollisuuksista. Opiskelijalla on perustiedot vartiointialasta, vartioimisliiketoiminnasta, vartijan tehtävistä ja niiden suorittamisesta sekä vartijan oikeuksista ja velvollisuuksista. Hän osaa laatia edellisiin liittyen perusmuotoisia ohjeita ja asiakirjoja Hän tuntee lain yksityisistä turvallisuuspalveluista vartiointityön osalta ja muun vartijan tehtäviin liittyvän lainsäädännön (mm. työturvallisuutta, hätävarjelua, pakkotilaa, koti- ja julkisrauhan suojaa ja jokamiehen kiinniotto-oikeutta koskevat säännökset). Hän ymmärtää ammattinsa asiakaspalveluluonteeseen. Opiskelija tietää vartijan työhön liittyvät riskit. Hän tuntee itsesuojeluun, hätäensiapuun ja työsuhteeseen kuuluvat keskeiset asiat. Hän tuntee poliisin toiminnan periaatteet, poliisin tehtävät ja niihin liittyvät vartijan tehtävät. Hän osaa toimia oikein tavanomaisella rikospaikalla. Opiskelija osaa teknisten turvallisuus- /viestintäjärjestelmien, rakenteellisen turvallisuuden ja henkilöiden suorittaman valvonnan kokonaisuuden. Hän tuntee erilaiset vartiointimuodot ja niiden erityispiirteet. Hän tuntee työssä tarvittavien asiakirjojen laadinnan ja raportoinnin periaatteet. Hän tuntee työssä tarvittavat vartiointivarusteet (mm. vartijakortti, asu, suoja-, viestintä- ja kuljetusvälineet, avaimet). Hän tuntee lisäksi voimankäyttövälineet sekä voimankäyttöön ja voimankäyttövälineisiin liittyvän lainsäädännön. Opiskelija tietää vartioimistyössä noudatettavat yleiset periaatteet (oman käytöksen merkitys, toimenpiteen perusteen ilmoittaminen, salassapitovelvollisuus, hyvä asiakaspalvelu, toiminta uhka-, väkivalta- ja ongelmatilanteissa, hyvä etiikka, oma ja muiden turvallisuus, avunpyyntö omalta organisaatiolta tai viranomaisilta). Opiskelija tietää erilaisten asioiden (Esim. päihteet, huumeet, aggressiivinen tai muuten häiriintynyt käytös) vaikutuksia ihmisten käyttäytymiseen ja sitä kautta niiden vaikutuksen omaan työturvallisuuteen ja muiden turvallisuuteen. Hän tietää, miten toimia oikein vahinko-, ongelma- ja uhkatilanteissa. Hän tietää, miten toimia tulipalo- ja onnettomuustilan-

teessa. Hän osaa tehdä erilaiset hätäilmoitukset ja laatia tapahtumailmoitukset. Hän ymmärtää myös hyvän fyysisen ja henkisen kunnon sekä terveyden merkityksen turvallisuustyössä. Opiskelija osaa noudattaa työaikoja ja sopia poikkeamista.

▲ **Keskeinen sisältö on vartijan ammattitutkinto-osion Vartijan työn perusteet suorittaminen.**

Arviointi, hyvä

Opiskelija

- ◆ suorittaa hyväksytysti vartijan työn perusteet – kurssin
- ◆ osaa perustiedot vartiointialasta, vartioimisliiketoiminnasta, vartijan tehtävistä ja niiden suorittamisesta sekä vartijan oikeuksista ja velvollisuuksista hän osaa laatia edellisiin liittyen perusmuotoisia ohjeita ja asiakirjoja
- ◆ tuntee lain yksityisistä turvallisuuspalveluista vartiointityön osalta ja muun vartijan tehtäviin liittyvän lainsäädännön (mm. työturvallisuutta, hätävarjelua, pakkotilaa, koti- ja julkisrauhan suojaa ja jokamiehen kiinniotto-oikeutta koskevat säännökset) tarvittavilta osin.
- ◆ ymmärtää ammattinsa asiakaspalveluluonteen. Opiskelija tietää vartijan työhön liittyvät riskit. Hän tuntee itsesuojeluun, hätäensiapuun ja työsuhteeseen kuuluvat keskeiset asiat
- ◆ tuntee poliisin toiminnan periaatteet, poliisin tehtävät ja niihin liittyvät vartijan tehtävät
- ◆ osaa teknisten turvallisuus- /viestintäjärjestelmien, rakenteellisen turvallisuuden ja henkilöiden suorittaman valvonnan kokonaisuuden
- ◆ tuntee erilaiset vartiointimuodot ja niiden erityispiirteet
- ◆ tuntee työssä tarvittavien asiakirjojen laadinnan ja raportoinnin periaatteet
- ◆ tuntee työssä tarvittavat vartiointivarusteet (mm. vartijakortti, asu, suoja-, viestintä- ja kuljetusvälineet, avaimet).
- ◆ tuntee voimankäyttövälineet sekä voimankäyttöön ja voimankäyttövälineisiin liittyvän lainsäädännön
- ◆ tietää vartioimistyössä noudatettavat yleiset periaatteet (oman käytöksen merkitys, toimenpiteen perusteen ilmoittaminen, salassapitovelvollisuus, hyvä asiakaspalvelu, toiminta uhka-, väkivalta- ja ongelmatilanteissa, hyvä etiikka, oma ja muiden turvallisuus, avunpyyntö omalta organisaatiolta tai viranomaisilta).
- ◆ tietää erilaisten asioiden (esim. päihteet, huumeet, aggressiivinen tai muuten häiriintynyt käytös) vaikutuksia ihmisten käyttäytymiseen ja sitä kautta niiden vaikutuksen omaan työturvallisuuteen ja muiden turvallisuuteen.
- ◆ tietää, miten toimia oikein vahinko-, ongelma- ja uhkatilanteissa.
- ◆ tietää, miten toimia tulipalo- ja onnettomuustilanteessa. Hän osaa tehdä erilaiset hätäilmoitukset ja laatia tapahtumailmoitukset
- ◆ osaa noudattaa työaikoja ja sopia poikkeamista

Arviointi, tyydyttävä

Opiskelija

- ◆ suorittaa hyväksytysti vartijan työn perusteet – kurssin
- ◆ osaa noudattaa työaikoja ja sopia poikkeamista

Vartijan peruskurssi, 3 ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelija tuntee turvallisuusalaa, yritysturvallisuutta, vartijan toimivaltuuksia sekä velvollisuuksia ja oikeudellista asemaa säätelevien lakien, asetusten ja säännösten keskeisen sisällön. Hän tietää järjestyksenvalvontaan liittyen seuraavat asiat: järjestyksenvalvojan tehtävät, järjestyksenvalvojaksi hyväksymisen, järjestyksenvalvojan tunnusmerkit ja toimivaltuudet, järjestyksenvalvojan asettamisen lainsäädännön perusteella sekä järjestyksenpidon erilaisissa tilaisuuksissa. Opiskelija tuntee voimankäyttövälineet sekä voimankäyttöön ja voimankäyttövälineisiin ja hätävarjeluun liittyvän lainsäädännön. Hän osaa toimia uhka-, ongelma- ja väkivaltatilanteissa ja niiden torjunnassa hyväksyttävästi ja kokonaisarviointiin perustuen puolustettavalla tavalla ensisijaisesti sovinnollisuutta edistäen. Hän tuntee palo- ja pelastustoiminnan perusteet. Hän osaa tehdä erilaiset hätäilmoitukset ja laatia tapahtumailmoitukset. Opiskelija tuntee rakenteellisen turvallisuuden, avainturvallisuuden, paloturvallisuuden ja teknisen valvonnan perusteet. Hän tuntee näihin liittyvät vakuutusyhtiöiden suojeluohjeet ja osaa käyttää niitä työssään. Hän osaa laatia näihin liittyen selostuksia ja raportoida asiakkaalle vaaraa aiheuttavista puutteista ja havainnoistaan. Hän tietää rikosilmoitin-, videovalvonta- ja erilaisten kulunvalvontajärjestelmien, palailmoitinjärjestelmien ja LVIS -laitteiden valvontalaitteiden yleiset toimintaperiaatteet sekä niiden käytön merkityksen vartiointityössä. Hän on suorittanut tulityökurssin sekä SPR:n ensiapu I-kurssin tai sitä sisällöltään vastaavan koulutuksen. Opiskelija tuntee vartiointialaa koskevan työehtosopimuksen sisällön ja osaa tulita sopimusta itseään koskevissa asioissa. Hän osaa noudattaa työaikoja ja sopia poikkeamista.

- ▲ **Keskeinen sisältö on vartijan peruskurssi- vartijan ammattitutkinto-osion hyväksytyt suorittaminen.**

Arviointi, hyvä

Opiskelija

- ◆ tuntee turvallisuusalaa, yritysturvallisuutta, vartijan toimivaltuuksia sekä velvollisuuksia ja oikeudellista asemaa säätelevien lakien, asetusten ja säännösten keskeisen sisällön.
- ◆ tietää järjestyksenvalvontaan liittyen seuraavat asiat: järjestyksenvalvojan tehtävät, järjestyksenvalvojaksi hyväksymisen, järjestyksenvalvojan tunnusmerkit ja toimivaltuudet, järjestyksenvalvojan asettamisen lainsäädännön perusteella sekä järjestyksenpidon erilaisissa tilaisuuksissa
- ◆ tuntee voimankäyttövälineet sekä voimankäyttöön ja voimankäyttövälineisiin ja hätävarjeluun liittyvän lainsäädännön

- ◆ osaa toimia uhka-, ongelma- ja väkivaltatilanteissa ja niiden torjunnassa hyväksyttävästi ja kokonaisarviointiin perustuen puolustettavalla tavalla ensisijaisesti sovinnollisuutta edistäen.
- ◆ tuntee palo- ja pelastustoiminnan perusteet
- ◆ osaa tehdä erilaiset hätäilmoitukset ja laatia tapahtumailmoitukset
- ◆ tuntee rakenteellisen turvallisuuden, avainturvallisuuden, paloturvallisuuden ja teknisen valvonnan perusteet.
- ◆ tietää rikosilmoitin-, videovalvonta- ja erilaisten kulunvalvontajärjestelmien ja LVIS –laitteiden valvontalaitteiden yleiset toimintaperiaatteet sekä niiden käytön merkityksen vartiointityössä
- ◆ on suorittanut tulityökurssin sekä SPR:n ensiapu I-kurssin tai sitä sisällöltään vastaavan koulutuksen.
- ◆ osaa noudattaa työaikoja ja sopia poikkeamista

Arviointi, tyydyttävä

Opiskelija

- ◆ suorittaa hyväksytysti vartijan peruskurssin
- ◆ on suorittanut tulityökurssin sekä SPR:n ensiapu I-kurssin tai sitä sisällöltään vastaavan koulutuksen.
- ◆ osaa noudattaa työaikoja ja sopia poikkeamista

Järjestyksenvalvojan peruskurssi, 2 ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelija tuntee järjestyksenvalvojan toimivaltuuksia sekä velvollisuuksia ja oikeudellista asemaa säätelevien lakien, asetusten ja säännösten keskeisen sisällön. Hän tietää järjestyksenvalvontaan liittyen seuraavat asiat: järjestyksenvalvojan tehtävät, järjestyksenvalvojaksi hyväksymisen, järjestyksenvalvojan tunnusmerkit ja toimivaltuudet, koiran käyttö järjestyksenvalvojatehtävissä, järjestyksenvalvojan kiinniotto, järjestyksenvalvojan asettamisen lainsäädännön perusteella sekä järjestyksenpidon erilaisissa tilaisuuksissa. Hän tietää eron järjestykselain nojalla asetetun ja tavanomaisen järjestyksenvalvojan välillä. Hän tietää kokoontumislakiin, ulkoilulakiin, merimieslakiin, lakiin majoitus- ja ravitsemisliikkeistä sekä järjestykselakiin liittyvät järjestyksenpitoa, yleistä turvallisuutta ja anniskelua sekä aukioloa koskevat säädökset ja osaa noudattaa niitä työssään. Opiskelija tuntee voimankäyttövälineet sekä voimankäyttöön ja voimankäyttövälineisiin ja hätävarjelun liittyvän lainsäädännön. Hän osaa toimia uhka-, ongelma- ja väkivaltatilanteissa ja niiden torjunnassa hyväksyttävästi ja kokonaisarviointiin perustuen puolustettavalla tavalla ensisijaisesti sovinnollisuutta edistäen. Hän osaa tehdä erilaiset hätäilmoitukset ja laatia tapahtumailmoitukset, sekä ilmoittaa havaitsemistaan puutteista ja turvallisuusriskeistä tilaisuuden järjestäjälle, esimiehilleen ja asianomaiselle viranomaiselle. Hän osaa laatia havaintojensa perusteella raportteja, ja niissä antaa korjausehdotuksia, joiden perusteella toimeksiantajan turvallisuustaso paranee ja riskienhallinta kehittyy. Opiskelijalla on perustiedot tapahtuman turvallisuussuunnittelusta ja hän osaa toimia apuna turvallisuussuunnitelmaa laadittaessa.

- ▲ Keskeinen sisältö on vartijan järjestyksenvalvojan peruskurssin hyväksytty suorittaminen.

Arviointi, hyvä

Opiskelija

- ◆ tuntee järjestyksenvalvojan toimivaltuuksia sekä velvollisuuksia ja oikeudellista asemaa säätelevien lakien, asetusten ja säännösten keskeisen sisällön
- ◆ tietää järjestyksenvalvontaan liittyen seuraavat asiat: järjestyksenvalvojan tehtävät, järjestyksenvalvojaksi hyväksymisen, järjestyksenvalvojan tunnusmerkit ja toimivaltuudet, koiran käyttö järjestyksenvalvojatehtävissä, järjestyksenvalvojan kiinniotto, järjestyksenvalvojan asettamisen lainsäädännön perusteella sekä järjestyksenpidon erilaisissa tilaisuuksissa
- ◆ tietää kokoontumislakiin ja lakiin, ulkoilulakiin, merimieslakiin, lakiin majoitus- ja ravitsemisliikkeistä, sekä järjestyslakiin liittyvät järjestyksenpitoa, yleistä turvallisuutta ja anniskelua, sekä aukioloa koskevat säädökset ja osaa noudattaa niitä työssään.
- ◆ tuntee voimankäyttövälineet sekä voimankäyttöön ja voimankäyttövälineisiin ja hätävarjeluun liittyvän lainsäädännön
- ◆ osaa toimia uhka-, ongelma- ja väkivaltatilanteissa ja niiden torjunnassa hyväksyttävästi ja kokonaisarviointiin perustuen puolustettavalla tavalla ensisijaisesti sovinnollisuutta edistään
- ◆ osaa tehdä erilaiset hätäilmoitukset ja laatia tapahtumailmoitukset, sekä ilmoittaa havaitsemistaan puutteista ja turvallisuusriskeistä tilaisuuden järjestäjälle, esimiehilleen ja asianomaiselle viranomaiselle
- ◆ osaa noudattaa työaikoja ja sopia poikkeamista

Arviointi, tyydyttävä

Opiskelija

- ◆ suorittaa hyväksytysti järjestyksenvalvojan peruskurssin
- ◆ osaa noudattaa työaikoja ja sopia poikkeamista

Ensiapu ja pelastustaidot, 3 ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelija tuntee pelastustoimintaa säätelevät lait, ja pelastustoimen pääasialliset tehtävät. Opiskelija osaa toimia tavanomaisissa onnettomuustilanteissa estäen lisävahinkojen syntymisen. Hän osaa hälyttää paikalle oikeanlaatuista viranomaisapua. Hän osaa antaa loukkaantuneelle hätäensiapua. Opiskelija osaa käyttää tavanomaista alkusammutuskalustoa ja toimia palopaikalla ehkäisten lisävahinkojen syntymistä ja osaa avustaa pelastusviranomaisia sammutustoimissa, sekä niihin välittömästi liittyvissä avustustehtävissä. Hän osaa tehdä palo- ja onnettomuuspaikoilla havaintoja, jotka edistävät onnettomuuden- ja palonsyyn tutkintaa. Opiskelija suorittaa hyväksytysti tulitöiden turvallisuuskoulutuksen, sekä SPR:n EA1- ja EA2-kurssit, tai näitä sisällöltään vastaavat ensiapukoulutukset.

- ▲ Keskeinen sisältö on tulityökurssin ja SPR:n EA1- ja EA2-kurssit sekä, alkusammutus ja ensiaputilanteiden hallinta.

Arviointi, hyvä

Opiskelija

- ◆ tuntee pelastustoimintaa säätelevät lait
- ◆ osaa toimia tavanomaisissa onnettomuustilanteissa estäen lisävahinkojen syntymisen
- ◆ osaa hälyttää palo- ja onnettomuuspaikalle oikeanlaatuista viranomaisapua
- ◆ osaa käyttää tavanomaista alkusammutuskalustoa
- ◆ osaa tehdä palo- ja onnettomuuspaikoilla havaintoja, jotka edistävät onnettomuuden- ja palonsyyn tutkintaa
- ◆ suorittaa hyväksytysti tulitöiden turvallisuuskoulutuksen, sekä SPR:n EA1- ja EA2 kurssit, tai näitä sisällöltään vastaavat ensiapukoulutukset

Arviointi, tyydyttävä

Opiskelija

- ◆ osaa toimia tavanomaisissa onnettomuustilanteissa
- ◆ osaa hälyttää palo- ja onnettomuuspaikalle apua
- ◆ osaa käyttää tavanomaista alkusammutuskalustoa
- ◆ suorittaa hyväksytysti tulitöiden turvallisuuskoulutuksen, sekä SPR:n EA1- ja EA2-kurssit, tai näitä sisällöltään vastaavat ensiapukoulutukset

Liikenneturvallisuus, 2 ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelijan on osattava liikkua liikenteessä vastuullisesti ja suvaitsevaisesti ja huomioitava liikenneturvallisuuden vaikutus muita tienkäyttäjiä kohtaan. Hänen on osattava noudattaa liikennesääntöjä sekä turvallisuusalaan liittyvää liikennekäyttäytymistä. Opiskelija osaa taktisen ajon perusteet tavanomaisissa turvallisuustehtävissä. Opiskelija osaa käsitellä ajoneuvoa turvallisesti ja suorittaa ajoneuvolle tavanomaiset ajoon ja käyttökuntoon liittyvät päivittäiset tarkastukset ja huoltotoimet. Hän hallitsee ajokirjan täytön ja siihen liittyvät tavanomaiset käytännöt turvallisuusosalalla. Opiskelija osaa tarkastaa ajoneuvon, joka on tarkoitus ottaa käyttöön arvokuljetukseen tai henkilön suojaamiseen liittyvään kuljetustehtävään, hän tuntee ajonestolaitteet ja tavanomaiset ajoneuvojen hälytysjärjestelmät. Opiskelija osaa suunnitella turvallisen ajoreitin ja sille riittävän määrän varareittejä, hän osaa noudattaa tekemiään suunnitelmia ja perustella suunnitelmansa tarkoituksenmukaisuuden. Opiskelija suorittaa hyväksytysti Tieturva 1 -koulutuksen.

- ▲ **Keskeinen sisältö on liikenneturvallisuuden hallinta ja Tieturva 1 -kurssin suorittaminen.**

Arviointi, hyvä

Opiskelija

- ◆ liikenteessä vastuullisesti ja suvaitsevaisesti
- ◆ noudattaa liikennesääntöjä sekä turvallisuusalaan liittyvää liikennekäyttäytymistä
- ◆ osaa taktisen ajon perusteet tavanomaisissa turvallisuustehtävissä

- ◆ osaa käsitellä ajoneuvoa turvallisesti ja suorittaa ajoneuvolle tavanomaiset ajoon ja käyttökuntoon liittyvät päivittäiset tarkastukset ja huoltotoimet
- ◆ osaa ajokirjan täytön ja siihen liittyvät tavanomaiset käytännöt turvallisuusalalla
- ◆ suorittaa hyväksytysti Tieturva 1 -koulutuksen

Arviointi, tyydyttävä

Opiskelija

- ◆ liikenteessä vastuullisesti ja suvaitsevaisesti
- ◆ noudattaa liikennesääntöjä
- ◆ osaa käsitellä ajoneuvoa turvallisesti ja suorittaa ajoneuvolle tavanomaiset ajoon ja käyttökuntoon liittyvät päivittäiset tarkastukset ja huoltotoimet
- ◆ osaa ajokirjan täytön ja siihen liittyvät tavanomaiset käytännöt turvallisuusalalla
- ◆ suorittaa hyväksytysti Tieturva 1 -koulutuksen

Voimankäytön ja itsepuolustuksen perusteet, 6 ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelijan on tunnettava voimankäyttötilanteisiin liittyvät säädökset ja osattava noudattaa niitä ennalta arvaamattomissa ja mahdollista uhkaa sisältävissä tilanteissa. Opiskelijan on ymmärrettävä voimantuoton perusteet ja osattava soveltaa niitä tekniikoissaan luontevasti. Opiskelijan on osattava liikkuminen, väistöt ja torjunnat sekä osattava soveltaa niitä muuttuvissa oloissa. Hänen on osattava soveltaa kaatumisen, irtautumisen, kuljetuksen, kiinnioton ja hallinnan perustekniikoita. Hänen on osattava suhteuttaa toimintansa uhan asteeseen ja ymmärrettävä jälkihoidon merkitys. Opiskelijan tulee suorittaa hyväksytysti vartijan erityisen voimankäyttökoulutuksen yleinen osa, sekä kaasusumuttimen ja teleskooppipatukan kantamista edellyttävät vartijan voimankäyttökoulutuksen erityiset osat. Opiskelija osaa tehdä voimankäyttötilanteista tehtävät ilmoitukset ja raportoida niistä viranomaisille ja omaan organisaatioon.

- ▲ **Keskeinen sisältö on voimankäytön ja itsepuolustuksen perusteet, sekä vartijan tavanomaisten voimankäyttövälineiden kantamista edellyttävät erityiset osat.**

Arviointi, hyvä

Opiskelija

- ◆ osaa voimankäyttötilanteisiin liittyvät säädökset ja osaa noudattaa niitä ennalta arvaamattomissa ja mahdollista uhkaa sisältävissä tilanteissa
- ◆ osaa voimantuoton perusteet ja osattava soveltaa niitä tekniikoissaan luontevasti
- ◆ osaa liikkumisen, väistöt ja torjunnat
- ◆ osaa soveltaa kaatumisen, irtautumisen, kuljetuksen, kiinnioton ja hallinnan perustekniikoita

- ◆ osaa suhteuttaa toimintansa uhan asteeseen ja ymmärrettävä jälkihoidon merkitys
- ◆ tulee suorittaa hyväksytysti vartijan erityisen voimankäyttökoulutuksen yleinen osa, sekä kaasusumuttimen ja teleskooppipatukan kantamista edellyttävät vartijan voimankäyttökoulutuksen erityiset osat
- ◆ osaa tehdä voimankäyttötilanteista tehtävät ilmoitukset ja raportoida niistä viranomaisille ja omaan organisaatioon

Arviointi, tyydyttävä

Opiskelija

- ◆ osaa voimankäyttötilanteisiin liittyvät säädökset ja osaa noudattaa niitä
- ◆ osaa liikkumisen, väistöt ja torjunnat
- ◆ osaa soveltaa kaatumisen, irtautumisen, kuljetuksen, kiinnioton ja hallinnan perustekniikoita
- ◆ tulee suorittaa hyväksytysti vartijan erityisen voimankäyttökoulutuksen yleinen osa
- ◆ osaa tehdä voimankäyttötilanteista tehtävät ilmoitukset ja raportoida niistä viranomaisille ja omaan organisaatioon

Opinnäytetyö, 2 ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelijan laatii opintojensa aikana vähintään 2 opintoviikon laajuisen opinnäytetyön, jossa hän perehtyy johonkin turvallisuusalaan liittyvään osa-alueeseen tai aihepiiriin. Opinnäytetyö voi olla kirjallinen tuotos, tutkimus, turvallisuustekniikkaan liittyvä asennusprojekti, josta on tehty kirjallinen selostus, videotallenne, multimediaesitys tai muu opiskelijan oman työhönsä valmistava alaan liittyvä teos, esine tai laite. Opinnäytetyö voidaan kytkeä osaksi työssäoppimista.

- ▲ **Keskeinen sisältö on alan opintoihin liittyvän yhden aihepiirin tutkimustyö, joka esitetään opintojen päättyessä opinnäytetyönä.**

Arviointi, hyvä

Opiskelija

- ◆ laatii opintojensa aikana vähintään 2 opintoviikon laajuisen opinnäytetyön
- ◆ osaa opinnäytetyössään pysytellä opinnäytetyön otsikon rajaamassa aihepiirissä. Opinnäytetyön otsikossa määritelty aihe on käsitelty opinnäytetyössä kokonaisuudessaan.
- ◆ noudattaa opinnäytetyöhön annettuja aikatauluja ja ohjeita itsenäisesti
- ◆ noudattaa opinnäytetyön muotoon ja aseteluun annettuja ohjeita itsenäisesti

Arviointi, tyydyttävä

Opiskelija

- ◆ laatii opintojensa aikana vähintään 2 opintoviikon laajuisen opinnäytetyön
- ◆ osaa opinnäytetyössään pysytellä opinnäytetyön otsikon rajaamassa aihepiirissä.
- ◆ noudattaa ohjattuna opinnäytetyöhön annettuja aikatauluja ja ohjeita
- ◆ noudattaa ohjattuna opinnäytetyön muotoon ja aseteluun annettuja ohjeita

Työssäoppiminen, 6 ov

Opiskelijan henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa ja työssäoppimisen sopimuksessa määritellään kunkin jakson tavoitteet, oppimistehtävät, kesto ja ajoitus sekä opiskelijan arvioinnin menettelytavat. Opinnäytetyö voidaan kytkeä osaksi työssäoppimista. Työssäoppimisen tavoitteet määritellään niin konkreettisesti, että sekä opiskelija että työpaikkaohjaaja ymmärtävät, mitä kuuluu osata työssäoppimisjakson päätyttyä. Tavoitteisiin vaikuttavat opiskeluvaihe, opintojen sisällöt, alue- ja alakohtaiset mahdollisuudet, työpaikkojen valmiudet, opiskelijan tavoitteet ja valmiudet sekä opettajan näkemykset.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelija osaa tietoisesti valita työhönsä sopivimmat työmenetelmät, työvälineet ja materiaalit ja käyttää menetelmiä ja välineitä oikein. Hän osaa arvioida ja kehittää työskentelytapojaan. Hän osaa toimia aktiivisesti ja kannustavasti erilaisissa tilanteissa, ryhmässä ja sidosryhmien kanssa. Hän osaa löytää uusia ratkaisuja ja osaa ratkaista ristiriitatilanteita. Opiskelija osaa tehdä omatoimisesti muitakin kuin annettuja tehtäviä. Hän osaa kehittää omaa työtään ja työympäristöään, työturvallisuutta sekä kehittää ja arvioida itseään monipuolisesti voidakseen toimia muuttuvissa oloissa. Opiskelija osaa arvioida hankkimansa tiedon oikeellisuutta ja luotettavuutta. Hän osaa luokitella, vertailla ja jäsentää hankkimaansa tietoa sekä muokata sitä käyttökelpoiseksi ja tehdä johtopäätöksiä. Hän osaa asettaa asioita tärkeysjärjestykseen, tehdä suunnitelmia ja pohtia erilaisten vaihtoehtojen vaikutuksia, niin että osaa valita niistä kulloinkin sopivimman. Opiskelija osaa toiminnassaan ottaa huomioon työpaikan erityistarpeita. Hän osaa hahmottaa työnsä osaksi työpaikkansa ja sen koko toimintaympäristön toimintaa.

- ▲ **Keskeinen sisältö on kehittää alan ammatillista osaamista, suunnittelu- ja kehitysvalmiuksia sekä sosiaalisia taitoja aidossa työympäristössä.**

Arviointi, hyvä

Opiskelija

- ◆ osaa käyttää alan työmenetelmiä, työvälineitä ja materiaaleja
- ◆ osaa alansa keskeiset työtehtävät
- ◆ osaa toimia erilaisissa tilanteissa ja ryhmässä sekä käyttää omaksumiaan taitoja ja työn perustana olevaa tietoa uusissa tilanteissa

- ◆ osaa luokitella, vertailla ja jäsentää hankkimaansa tietoa sekä muokata sitä käyttökelpoiseksi
- ◆ osaa hahmottaa työnsä kokonaisuutena
- ◆ osaa ottaa huomioon työpaikkansa erityistarpeita
- ◆ osaa soveltaa sääntöjä ja ohjeita erilaisissa tilanteissa ja noudattaa työturvallisuusohjeita
- ◆ suorittaa annetut tehtävät omatoimisesti ja arvioida itseään ja työtään monipuolisesti
- ◆ osaa arvioida tiedon oikeellisuutta ja luotettavuutta

Arviointi, tyydyttävä

Opiskelija

- ◆ osaa käyttää tavallisimpia työmenetelmiä, työvälineitä ja materiaaleja sekä osaa alan perustehtävät
- ◆ osaa toimia tutussa ympäristössä ja tutuissa vuorovaikutustilanteissa
- ◆ osaa käyttää omaksumiaan taitoja ja työn perustana olevaa tietoa harjoitelluissa, usein toistuvissa tilanteissa
- ◆ osaa ohjattuna etsiä työhönsä liittyvää tietoa sekä esittää sen ymmärrettävästi suullisesti tai kirjallisesti
- ◆ suorittaa annetut tehtävät ja osaa arvioida itseään ja työnsä onnistumista
- ◆ osaa noudattaa työaikoja, työturvallisuusohjeita, muita sopimuksia ja ohjeita sekä neuvotella poikkeamista

KOULUTUSOHJELMITTAIN ERIYTYVÄT AMMATILLISET OPINNOT

VAASAN AMMATTIOPISTO
Turvallisuusalan perustutkinto,
turvallisuusvalvoja

AMMATILLISEN OPINTOKOKONAISUUDEN
ARVIOINTI JA TOTEUTTAMINEN
Vartiointi ja palvelutoiminnot, 20 ov

Tavoitteet ja sisällöt	Opiskelijan arvioinnin toteutus		Opintokokonaisuuden jaksotus		Ajoitus
	Ammattiosaamisen näyttö = suunnitelma näyttöjen toteuttamisesta ja arvioinnista	Muu arviointi	Jakson nimi ja laajuus (ov)	Toteutustapa	
<p>Vartiointi- ja palvelutoiminnot opintokokonaisuuden opiskelussa keskeinen sisältö: Vartiointitehtävien oppiminen monipuolisesti erilaisissa toimintaympäristöissä, oppiminen tapahtuu mahdollisimman monipuolisissa tehtävissä eri vartiointimuotoihin tutustuen, osassa opiskelija toimii osittain itsenäisesti tehden työpaikkaohjaajan valvonnassa. Opiskelija oppii käytännössä erilaisten työvälineiden ja asiakirjojen käytön, hän oppii toimimaan myös erilaisissa konkreettisissa tilanteissa, ensin oppilaitoksessa suljetuissa harjoitusympäristöissä, myöhemmin työpaikalla työssäoppimisjaksolla. Tavoitteena on oppia suorittamaan vartioinnin perustehtävien suorittaminen oikein ja turvallisesti.</p>	<p>Näyttö suunnitellaan ja toteutetaan turvallisuusalan kansallisen näyttöaineiston ohjeiden mukaan. Näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työpaikalla. Näytössä opiskelija tekee turvallisuusalaan kuuluvia tehtäviä. Näyttöympäristöinä ovat oppilaitos, vartioimisliikkeet ja arvokuljetusyrietykset, sekä muut vartiointitehtävät Näyttö arvioidaan käyttäen Turvallisuusalan perustaitojen aineiston arvioinnin kohteita ja kriteereitä: - työprosessin hallinta - työtehtävän hallinta - työn perustana olevan tiedon hallinta - työturvallisuuden hallinta Arviointikeskusteluun osallistuu aina opiskelija, opettaja ja työelämän edustaja. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan itsearviointi.</p>	<p>Toteutetaan ohjaavaa ja kannustavaa arviointia käyttämällä mm. seuraavia arviointimenetelmiä: - kirjallisia tehtäviä tarkistamalla - portfolio (opintokokonaisuuksittain) - arvioimalla opiskelijan laatimia suunnitelmia ja luonnoksia - arvioimalla järjestettyjen tilanneharjoitusten suorituksia - ryhmätehtäviä arvioimalla - opiskelijan itsearviointia huomioimalla - opettajan ja ohjaajan havainnoinnilla</p>	<p>Vartiointivälineet ja –asiakirjat 2 ov Vartiointimuodot 6 ov Työsuojelu vartiointialalla 2 ov Työssäoppiminen 10 ov</p>	<p>Lähiopetuksessa opiskellaan luennoilla, ryhmätehtävinä, tilanneharjoituksia (Case-) ja opintokäyntejä alan yrityksiin ja tavanomaisiin turvallisuusalan ammattilaisten toimintaympäristöihin.</p>	<p>Opintokokonaisuus toteutetaan 3. vuoden aikana Teoriaopinnot ovat jaksoilla 1-4 ja työssäoppiminen ja ammattiosaamisen näyttö ajoittuvat pääsääntöisesti 3. vuodelle niin, että työssäoppiminen on ensin ja sen lopulla tai päätyttyä opiskelija suorittaa ammattiosaamisen näytön.</p>
	Opintokokonaisuuden arvioinnista päättää oppilaitoksessa arvioitavien opintojen opetuksesta vastaava opettaja tai vastaavat opettajat yhdessä ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta.				

Vartiointi ja palvelutoiminnot, 20 ov

Vartiointivälineet ja –asiakirjat, 2 ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelijan on osattava käyttää tavanomaisia vartiointityössä tarvittavia työvälineitä ja valita tarkoituksenmukaiset välineet kulloinkin edessä olevaan työtehtävään. Tavanomaisia välineitä ovat viestivälineet (radiopuhelin, matkapuhelin ja sähköisen verkon viestivälineet), vartiokello- ja vartiokellojärjestelmä, avaintensäilytyskaapit, avaimet, kulunvalvontalaitteet, käsivalaisimet, vartijan asusteet, varustevyö, mukana kannettavat tekniset apuvälineet (sanelin, kamera) ja erilliset suojavälineet ja henkilösuojaimet. Opiskelija osaa hahmottaa teknisten turvallisuus-/viestintäjärjestelmien, rakenteellisen turvallisuuden ja henkilöiden suorittaman valvonnan kokonaisuuden. Opiskelija osaa lukea ja tulkita vartiointityössä käytettäviä yleisohjeita ja kohdeohjeita. Hän osaa täyttää tapahtumailmoituksen, anastusilmoituksen, ajopäiväkirjan ja erilaiset muut työnantajan täytettäväksi osoittamat lomakkeet. Opiskelija osaa laatia perusmuotoisia tavanomaista vartiointitehtävää ohjaavia kohdeohjeita ja selostuksia. Opiskelija tuntee vartiointiliikkeen hallinnossa tarvittavista asiakirjoista ainakin toimeksiantosopimuksen, rekisteriselosteet, vartiointiliikkeen tekemän vuosi-ilmoituksen, turvasuojaustehtävistä annettavan palvelutodistuksen ja viranomaislomakkeet, joilla haetaan hyväksyntää vartijaksi, vastaavaksi hoitajaksi ja järjestyksenvalvojaksi.

- ▲ **Keskeinen sisältö on vartiointivälineiden oikea käyttö alan ammattitehtävissä, sekä vartiointiasiakirjojen täyttäminen ja laatiminen omassa työtehtävässä.**

Arviointi, hyvä

Opiskelija

- ◆ osaa käyttää tavanomaisia vartiointityössä tarvittavia työvälineitä
- ◆ osaa valita tarkoituksenmukaiset välineet kulloinkin edessä olevaan työtehtävään
- ◆ osaa hahmottaa teknisten turvallisuus- /viestintäjärjestelmien, rakenteellisen turvallisuuden ja henkilöiden suorittaman valvonnan kokonaisuuden
- ◆ osaa lukea ja tulkita vartiointityössä käytettäviä yleisohjeita ja kohdeohjeita
- ◆ osaa täyttää tapahtumailmoituksen, anastusilmoituksen, ajopäiväkirjan ja erilaiset muut työnantajan täytettäväksi osoittamat lomakkeet
- ◆ osaa laatia perusmuotoisia tavanomaista vartiointitehtävää ohjaavia kohdeohjeita ja selostuksia
- ◆ tuntee vartiointiliikkeen hallinnossa tarvittavista asiakirjoista ainakin toimeksiantosopimuksen ja viranomaislomakkeet, joilla haetaan hyväksyntää vartijaksi, vastaavaksi hoitajaksi ja järjestyksenvalvojaksi

Arviointi, tyydyttävä

Opiskelija

- ◆ osaa käyttää tavanomaisia vartioimistyössä tarvittavia työvälineitä
- ◆ osaa lukea ja tulkita vartiointityössä käytettäviä yleisohjeita ja kohdeohjeita
- ◆ osaa täyttää tapahtumailmoituksen, anastusilmoituksen, ajopäiväkirjan
- ◆ tuntee vartioimisliikkeen hallinnossa tarvittavista asiakirjoista ainakin toimeksiantosopimuksen ja viranomaislomakkeet, joilla haetaan hyväksyntää vartijaksi, vastaavaksi hoitajaksi ja järjestyksenvalvojaksi

Vartiointimuodot, 6 ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelijan on osattava hoitaa erilaiset palvelu- ja vartiointitehtävät, esimerkiksi myymäläturvallisuus, kuljetusturvallisuus, valvomotyö, piirivartiointi, erilaiset hälytystehtävät, paikallisvartiointi, turvatarkastukset ja järjestyksellään tarkoittamat ja tavanomaiset järjestyksenvalvontatehtävät. Hänen on tutustuttava myös valvomon toimintaan ja siellä työskentelyyn. Opiskelijan on osattava toimia alalla vaadittavan työn laadun, etiikan ja suvaitsevaisuuden mukaisesti. Hänen on sisäistettävä hyvin asiakaspalvelun merkitys sekä osattava toimia oikein, sovitellen ja puolueettomasti ristiriitatilanteissa. Hänen on osattava esitellä työnsä ja siihen liittyvät toimet asiakkaalle. Hän hallitsee salassapitoon liittyvät säädökset ja tietää niiden tarkoituksen ja merkityksen kaikkien toimeksiannon osapuolten turvallisuudelle. Opiskelijan on tunnettava vartioimisliiketoiminnan asema ja tehtävä yritysturvallisuuden kentässä, sekä hänen on tunnettava sitä koskeva lainsäädäntö. Hän tietää vartioimisliiketoiminnan harjoittamiseen tarvittavan lupaprosessin ja vartioimisliikkeen hallintoon liittyvät lakisäätteiset toimet. Opiskelijan on osattava lähestyä vartiointikohdetta ja toimia siellä asianmukaisesti ja turvallisesti. Hän osaa tehdä tarkastus- ja vartiointikierroksen, sekä niihin liittyvät vartijan tehtävät tavanomaisessa vartioimiskohteessa. Hän osaa eritellä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisen ja yksityisen turvallisuuspalvelun eron. Opiskelijan on osattava ottaa työssään huomioon kuljetusturvallisuuden ja henkilösuojaukseen liittyvän liikennöinnin sekä tekniset että taktiset perusteet. Hänen on tunnettava tätä koskevat vakuutusyhtiöiden suojeluohjeet. Opiskelija osaa toimia turvatarkastajana tavanomaisissa tilaisuuksissa ja osaa käyttää tavanomaisia turvatarkastuksessa tarvittavia teknisiä apuvälineitä. Hän osaa tehdä turvatarkastuksen ajoneuvolle, henkilölle ja tavanomaiseen yleisön oleskeluun tarkoitettuun tilaan. Opiskelija osaa solmia työsuhteen vartioimisliikkeeseen ja täyttää työsopimuksen. Hän tuntee alakohtaisen työehtosopimuksen sisällön pääkohdittain.

- ▲ **Keskeinen sisältö on vartiointitehtävien suorittaminen oikein ja turvallisesti tavanomaisissa vartiointitehtävissä ja –kohteissa.**

Arviointi, hyvä

Opiskelija

- ◆ osaa hoitaa erilaiset palvelu- ja vartiointitehtävät, esimerkiksi myymäläturvallisuus, piirivartiointi, erilaiset hälytystehtävät, paikallisvartiointi ja järjestyslain tarkoittamat ja tavanomaiset järjestyksenvalvontatehtävät
- ◆ osaa toimia alalla vaadittavan työn laadun, etiikan ja suvaitsevaisuuden mukaisesti
- ◆ osaa toimia oikein, sovittelun ja puolueettomasti ristiriitatilanteissa
- ◆ osaa esitellä työnsä ja siihen liittyvät toimet asiakkaalle
- ◆ osaa salassapitoon liittyvät säädökset ja tietää niiden tarkoituksen ja merkityksen kaikkien toimeksiannon osapuolten turvallisuudelle
- ◆ osaa lähestyä vartiointikohdetta ja toimia siellä asianmukaisesti ja turvallisesti
- ◆ osaa tehdä tarkastus- ja vartiointikierroksen, sekä niihin liittyvät vartijan tehtävät tavanomaisessa vartioimiskohteessa
- ◆ osaa toimia turvatarkastajana tavanomaisissa tilaisuuksissa ja osaa käyttää tavanomaisia turvatarkastuksessa tarvittavia teknisiä apuvälineitä
- ◆ osaa solmia työsuhteen vartioimisliikkeeseen ja täyttää työsopimuksen
- ◆ tuntee alakohtaisen työehtosopimuksen sisällön pääkohdittain

Arviointi, tyydyttävä

Opiskelija

- ◆ osaa hoitaa erilaiset palvelu- ja vartiointitehtävät, esimerkiksi myymäläturvallisuus, paikallisvartiointi ja tavanomaiset järjestyksenvalvontatehtävät
- ◆ osaa toimia alalla vaadittavan työn laadun, etiikan ja suvaitsevaisuuden mukaisesti
- ◆ osaa toimia oikein, sovittelun ja puolueettomasti
- ◆ osaa salassapitoon liittyvät säädökset
- ◆ osaa lähestyä vartiointikohdetta ja toimia siellä asianmukaisesti ja turvallisesti
- ◆ osaa tehdä tarkastus- ja vartiointikierroksen, sekä niihin liittyvät vartijan tehtävät tavanomaisessa vartioimiskohteessa
- ◆ osaa solmia työsuhteen vartioimisliikkeeseen ja täyttää työsopimuksen

Työsuojelu vartiointialalla, 2 ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelija tietää vartijan työhön liittyvät riskit. Hän tuntee itsesuojeluun, hätäensiapuun ja työsuhteeseen kuuluvat keskeiset asiat. Opiskelija osaa toimia turvallisesti tavanomaisissa vartijan tehtävissä ja käyttää oikein haltuunsa luovutettuja suoja- ja itsepuolustusvälineitä. Hän osaa taktisesti ennakoida vaara- ja uhkatilanteita, ja toimia niissä ehkäisten tai välttämällä omaa työturvallisuuttaan vaarantavat riskit. Opiskelija osaa toimia oikein erilaisissa hälytystilanteissa, rikos- ja onnettomuuspaikoilla, sekä tunnistaa niissä olevia vaaratekijöitä. Opiskelija osaa toimia tilanteessa, jossa hän kohtaa päihtyneen tai huumaantuneen henkilön. Hän tunnistaa tuntomerkkitasolla tavanomaiset päihteet ja huumausaineet ja näiden käyttövälineet, sekä osaa päätellä vastapuolen käytöksestä tämän päihtymystilan astetta ja mahdollista päihdettä. Opiskelija osaa tunnistaa stressireaktioita ja arvioida niiden vaikutuksia. Hän tietää tavanomaisten tartuntatautiin riskit ja osaa käyttää tavanomaisia suojavälineitä tartuntariskien välttämiseksi. Opiskelija tuntee lain yksityisistä turvallisuuspalveluista vartiointityön osalta ja muun vartijan tehtäviin liittyvän lainsäädännön (mm. työturvallisuutta, hätävarjelua, pakkotilaa, koti- ja julkisrauhan suoja ja jokamiehen kiinniotto-oikeutta koskevat säännökset) tarvittavilta osin. Hän ymmärtää ammattinsa asiakaspalveluluonteen. Opiskelija tietää psyykkisen ensiavun merkityksen ja osaa hakea apua tilanteissa, joissa tarvitaan debriefingiä (Jälkipuinti). Opiskelija tuntee rikoslaissa järjestystä ylläpitämään asetetun henkilön rikosoikeudellisen suojan.

▲ Keskeinen sisältö on työturvallisuuden ylläpito ja kehittäminen.

Arviointi, hyvä

Opiskelija

- ◆ tietää vartijan työhön liittyvät riskit
- ◆ tuntee itsesuojeluun, hätäensiapuun ja työsuhteeseen kuuluvat keskeiset asiat
- ◆ osaa toimia turvallisesti tavanomaisissa vartijan tehtävissä ja käyttää oikein haltuunsa luovutettuja suoja- ja itsepuolustusvälineitä
- ◆ osaa taktisesti ennakoida vaara- ja uhkatilanteita, ja toimia niissä ehkäisten tai välttämällä omaa työturvallisuuttaan vaarantavat riskit
- ◆ osaa toimia oikein erilaisissa hälytystilanteissa, rikos- ja onnettomuuspaikoilla, sekä tunnistaa niissä olevia vaaratekijöitä
- ◆ osaa toimia tilanteessa, jossa hän kohtaa päihtyneen tai huumaantuneen henkilön
- ◆ tunnistaa tuntomerkkitasolla tavanomaiset päihteet ja huumausaineet
- ◆ tietää tavanomaisten tartuntatautiin riskit ja osaa käyttää tavanomaisia suojavälineitä tartuntariskien välttämiseksi

- ◆ tuntee lain yksityisistä turvallisuuspalveluista vartiointityön osalta ja muun vartijan tehtäviin liittyvän lainsäädännön (mm. työturvallisuutta, hätävarjelua, pakkotilaa, koti- ja julkisrauhan suojaa ja jokamiehen kiinniotto-oikeutta koskevat säännökset) tarvittavilta osin
- ◆ tietää psyykkisen ensiavun merkityksen
- ◆ tuntee rikoslaissa järjestystä ylläpitämään asetetun henkilön rikosoikeudellisen suojan

Arviointi, tyydyttävä

Opiskelija

- ◆ tietää vartijan työhön liittyvät riskit
- ◆ tuntee itsesuojeluun, hätäensiapuun ja työsuhteeseen kuuluvat keskeiset asiat
- ◆ osaa toimia turvallisesti tavanomaisissa vartijan tehtävissä ja käyttää oikein haltuunsa luovutettuja suoja- ja itsepuolustusvälineitä
- ◆ osaa toimia tilanteessa, jossa hän kohtaa päihtyneen tai huumaantuneen henkilön
- ◆ tietää tavanomaisten tartuntatautien riskit ja osaa käyttää tavanomaisia suojavälineitä tartuntariskien välttämiseksi
- ◆ tuntee lain yksityisistä turvallisuuspalveluista vartiointityön osalta ja muun vartijan tehtäviin liittyvän lainsäädännön (mm. työturvallisuutta, hätävarjelua, pakkotilaa, koti- ja julkisrauhan suojaa ja jokamiehen kiinniotto-oikeutta koskevat säännökset) tarvittavilta osin
- ◆ tietää psyykkisen ensiavun merkityksen
- ◆ tuntee rikoslaissa järjestystä ylläpitämään asetetun henkilön rikosoikeudellisen suojan

Työssäoppiminen, 10 ov

Opiskelijan henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa ja työssäoppimisen sopimuksessa määritellään kunkin jakson tavoitteet, oppimistehtävät, kesto ja ajoitus sekä opiskelijan arvioinnin menettelytavat. Opinnäytetyö voidaan kytkeä osaksi työssäoppimista. Työssäoppimisen tavoitteet määritellään niin konkreettisesti, että sekä opiskelija että työpaikkaohjaaja ymmärtävät, mitä kuuluisi osata työssäoppimisjakson päätyttyä. Tavoitteisiin vaikuttavat opiskeluvaihe, opintojen sisällöt, alue- ja alakohtaiset mahdollisuudet, työpaikkojen valmiudet, opiskelijan tavoitteet ja valmiudet sekä opettajan näkemykset.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelija osaa tietoisesti valita työhönsä sopivimmat työmenetelmät, työvälineet ja materiaalit ja käyttää menetelmiä ja välineitä oikein. Hän osaa arvioida ja kehittää työskentelytapojaan. Hän osaa toimia aktiivisesti ja kannustavasti erilaisissa tilanteissa, ryhmissä ja sidosryhmien kanssa. Hän osaa löytää uusia ratkaisuja ja osaa ratkaista ristiriitatilanteita. Opiskelija osaa tehdä omatoimisesti muitakin kuin annettuja tehtäviä. Hän osaa kehittää omaa työtään ja työympäristöään, työturvallisuutta sekä kehittää ja arvioida itseään monipuolisesti voidakseen toimia muuttuvissa oloissa. Opiskelija osaa arvioida hankkimansa tiedon oikeellisuutta ja luotettavuutta. Hän osaa luokitella, vertailla ja jäsentää hankkimaansa tietoa sekä muokata sitä käyttökelpoiseksi ja tehdä johtopäätöksiä. Hän osaa asettaa asioita tärkeysjärjestykseen, tehdä suunnitelmia ja pohtia erilaisten vaihtoehtojen vaikutuksia, niin että osaa valita niistä kulloinkin

sopivimman. Opiskelija osaa toiminnassaan ottaa huomioon työpaikan erityistarpeita. Hän osaa hahmottaa työnsä osaksi työpaikkansa ja sen koko toimintaympäristön toimintaa.

- ▲ **Keskeinen sisältö on kehittää alan ammatillista osaamista, suunnittelu- ja kehitysvalmiuksia sekä sosiaalisia taitoja aidossa työympäristössä.**

Arviointi, hyvä

Opiskelija

- ◆ osaa käyttää alan työmenetelmiä, työvälineitä ja materiaaleja
- ◆ osaa alansa keskeiset työtehtävät
- ◆ osaa toimia erilaisissa tilanteissa ja ryhmässä sekä käyttää omaksumiaan taitoja ja työn perustana olevaa tietoa uusissa tilanteissa
- ◆ osaa luokitella, vertailla ja jäsentää hankkimaansa tietoa sekä muokata sitä käyttökelpoiseksi
- ◆ osaa hahmottaa työnsä kokonaisuutena
- ◆ osaa ottaa huomioon työpaikkansa erityistarpeita
- ◆ osaa soveltaa sääntöjä ja ohjeita erilaisissa tilanteissa ja noudattaa työturvallisuusohjeita
- ◆ suorittaa annetut tehtävät omatoimisesti ja arvioida itseään ja työtään monipuolisesti
- ◆ osaa arvioida tiedon oikeellisuutta ja luotettavuutta

Arviointi, tyydyttävä

Opiskelija

- ◆ osaa käyttää tavallisimpia työmenetelmiä, työvälineitä ja materiaaleja sekä osaa alan perustehtävät
- ◆ osaa toimia tutussa ympäristössä ja tutuissa vuorovaikutustilanteissa
- ◆ osaa käyttää omaksumiaan taitoja ja työn perustana olevaa tietoa harjoitelluissa, usein toistuvissa tilanteissa
- ◆ osaa ohjattuna etsiä työhönsä liittyvää tietoa sekä esittää sen ymmärrettävästi suullisesti tai kirjallisesti
- ◆ suorittaa annetut tehtävät ja osaa arvioida itseään ja työnsä onnistumista
- ◆ osaa noudattaa työaikoja, työturvallisuusohjeita, muita sopimuksia ja ohjeita sekä neuvotella poikkeamista

VAASAN AMMATTIOPISTO
Turvallisuusalan perustutkinto,
turvallisuusvalvoja

AMMATILLISEN OPINTOKOKONAISUUDEN
ARVIOINTI JA TOTEUTTAMINEN

Uhkatilanteiden hallinta, 10 ov

Tavoitteet ja sisällöt	Opiskelijan arvioinnin toteutus		Opintokokonaisuuden jaksotus		Ajoitus
	Ammatiosaamisen näyttö = suunnitelma näyttöjen toteuttamisesta ja arvioinnista	Muu arviointi	Jakson nimi ja laajuus (ov)	Toteutustapa	
	<p>Näyttö suunnitellaan ja toteutetaan turvallisuusalan kansallisen näyttöaineiston ohjeiden mukaan.</p> <p>Näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työpaikalla. Näytössä opiskelija tekee turvallisuusalaan kuuluvia tehtäviä. Näyttöympäristöinä ovat oppilaitos, vartioimisliikkeet ja arvokuljetusyritykset, sekä muut vartiointitehtävät</p> <p>Näyttö arvioidaan käyttäen Turvallisuusalan perustaitojen aineiston arvioinnin kohteita ja kriteereitä:</p> <ul style="list-style-type: none"> - työprosessin hallinta - työtehtävän hallinta - työn perustana olevan tiedon hallinta - työturvallisuuden hallinta - kaikille aloille yhteinen ydinosaaminen <p>Arviointikeskusteluun osallistuu aina opiskelija, opettaja ja työelämän edustaja. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan itsearviointi.</p>	<p>Toteutetaan ohjaavaa ja kannustavaa arviointia käyttämällä mm. seuraavia arviointimenetelmiä:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjallisia tehtäviä tarkistamalla - portfolio (opintokokonaisuuksittain) - arvioimalla opiskelijan laatimia suunnitelmia ja luonnoksia - arvioimalla järjestettyjen tilanneharjoitusten suorituksia - ryhmätehtäviä arvioimalla - opiskelijan itsearviointia huomioimalla - opettajan ja ohjaajan havainnoinnilla 	<p>Voimankäyttö- ja uhkatilanteiden lainsäädäntö 1 ov</p> <p>Taktisen ennakoinnin perusteet 2 ov</p> <p>Toiminta uhkatilanteessa ja rikospaikalla 2 ov</p> <p>Työssäoppiminen 5 ov</p>	<p>Lähiopetuksessa opiskellaan luennoilla, ryhmätehtävinä, tilanneharjoituksia (Case-) ja opintokäyntejä alan yrityksiin ja tavanomaisiin turvallisuusalan ammattilaisten toimintaympäristöihin.</p>	<p>Opintokokonaisuus toteutetaan 3. vuoden aikana</p> <p>Teoriaopinnot ovat jaksoilla 1-4 ja työssäoppiminen ja ammatiosaamisen näyttö ajoittuvat pääsääntöisesti 3. vuodelle niin, että työssäoppiminen on ensin ja sen lopulla tai päätyttyä opiskelija suorittaa ammatiosaamisen näytön.</p>
	Opintokokonaisuuden arvioinnista päättää oppilaitoksessa arvioitavien opintojen opetuksesta vastaava opettaja tai vastaavat opettajat yhdessä ammatiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta.				

Uhkatilanteiden hallinta, 10 ov

Uhka- ja voimankäyttötilanteiden lainsäädäntö, 1 ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelijan on osattava uhka- ja voimankäyttötilanteisiin liittyvä lainsäädäntö. Hänen tulee tietää rikoslain 4 luvussa tarkoitetut hätävarjelua, hätävarjelun liioittelua, pakkotilaa ja luuloteltuja tilanteita ja pakkokeinolain kiinniotta koskevat säädökset, sekä järjestyksenvalvojalain ja laki yksityistä turvallisuuspalveluista vartijan toimintaa ja toimivaltuuksia koskevien säädösten osalta. Hän tuntee myös järjestyksenvalvojan toimintaa liittyvät säädökset ja osaa noudattaa niitä työssään. Opiskelija tuntee rikoslain väkivaltarikoksia koskevien säädösten tunnusmerkistöt ja tietää rikoslaissa järjestystä ylläpitämään asetetun henkilön rikosoikeudellisen suojan. Opiskelija tuntee viranomaisia koskevien lakien voimankäyttöön liittyvät säädökset.

▲ Keskeinen sisältö on voimankäyttöön liittyvien säädösten tunteminen.

Arviointi, hyvä

Opiskelija

- ◆ tuntee uhka- ja voimankäyttötilanteisiin liittyvä lainsäädännön
- ◆ tietää rikoslain 4 luvussa tarkoitetut hätävarjelua, hätävarjelun liioittelua, pakkotilaa ja luuloteltuja tilanteita ja pakkokeinolain kiinniotta koskevat säädökset, sekä järjestyksenvalvojalain ja laki yksityistä turvallisuuspalveluista vartijan toimintaa ja toimivaltuuksia koskevien säädösten osalta
- ◆ tuntee myös järjestyksenvalvojan toimintaa liittyvät säädökset ja osaa noudattaa niitä työssään
- ◆ tuntee rikoslain väkivaltarikoksia koskevien säädösten tunnusmerkistöt ja tietää rikoslaissa järjestystä ylläpitämään asetetun henkilön rikosoikeudellisen suojan

Arviointi, tyydyttävä

Opiskelija

- ◆ tuntee uhka- ja voimankäyttötilanteisiin liittyvä lainsäädännön
- ◆ tuntee rikoslain 4 luvussa tarkoitetut hätävarjelua, hätävarjelun liioittelua, pakkotilaa ja luuloteltuja tilanteita ja pakkokeinolain kiinniotta koskevat säädökset
- ◆ tuntee järjestystä ylläpitämään asetetun henkilön rikosoikeudellisen suojan

Taktisen ennakkoinnin perusteet, 2 ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelija tuntee tavanomaiset omaisuusrikosten suorittamistavat ja -paikat. Hän osaa tunnistaa rikoksiin liittyviä riskitekijöitä ja toimia rikoksia ja uhkatilanteita ehkäisevällä tavalla. Hän tietää omaisuusrikoksiin liittyvät uhkatekijät ja rikosentekijän kohtaamiseen ja kiinniottoon liittyvät riskit. Opiskelija osaa tehdä kiinniotetulle henkilölle turvallisuustarkastuksen ja osaa löytää tarkastuksen yhteydessä vaaralliset esineet ja aineet. Hän tuntee järjestyslain ja ampuma-aselain nojalla

kielleyiksi tai vaarallisiksi luokiteltujen aseiden ja esineiden tuntomerkit. Opiskelija osaa ilmoittaa toimenpiteiden kohteena olevalle henkilölle tekemiensä toimenpiteiden laillisen perusteen. Opiskelija osaa toimia hankalassa asiakaspalvelutilanteessa taktisesti oikein sijoittuen, sekä sovittaa oma äänenkäyttönsä ja eleensä tilanteisiin sopiviksi. Hän osaa käyttäytyä uhkaavassakin tilanteessa tasapuolisesti, puolueettomasti ja sovinollisuutta edistäen. Hänen on osattava käskytyks ja sanattoman viestinnän perusteet, sekä pystyttävä hyödyntämään niitä uhkatilanteissa. Hänen on osattava omalla esiintymisellään sekä taktisella ennakkoinnillaan vaikuttaa myönteisesti uhkatilanteeseen. Opiskelijan on osattava liikkua tavanomaisissa ympäristöissä käyttäen apunaan pohjapiirroksia, karttaa ja tavallisia kohdeohjeita. Hänen tulee osata käyttää tavanomaisia valvontajärjestelmiä ja selvittää näiden avulla tapahtuman eri vaiheita. Opiskelija osaa lähestyä hälytyskohdetta tai mahdollista rikospaikkaa ajoneuvolla taktisesti oikein ja havaintoja tehden. Opiskelija osaa käyttää tavanomaisia turvallisuusosalalla käytettäviä suojavälineitä, kuten suojaliiviä, käsineitä, turvakengkiä ja tavanmukaisia henkilösuojaimia. Hän osaa valita itselleen kuhunkin tehtävään tarkoituksenmukaiset ja sopivat välineet. Hän osaa tehdä suojavälineisiin liittyvät tavanmukaiset huoltotoimet. Opiskelijan on hallittava jälkihoitoon liittyvät perustiedot sekä ymmärrettävä jälkihoidon merkitys itselleen ja osattava tarvittaessa hakea itselleen apua.

▲ **Keskeinen sisältö on taktinen ennakointi ja turvallinen toiminta uhkatilanteessa.**

Arviointi, hyvä

Opiskelija

- ◆ tuntee tavanomaiset omaisuusrikosten suorittamistavat ja –paikat
- ◆ osaa tunnistaa rikoksiin liittyviä riskitekijöitä ja toimia rikoksia ja uhkatilanteita ehkäisevällä tavalla
- ◆ tietää omaisuusrikoksiin liittyvät uhkatekijät ja rikosentekijän kohtaamiseen ja kiinniottoon liittyvät riskit
- ◆ osaa tehdä kiinniotetulle henkilölle turvallisuustarkastuksen ja löytämään tarkastuksen yhteydessä vaaralliset esineet ja aineet
- ◆ osaa ilmoittaa toimenpiteiden kohteena olevalle henkilölle tekemiensä toimenpiteiden laillisen perusteen
- ◆ osaa toimia hankalassa asiakaspalvelutilanteessa taktisesti oikein sijoittuen
- ◆ osaa käyttäytyä uhkaavassakin tilanteessa tasapuolisesti, puolueettomasti ja sovinollisuutta edistäen
- ◆ osaa omalla esiintymisellään sekä taktisella ennakkoinnillaan vaikuttaa myönteisesti uhkatilanteeseen
- ◆ osaa liikkua tavanomaisissa ympäristöissä käyttäen apunaan pohjapiirroksia, karttaa ja tavallisia kohdeohjeita
- ◆ osaa käyttää tavanomaisia valvontajärjestelmiä
- ◆ osaa jälkihoitoon liittyvät perustiedot

Arviointi, tyydyttävä

Opiskelija

- ◆ tietää omaisuusrikoksiin liittyvät uhkatekijät ja rikosentekijän kohtaamiseen ja kiinniottoon liittyvät riskit
- ◆ osaa tehdä kiinniotetulle henkilölle turvallisuustarkastuksen
- ◆ osaa ilmoittaa toimenpiteiden kohteena olevalle henkilölle tekemiensä toimenpiteiden laillisen perusteen

- ◆ osaa toimia hankalassa asiakaspalvelutilanteessa taktisesti oikein sijoittuen
- ◆ osaa liikkua tavanomaisissa ympäristöissä käyttäen apunaan pohjapiirroksia, karttaa ja tavallisia kohdeohjeita
- ◆ osaa jälkihoitoon liittyvät perustiedot

Toiminta uhkatilanteissa ja rikospaikalla, 2 ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelija osaa toimia tavanomaisissa mahdolliseen uhkatilanteeseen liittyvissä turvallisuusalan tilanteissa, joita ovat poistaminen, pääsyn estäminen, kiinniotto sekä järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi annettujen käskyjen toteuttaminen. Hänen on osattava tehdä kiinniotetulle henkilölle turvallisuustarkastus ja löydettyä tavanomaiset aseet ja esineet, joilla kiinniotettava saattaisi vaarantaa toimenpiteen, oman turvallisuutensa, tai ympäristössä olevien henkilöiden turvallisuuden. Opiskelijan on osattava toimia rikospaikalla oikein ja turvallisesti. Hänen tulee tietää tavanomaiset rikospaikalla esitutkinnan yhteydessä suoritettavat tutkintaan liittyvät toimet. Opiskelija osaa havainnoida rikospaikkaa, sen lähiympäristöä ja olosuhteita. Hän osaa alustavasti puhuttaa rikospaikalta ja sen läheisyydestä tavattuja henkilöitä, kirjata ylös epäiltyjen tuntomerkkejä ja rikoksenteikijän mukana ollutta omaisuutta, sekä pakovälinettä. Opiskelija osaa viranomaisen pyynnön saatuaan eristää rikospaikan. Hän osaa suojata rikospaikan ja siellä olevia rikoksen tekojälkiä ja välineitä. Opiskelija osaa liikkua rikospaikalla ja sen ympäristössä sotkematta ja vaurioittamatta rikoksentekojälkiä. Opiskelija osaa selostaa esitutkintaviranomaiselle omat toimensa ja liikkumisensa rikospaikalla ja sen ympäristössä. Opiskelija osaa antaa rikoksen uhrille hätäensiapua ja selostaa uhrilta kuulemansa selostus tapahtumien kulusta esitutkintaviranomaiselle kertomusta muuttamatta. Opiskelija osaa hälyttää tuntomerkkikaavakkeen ja tapahtumailmoituksen. Opiskelija osaa hälyttää rikospaikalle oikea-aikaisesti viranomaisapua ja pyytää apua omalta organisaatioiltaan. Opiskelija tietää asemansa esitutkinnassa ja tuntee asianomistajan ja todistajan totuudessa pysymisvelvollisuuden. Hän osaa kuulustelutilanteessa toimia johdonmukaisesti ja hätäilemättä antaa tapahtumista johdonmukainen ja ajallisesti oikein etenevä selostus. Opiskelija osaa toimia tavanmukaisissa hälytystilanteissa, oikein ja turvallisesti. (Mm. murto-, sabotaasi-, ryöstö-, vartijakutsu-, palo-, palovika-, vuoto-, LVIS-, kaasuvaara- ja hissihälytykset). Opiskelija osaa turvallisuustekniikkaa hyväksi käyttäen ajoittaa tapahtumia rikospaikalla ja osaa avustaa esitutkintaviranomaista näiden käytössä. Opiskelija tietää henkisen ensiavun tarkoituksen ja osaa omatoimisesti hakeutua kriisiapuun. Opiskelija tuntee tehtäviinsä ja esitutkintatoimiin liittyvät salassapitomääräykset, sekä osaa noudattaa niitä työssään.

- ▲ **Keskeinen sisältö on turvallinen ja oikeaoppinen toiminta uhkaavissa ja väkivaltaa, sekä sen uhkaa sisältävissä tilanteissa rikospaikalla sekä erilaisissa hälytystehtävissä.**

Arviointi, hyvä

Opiskelija

- ◆ osaa toimia tavanomaisissa mahdolliseen uhkatilanteeseen liittyvissä turvallisuusalan tilanteissa, joita ovat poistaminen, pääsyn estäminen, kiinniotto- ja järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi annettujen käskyjen toteuttaminen
- ◆ osaa tehdä kiinniotetulle henkilölle turvallisuustarkastuksen

- ◆ osaa toimia rikospaikalla oikein ja turvallisesti
- ◆ osaa havainnoida rikospaikkaa, sen lähiympäristöä ja olosuhteita
- ◆ osaa kirjata ylös epäiltyjen tuntomerkkejä ja rikoksenteikijän mukana ollutta omaisuutta, sekä pakovälinettä
- ◆ osaa suojata rikospaikan ja siellä olevia rikoksen tekojälkiä ja välineitä
- ◆ osaa liikkua rikospaikalla ja sen ympäristössä sotkematta ja vaurioittamatta rikoksentekojälkiä
- ◆ osaa selostaa esitutkintaviranomaiselle omat toimensa ja liikkumisensa rikospaikalla ja sen ympäristössä
- ◆ osaa antaa rikoksen uhrille hätäensiapua
- ◆ osaa täyttää tuntomerkkikaavakkeen ja tapahtumailmoituksen
- ◆ osaa hälyttää rikospaikalle apua
- ◆ tietää asemansa esitutkinnassa ja tuntee asianomistajan ja todistajan totuudessa pysymisvelvollisuuden
- ◆ osaa lähestyä hälytyskohdetta tai mahdollista rikospaikkaa ajoneuvolla taktisesti oikein
- ◆ tuntee tehtäviinsä liittyvät salassapitomääräykset, sekä osaa noudattaa niitä työssään
- ◆ tietää henkisen ensiavun tarkoituksen ja osaa omatoimisesti hakeutua kriisiapuun

Arviointi, tyydyttävä

Opiskelija

- ◆ osaa toimia tavanomaisissa mahdolliseen uhkatilanteeseen liittyvissä turvallisuusalan tilanteissa, joita ovat poistaminen, pääsyn estäminen, ja kiinniotto
- ◆ osaa toimia rikospaikalla oikein ja turvallisesti
- ◆ osaa havainnoida rikospaikkaa
- ◆ osaa kirjata ylös epäiltyjen tuntomerkkejä ja rikoksenteikijän mukana ollutta omaisuutta, sekä pakovälinettä
- ◆ osaa suojata rikospaikan ja siellä olevia rikoksen tekojälkiä ja välineitä
- ◆ osaa liikkua rikospaikalla ja sen ympäristössä sotkematta ja vaurioittamatta rikoksentekojälkiä
- ◆ osaa selostaa esitutkintaviranomaiselle omat toimensa ja liikkumisensa rikospaikalla ja sen ympäristössä
- ◆ osaa antaa rikoksen uhrille hätäensiapua
- ◆ osaa täyttää tuntomerkkikaavakkeen ja tapahtumailmoituksen
- ◆ osaa hälyttää rikospaikalle apua
- ◆ osaa lähestyä hälytyskohdetta tai mahdollista rikospaikkaa turvallisesti
- ◆ tuntee tehtäviinsä liittyvät salassapitomääräykset, sekä osaa noudattaa niitä työssään
- ◆ tietää henkisen ensiavun tarkoituksen

Työssäoppiminen, 5 ov

Opiskelijan henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa ja työssäoppimisen sopimuksessa määritellään kunkin jakson tavoitteet, oppimistehtävät, kesto ja ajoitus sekä opiskelijan arvioinnin menettelytavat. Opinnäytetyö voidaan kytkeä osaksi työssäoppimista. Työssäoppimisen tavoitteet määritellään niin konkreettisesti, että sekä opiskelija että työpaikkaohjaaja ymmärtävät, mitä kuuluu osata työssäoppimisjakson päätyttyä. Tavoitteisiin vaikuttavat opiskeluvaihe, opintojen sisällöt, alue- ja alakohtaiset mahdollisuudet, työpaikkojen valmiudet, opiskelijan tavoitteet ja valmiudet sekä opettajan näkemykset.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelija osaa tietoisesti valita työhönsä sopivimmat työmenetelmät, työvälineet ja materiaalit ja käyttää menetelmiä ja välineitä oikein. Hän osaa arvioida ja kehittää työskentelytapojaan. Hän osaa toimia aktiivisesti ja kannustavasti erilaisissa tilanteissa, ryhmissä ja sidosryhmien kanssa. Hän osaa löytää uusia ratkaisuja ja osaa ratkaista ristiriitatilanteita. Opiskelija osaa tehdä omatoimisesti muitakin kuin annettuja tehtäviä. Hän osaa kehittää omaa työtään ja työympäristöään, työturvallisuutta sekä kehittää ja arvioida itseään monipuolisesti voidakseen toimia muuttuvissa oloissa. Opiskelija osaa arvioida hankkimansa tiedon oikeellisuutta ja luotettavuutta. Hän osaa luokitella, vertailla ja jäsentää hankkimaansa tietoa sekä muokata sitä käyttökelpoiseksi ja tehdä johtopäätöksiä. Hän osaa asettaa asioita tärkeysjärjestykseen, tehdä suunnitelmia ja pohtia erilaisten vaihtoehtojen vaikutuksia, niin että osaa valita niistä kulloinkin sopivimman. Opiskelija osaa toiminnassaan ottaa huomioon työpaikan erityistarpeita. Hän osaa hahmottaa työnsä osaksi työpaikkansa ja sen koko toimintaympäristön toimintaa.

- ▲ **Keskeinen sisältö on kehittää alan ammatillista osaamista, suunnittelu- ja kehitysvalmiuksia sekä sosiaalisia taitoja aidossa työympäristössä.**

Arviointi, hyvä

Opiskelija

- ◆ osaa käyttää alan työmenetelmiä, työvälineitä ja materiaaleja
- ◆ osaa alansa keskeiset työtehtävät
- ◆ osaa toimia erilaisissa tilanteissa ja ryhmässä sekä käyttää omaksumiaan taitoja ja työn perustana olevaa tietoa uusissa tilanteissa
- ◆ osaa luokitella, vertailla ja jäsentää hankkimaansa tietoa sekä muokata sitä käyttökelpoiseksi
- ◆ osaa hahmottaa työnsä kokonaisuutena
- ◆ osaa ottaa huomioon työpaikkansa erityistarpeita
- ◆ osaa soveltaa sääntöjä ja ohjeita erilaisissa tilanteissa ja noudattaa työturvallisuusohjeita
- ◆ suorittaa annetut tehtävät omatoimisesti ja arvioida itseään ja työtään monipuolisesti
- ◆ osaa arvioida tiedon oikeellisuutta ja luotettavuutta

Arviointi, tyydyttävä

Opiskelija

- ◆ osaa käyttää tavallisimpia työmenetelmiä, työvälineitä ja materiaaleja sekä osaa alan perustehtävät
- ◆ osaa toimia tutussa ympäristössä ja tutuissa vuorovaikutustilanteissa
- ◆ osaa käyttää omaksumiaan taitoja ja työn perustana olevaa tietoa harjoitelluissa, usein toistuvissa tilanteissa
- ◆ osaa ohjattuna etsiä työhönsä liittyvää tietoa sekä esittää sen ymmärrettävästi suullisesti tai kirjallisesti
- ◆ suorittaa annetut tehtävät ja osaa arvioida itseään ja työnsä onnistumista
- ◆ osaa noudattaa työaikoja, työturvallisuusohjeita, muita sopimuksia ja ohjeita sekä neuvotella poikkeamista

VAASAN AMMATTIOPISTO
Turvallisuusalan perustutkinto,
turvallisuusvalvoja

AMMATILLISEN OPINTOKOKONAISUUDEN
ARVIOINTI JA TOTEUTTAMINEN
Tietoturvallisuus, 10 ov

Tavoitteet ja sisällöt	Opiskelijan osaamisen arvioinnin toteutus		Opintokokonaisuuden jaksotus		Ajoitus
	Ammattiosaamisen näyttö = suunnitelma näyttöjen toteuttamisesta ja arvioinnista	Muu arviointi	Jakson nimi ja laajuus (ov)	Toteutustapa	
	<p>Näyttö suunnitellaan ja toteutetaan turvallisuusalan kansallisen näyttöaineiston ohjeiden mukaan.</p> <p>Näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työpaikalla. Näytössä opiskelija tekee turvallisuusalaan kuuluvia tehtäviä. Näyttöympäristöinä ovat oppilaitos ja erilaiset yritykset ja julkisyhteisöt</p> <p>Näyttö arvioidaan käyttäen Tietoturvallisuuden aineiston arvioinnin kohteita ja kriteereitä:</p> <ul style="list-style-type: none"> - työprosessin hallinta - työtehtävän hallinta - työn perustana olevan tiedon hallinta <p>Arviointikeskusteluun osallistuu aina opiskelija, opettaja ja työelämän edustaja. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan itsearviointi.</p>	<p>Toteutetaan ohjaavaa ja kannustavaa arviointia käyttämällä mm. seuraavia arviointimenetelmiä:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjallisia tehtäviä tarkistamalla - portfolio (opintokokonaisuuksittain) - arvioimalla opiskelijan laatimia suunnitelmia ja luonnoksia - arvioimalla järjestettyjen tilanneharjoitusten suorituksia - ryhmätehtäviä arvioimalla - opiskelijan itsearviointia huomioimalla - opettajan ja ohjaajan havainnoinnilla 	<p>Tietojenkäsittely A-ajokortti 6ov</p> <p>Salassapito 1 ov</p> <p>Työssäoppiminen 3 ov</p>	<p>Lähiopetuksessa opiskellaan luennoilla, ryhmätehtävinä, tilanneharjoituksia (Case-) ja opintokäyntejä alan yrityksiin ja tavanomaisiin turvallisuusalan ammattilaisten toimintaympäristöihin.</p>	<p>Opintokokonaisuus toteutetaan 3. vuoden aikana</p> <p>Teoriaopinnot ovat jaksoilla 1-4 ja työssäoppiminen ja ammattiosaamisen näyttö ajoittuvat pääsääntöisesti 3. vuodelle niin, että työssäoppiminen on ensin ja sen lopulla tai päätyttyä opiskelija suorittaa ammattiosaamisen näytön.</p>
	Opintokokonaisuuden arvioinnista päättää oppilaitoksessa arvioitavien opintojen opetuksesta vastaava opettaja tai vastaavat opettajat yhdessä ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta.				

Tietoturvaluisuus, 10 ov

Tietojenkäsittely, A-ajokortti, 6 ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelija suorittaa hyväksytysti tietokoneen A-ajokortin. Hänen on tiedettävä alaan liittyvät yleisimmät tietoturvariskit ja osattava toimia ennalta ehkäisevästi sekä osattava tietojen luokitus. Hänen on ymmärrettävä salassapito- ja vaitiolositoumuksen merkitys ja osattava soveltaa edellä mainittuja asioita työssään. Opiskelija osaa asentaa, hallinnoida ja tarvittaessa poistaa tietokoneen tavanomaisimmat turvaohjelmistot. Opiskelijalla on perustiedot tavanomaisista tietoturvauhista, viruksista, haittaohjelmista, roskapostista, phishingistä ja niiden torjunnasta. Hän tuntee salasanakäytännöt ja osaa käyttää salasanoja turvallisesti. Hän osaa myös käyttää yhtä salakirjoitusohjelmaa. Opiskelija osaa asioida internetissä turvallisesti ja tuntee selaimen käyttöön liittyvät tietoturvariskit, sekä tietää epävarmoihin sivustoihin liittyvät riskit. Opiskelija tuntee tietoturvarikoksiin liittyvän lainsäädännön. Hän tuntee myös tekijänoikeuksiin ja laittomien tiedostojen kopiointiin sekä luvattomaan tiedostolevitykseen liittyvät säädökset ja osaa noudattaa niitä työssään. Opiskelija osaa käyttää tavanomaisia toimistosovelluksia (Kuten tekstinkäsittely, esitysgrafiikka ja taulukkolaskenta) ja sähköpostia. Opiskelija tuntee tavanomaiset tietoturvamateriaalin ja tiedostojen hävittämistavat.

- ▲ **Keskeinen sisältö on tietokoneen A-ajokortin suorittaminen ja turvallinen tietokoneen käyttö, sekä tavanomaisten torjuntaohjelmien käyttö ja hallinta.**

Arviointi, hyvä

Opiskelija

- ◆ suorittaa hyväksytysti tietokoneen A-ajokortin
- ◆ tietää alaan liittyvät yleisimmät tietoturvariskit
- ◆ osaa salassapito- ja vaitiolositoumuksen merkityksen ja osattava soveltaa edellä mainittuja asioita työssään.
- ◆ osaa asentaa ja poistaa tietokoneen tavanomaisimmat turvaohjelmistot
- ◆ osaa perustiedot tavanomaisista tietoturvauhista
- ◆ tuntee salasanakäytännöt ja osaa käyttää salasanoja turvallisesti
- ◆ osaa asioida internetissä turvallisesti ja tuntee selaimen käyttöön liittyvät tietoturvariskit, sekä tietää epävarmoihin sivustoihin liittyvät riskit.
- ◆ tuntee tavanomaiset tietoturvamateriaalin ja tiedostojen hävittämistavat
- ◆ tuntee tietoturvarikoksiin liittyvän lainsäädännön.
- ◆ tuntee myös tekijänoikeuksiin ja laittomien tiedostojen kopiointiin liittyvät säädökset
- ◆ osaa käyttää tavanomaisia toimistosovelluksia (Kuten tekstinkäsittely ja esitysgrafiikka) ja sähköpostia

Arviointi, tyydyttävä

Opiskelija

- ◆ tietää alaan liittyvät yleisimmät tietoturvariskit
- ◆ osaa salassapito- ja vaitiolositoumuksen merkityksen ja osattava soveltaa edellä mainittuja asioita työssään.
- ◆ osaa perustiedot tavanomaisista tietoturvauhista
- ◆ tuntee salasanakäytännöt ja osaa käyttää salasanoja turvallisesti
- ◆ osaa asioida internetissä turvallisesti
- ◆ tuntee tavanomaiset tietoturvamateriaalin ja tiedostojen hävittämistavat
- ◆ osaa käyttää tekstinkäsittelyohjelmaa ja sähköpostia

Salassapito, 1 ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelija tuntee salassapitoon liittyvät säädökset rikoslaisissa ja laissa yksityisistä turvallisuuspalveluista ja osaa noudattaa niitä työssään ja opiskelussaan. Opiskelijan on ymmärrettävä salassapito- ja vaitiolositoumuksen merkitys ja osattava soveltaa edellä mainittuja asioita työssään. Opiskelija tuntee henkilörekistereihin ja rekisteriselosteisiin liittyvän lainsäädännön ja tuntee hyvän rekisterinpidon ja siihen liittyvät määräykset ja rekisterien suojaamisperiaatteet.

▲ Keskeinen sisältö on salassapito.

Arviointi, hyvä

Opiskelija

- ◆ tuntee salassapitoon liittyvät säädökset rikoslaisissa ja laissa yksityisistä turvallisuuspalveluista ja osaa noudattaa niitä työssään ja opiskelussaan
- ◆ ymmärtää salassapito- ja vaitiolositoumuksen merkityksen ja osattava soveltaa edellä mainittuja asioita työssään
- ◆ tuntee henkilörekistereihin ja rekisteriselosteisiin liittyvän lainsäädännön ja tuntee hyvän rekisterinpidon ja siihen liittyvät määräykset ja rekisterien suojaamisperiaatteet.

Arviointi, tyydyttävä

Opiskelija

- ◆ tuntee salassapitoon liittyvät säädökset laissa yksityisistä turvallisuuspalveluista ja osaa noudattaa niitä työssään
- ◆ ymmärtää salassapito- ja vaitiolositoumuksen merkityksen ja osattava soveltaa edellä mainittuja asioita työssään

Työssäoppiminen, 3 ov

Opiskelijan henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa ja työssäoppimisen sopimuksessa määritellään kunkin jakson tavoitteet, oppimistehtävät, kesto ja ajoitus sekä opiskelijan arvioinnin menettelytavat. Opinnäytetyö voidaan kytkeä osaksi työssäoppimista. Työssäoppimisen tavoitteet määritellään niin konkreettisesti, että sekä opiskelija että työpaikkaohjaaja ymmärtävät, mitä kuuluu osata työssäoppimisjakson päätyttyä. Tavoitteisiin vaikuttavat opiskeluvaihe, opintojen sisällöt, alue- ja alakohtaiset mahdollisuudet, työpaikkojen valmiudet, opiskelijan tavoitteet ja valmiudet sekä opettajan näkemykset.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelija osaa tietoisesti valita työhönsä sopivimmat työmenetelmät, työvälineet ja materiaalit ja käyttää menetelmiä ja välineitä oikein. Hän osaa arvioida ja kehittää työskentelytapojaan. Hän osaa toimia aktiivisesti ja kannustavasti erilaisissa tilanteissa, ryhmissä ja sidosryhmien kanssa. Hän osaa löytää uusia ratkaisuja ja osaa ratkaista ristiriitatilanteita. Opiskelija osaa tehdä omatoimisesti muitakin kuin annettuja tehtäviä. Hän osaa kehittää omaa työtään ja työympäristöään, työturvallisuutta sekä kehittää ja arvioida itseään monipuolisesti voidakseen toimia muuttuvissa oloissa. Opiskelija osaa arvioida hankkimansa tiedon oikeellisuutta ja luotettavuutta. Hän osaa luokitella, vertailla ja jäsentää hankkimaansa tietoa sekä muokata sitä käyttökelpoiseksi ja tehdä johtopäätöksiä. Hän osaa asettaa asioita tärkeysjärjestykseen, tehdä suunnitelmia ja pohtia erilaisten vaihtoehtojen vaikutuksia, niin että osaa valita niistä kulloinkin sopivimman. Opiskelija osaa toiminnassaan ottaa huomioon työpaikan erityistarpeita. Hän osaa hahmottaa työnsä osaksi työpaikkansa ja sen koko toimintaympäristön toimintaa.

- ▲ **Keskeinen sisältö on kehittää alan ammatillista osaamista, suunnittelu- ja kehitysvalmiuksia sekä sosiaalisia taitoja aidossa työympäristössä.**

Arviointi, hyvä

Opiskelija

- ◆ osaa käyttää alan työmenetelmiä, työvälineitä ja materiaaleja
- ◆ osaa alansa keskeiset työtehtävät
- ◆ osaa toimia erilaisissa tilanteissa ja ryhmässä sekä käyttää omaksumiaan taitoja ja työn perustana olevaa tietoa uusissa tilanteissa
- ◆ osaa luokitella, vertailla ja jäsentää hankkimaansa tietoa sekä muokata sitä käyttökelpoiseksi
- ◆ osaa hahmottaa työnsä kokonaisuutena
- ◆ osaa ottaa huomioon työpaikkansa erityistarpeita
- ◆ osaa soveltaa sääntöjä ja ohjeita erilaisissa tilanteissa ja noudattaa työturvallisuusohjeita
- ◆ suorittaa annetut tehtävät omatoimisesti ja arvioida itseään ja työtään monipuolisesti
- ◆ osaa arvioida tiedon oikeellisuutta ja luotettavuutta

Arviointi, tyydyttävä

Opiskelija

- ◆ osaa käyttää tavallisimpia työmenetelmiä, työvälineitä ja materiaaleja sekä osaa alan perustehtävät
- ◆ osaa toimia tutussa ympäristössä ja tutuissa vuorovaikutustilanteissa
- ◆ osaa käyttää omaksumiaan taitoja ja työn perustana olevaa tietoa harjoitelluissa, usein toistuvissa tilanteissa
- ◆ osaa ohjattuna etsiä työhönsä liittyvää tietoa sekä esittää sen ymmärrettävästi suullisesti tai kirjallisesti
- ◆ suorittaa annetut tehtävät ja osaa arvioida itseään ja työnsä onnistumista
- ◆ osaa noudattaa työaikoja, työturvallisuusohjeita, muita sopimuksia ja ohjeita sekä neuvotella poikkeamista

VAASAN AMMATTIOPISTO
Turvallisuusalan perustutkinto,
turvallisuusvalvoja

AMMATILLISEN OPINTOKOKONAISUUDEN
ARVIOINTI JA TOTEUTTAMINEN

Turvajärjestelmien asennus, 10 ov

Tavoitteet ja sisällöt	Opiskelijan arvioinnin toteutus		Opintokokonaisuuden jaksotus		Ajoitus
	Ammattiosaamisen näyttö = suunnitelma näyttöjen toteuttamisesta ja arvioinnista	Muu arviointi	Jakson nimi ja laajuus (ov)	Toteutustapa	
Opintokokonaisuuden keskeinen sisältö on tavanomaisten turvallisuusteknisten järjestelmien ja niihin liittyvien komponenttien tunnistaminen, ilmaisimien ja muiden järjestelmäosien toimintaperiaatteiden tunteminen, ilmaisimien ja niiden osien asennus, säätö ja huolto, järjestelmien säätö ja ohjelmointi, järjestelmien perusmuotoinen suunnittelu, pienten järjestelmien asennus ja ohjelmointi, osien ja silmukoiden liittäminen isompaan järjestelmään, talotekniikkaan liittyvien järjestelmien ja niiden tavanomaisten komponenttien tunteminen, ja pienten järjestelmien käytön opastus loppukäyttäjälle	<p>Näyttö suunnitellaan ja toteutetaan turvallisuusalan kansallisen näyttöaineiston ohjeiden mukaan.</p> <p>Näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työpaikalla. Näytössä opiskelija tekee turvallisuusalaan kuuluvia tehtäviä. Näyttöympäristöinä ovat oppilaitos ja erilaiset yritykset ja julkisyhteisöt</p> <p>Näyttö arvioidaan käyttäen Tietoturvallisuuden aineiston arvioinnin kohteita ja kriteereitä:</p> <ul style="list-style-type: none"> - työprosessin hallinta - työtehtävän hallinta - työn perustana olevan tiedon hallinta <p>Arviointikeskusteluun osallistuu aina opiskelija, opettaja ja työelämän edustaja. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan itsearviointi.</p>	<p>Toteutetaan ohjaavaa ja kannustavaa arviointia käyttämällä mm. seuraavia arviointimenetelmiä:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjallisia tehtäviä tarkistamalla - portfolio (opintokokonaisuuksittain) - arvioimalla opiskelijan laatimia suunnitelmia ja luonnoksia - arvioimalla järjestettyjen tilanneharjoitusten suorituksia - ryhmätehtäviä arvioimalla - opiskelijan itsearviointia huomioimalla - opettajan ja ohjaajan havainnoinnilla 	<p>Turvallisuustekniset järjestelmät 2ov</p> <p>Asennustekniikan perusteet ja sähkötekniikka 2ov</p> <p>Turvallisuusteknisten järjestelmien käyttö 2ov</p> <p>Turvajärjestelmien asennus ja huolto 4ov</p>	<p>Lähiopetuksessa opiskellaan luennoilla, ryhmätehtävinä, tilanneharjoituksia (Case-) ja opintokäyntejä alan yrityksiin ja tavanomaisiin turvallisuusalan ammattilaisten toimintaympäristöihin.</p>	<p>Opintokokonaisuus toteutetaan 3. vuoden aikana</p> <p>Teoriaopinnot ovat jaksoilla 1-4 ja työssäoppiminen ja ammattiosaamisen näyttö ajoittuvat pääsääntöisesti 3. vuodelle niin, että työssäoppiminen on ensin ja sen lopulla tai päätyttyä opiskelija suorittaa ammattiosaamisen näytön.</p>
	Opintokokonaisuuden arvioinnista päättää oppilaitoksessa arvioitavien opintojen opetuksesta vastaava opettaja tai vastaavat opettajat yhdessä ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin pohjalta.				

Turvajärjestelmien asennus, 10 ov

Turvallisuustekniset järjestelmät, 2 ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelijan tulee tuntea yleisimpien turvallisuusteknisten järjestelmien toimintaperiaatteet, ominaisuudet ja komponentit. Hän tuntee rikosilmoitinjärjestelmän, langattoman rikosilmoitinjärjestelmän, osoitteellisen rikosilmoitinjärjestelmän, videovalvontajärjestelmän ja kulunvalvontajärjestelmän rakenteet ja niiden tärkeimmät osat, sekä ilmaisimet. Opiskelijan on tunnettava sähköisten turvallisuusjärjestelmien keskeisimmät käsitteet ja toimintaperiaatteet ja niiden erilaisiin kohteisiin soveltuva käyttö. Hänen on ymmärrettävä kehävalvonnan, kuorivalvonnan, tilavalvonnan ja kohdevalvonnan ominaispiirteet ja niiden tavallisimmat toteutustavat. Hänen on osattava myös paloilmotus- ja palovaroitinjärjestelmien toiminnan periaatteet. Hänen on osattava käsitellä ja säilyttää oikein turvallisuusjärjestelmiin liittyviä dokumentteja ja ymmärrettävä järjestelmien erityisluonne kiinteistöissä (vaitiolovelvollisuus). Opiskelijan on tiedettävä, miksi ja miten erilaiset kiinteistön järjestelmät voidaan integroida toimimaan yhteen. Hänen on tunnettava Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliiton ohjeet. Opiskelijan on tunnettava turvasuojaukseen liittyvä keskeisin lainsäädäntö. Opiskelija tuntee myös paloilmotin, sekä palovaroitinjärjestelmän toimintaperiaatteet ja niissä käytetyt ilmaisimet. Opiskelijan on osattava tunnistaa tyypillisimmät rikosilmoitinjärjestelmän ilmaisimet, kuten erilaiset ovikoskettimet, passiiviset ja aktiiviset liikkeentunnistimet, lasinrikkoilmaisimet, seismiset ilmaisimet, verho- ja linjailmaisimet, yllätys- ja kutsupainikkeet sekä järjestelmiin liitettävät muut ilmaisimet ja laitteet, kuten palo- ja kosteusilmaisimet, sireenit ja muut merkinantolaitteet, käyttöpaneelit, näppäimistöt ja ohisulkijat. Opiskelija tietää langattoman rikosilmoitinjärjestelmän toimintaperiaatteet, ja tuntee siihen liitettävät tavanomaiset ilmaisimet. Hän tietää osoitteellisen rikosilmoitinjärjestelmän toimintaperiaatteen. Opiskelija tuntee kaikkien tavanomaisten ilmaisimien ja komponenttien toimintaperiaatteet ja niiden tavanomaiset asennuspaikat, sekä käyttökohteet. Opiskelija tuntee videovalvontajärjestelmien eri osat, kuten kamerat, optiikat, säänsuojakotelot, zoomattavat ja käännettävät kamerat, domekamerat, digitaalilallentimet, multiplekserit, videovaihteet, aikaviivenauhurit, kuvanjakajat, monitorit ja kameroiden ohjausyksiköt. Opiskelija tuntee kulunvalvonta- ja työajanseurantajärjestelmien toimintaperiaatteen, ja tietää kulunvalvontajärjestelmän tavanomaiset oviympäristöihin ja järjestelmän tiedonsiirtoon kuuluvat komponentit. Opiskelija tuntee eri järjestelmään liittyvät tavanomaiset piirrosmerkit ja osaa käyttää niitä työssään. Opiskelija tuntee turvallisuusteknisiin järjestelmiin liittyvät suojeleuohjeet ja osaa tehdä järjestelmiin liittyvät rekisteriselosteet ja tulkita jo tehtyjä selosteita. Hän tuntee lain yksityisyyden suojasta työelämässä kuvaamiseen ja kulunvalvontaan liittyviltä osin, hän tietää rikoslain yksityisyyden ja kotirauhan suojaan, sekä kuvaamiskieltoihin liittyvät säädökset

- ▲ **Keskeinen sisältö on tavanomaisten turvallisuusteknisten järjestelmien ja niihin kuuluvien komponenttien tunteminen.**

Arviointi, hyvä

Opiskelija

- ◆ tuntee yleisimpien turvallisuusteknisten järjestelmien toimintaperiaatteet, ominaisuudet ja komponentit.

- ◆ tuntee rikosilmoitinjärjestelmän, langattoman rikosilmoitinjärjestelmän, videovalvontajärjestelmän ja kulunvalvontajärjestelmän rakenteet ja niiden tärkeimmät osat, sekä ilmaisimet
- ◆ osaa sähköisten turvallisuusjärjestelmien keskeisimmät käsitteet ja toimintaperiaatteet ja niiden erilaisiin kohteisiin soveltuva käyttö
- ◆ osaa kehävalvonnan, kuorivalvonnan, tilavalvonnan ja kohdevalvonnan ominaispiirteet ja niiden tavallisimmat toteutustavat
- ◆ osaa käsitellä ja säilyttää oikein turvallisuusjärjestelmiin liittyviä dokumentteja ja ymmärrettävä järjestelmien erityisluonne kiinteistöissä (vaitiolovelvollisuus)
- ◆ tietää, miksi ja miten erilaiset kiinteistön järjestelmät voidaan integroida toimimaan yhteen
- ◆ tuntee Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliiton ohjeet
- ◆ tuntee turvasuojaukseen liittyvä keskeisen lainsäädännön
- ◆ osaa tunnistaa tyypillisimmät rikosilmoitinjärjestelmän ilmaisimet, kuten erilaiset ovikoskettimet, passiiviset ja aktiiviset liikkeentunnistimet, lasinrikkoilmaisimet, yllätys- ja kutsupainikkeet sekä järjestelmiin liitettävät muut ilmaisimet ja laitteet, kuten palo- ja kosteusilmaisimet, sireenit ja muut merkinantolaitteet, käyttöpaneelit, näppäimistöt ja ohisulkijat
- ◆ tuntee kaikkien tavanomaisten ilmaisimien ja komponenttien toimintaperiaatteet ja niiden tavanomaiset asennuspaikat, sekä käyttökohteet
- ◆ tuntee videovalvontajärjestelmien eri osat, kuten kamerat, optiikat, säänsuojakotelot, zoomattavat ja käännettävät kamerat, domekamerat, digitaalitalentimet, monitorit ja kameroiden ohjausyksiköt
- ◆ tuntee kulunvalvontajärjestelmien toimintaperiaatteen, ja tietää kulunvalvontajärjestelmän tavanomaiset oviympäristöihin kuuluvat komponentit
- ◆ tuntee eri järjestelmään liittyvät tavanomaiset piirrosmerkit ja osaa käyttää niitä työssään
- ◆ turvallisuusteknisiin järjestelmiin liittyvät suojeluohjeet ja järjestelmiin liittyvät rekisteriselosteet
- ◆ tuntee lain yksityisyyden suojasta työelämässä kuvaamiseen ja kulunvalvontaan liittyviltä osin, hän tietää rikoslain yksityisyyden ja kotirauhan suojaan, sekä kuvaamiskieltoihin liittyvät säädökset

Arviointi, tyydyttävä

Opiskelija

- ◆ tuntee yleisimpien turvallisuusteknisten järjestelmien komponentit.
- ◆ tuntee rikosilmoitinjärjestelmän ja videovalvontajärjestelmän rakenteet ja niiden tärkeimmät osat, sekä ilmaisimet
- ◆ osaa sähköisten turvallisuusjärjestelmien keskeisimmät käsitteet
- ◆ osaa kehävalvonnan, kuorivalvonnan, tilavalvonnan ja kohdevalvonnan ominaispiirteet
- ◆ osaa käsitellä ja säilyttää oikein turvallisuusjärjestelmiin liittyviä dokumentteja ja ymmärrettävä vaitiolovelvollisuus

- ◆ osaa tunnistaa tyypillisimmät rikosilmoitinjärjestelmän ilmaisimet, kuten erilaiset ovikoskettimet, passiiviset ja aktiiviset liikkeentunnistimet, lasinrikkoilmaisimet, yllätys- ja kutsupainikkeet sekä järjestelmiin liitettävät muut ilmaisimet ja laitteet, kuten palo- ja kosteusilmaisimet, sireenit ja muut merkinantolaitteet, käyttöpaneelit, näppäimistöt ja ohisulkijat
- ◆ tuntee videovalvontajärjestelmien eri osat, kuten kamerat, optiikat, säänsuojakotelot, zoomattavat ja käännettävät kamerat, domekamerat, digitaalitallentimet, monitorit ja kameroiden ohjausyksiköt
- ◆ tuntee eri järjestelmiin liittyvät tavanomaiset piirrosmerkit ja osaa käyttää niitä työssään
- ◆ tuntee lain yksityisyyden suojasta työelämässä kuvaamiseen ja kulunvalvontaan liittyviltä osin, hän tietää rikoslain yksityisyyden ja kotirauhan suojaan, sekä kuvaamiskieltoihin liittyvät säädökset

Asennustekniikan perusteet, 2 ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelijan on osattava käyttää asennuksessa tarvittavia työvälineitä ja ymmärrettävä niiden toimintaperiaatteet sekä tiedettävä hyvän ergonomian periaatteet. Opiskelijan tulee tunnistaa ja osata käyttää tavallisimpia asennustarvikkeita ja kiinnikkeitä oikein. Hänen on ymmärrettävä huolellisen ja siistin asennustyön merkitys turvallisuusteknisten järjestelmien asennuksessa ja huollossa. Opiskelijan tulee toimia turvallisesti sähkölaitteiden kanssa ja tunnettava sähköasennuksiin liittyvät keskeisimmät säädökset ja turvallisuusmääräykset. Opiskelijan tulee hallita sähkötekniikan peruskäsitteet ja lukea sähköisiä piirustuksia.

- ▲ **Keskeinen sisältö on työvälineiden oikea käyttö, asennukseen liittyvien tehtävien ja siistin asennustyön merkitys.**

Arviointi, hyvä

Opiskelija

- ◆ osaa käyttää asennuksessa tarvittavia työvälineitä
- ◆ osaa käyttää tavallisimpia asennustarvikkeita ja kiinnikkeitä oikein
- ◆ ymmärtää huolellisen ja siistin asennustyön merkityksen turvallisuusteknisten järjestelmien asennuksessa ja huollossa.
- ◆ osaa toimia turvallisesti sähkölaitteiden kanssa ja tunnettava sähköasennuksiin liittyvät keskeisimmät säädökset ja turvallisuusmääräykset
- ◆ osaa tulkita turvallisuusteknisten järjestelmien suomenkielisiä käyttöohjeita siten, että osaa itsenäisesti opetella käyttämään järjestelmää ohjeisiin tukeutuen

Arviointi, tyydyttävä

Opiskelija

- ◆ osaa käyttää asennuksessa tarvittavia työvälineitä
- ◆ osaa käyttää tavallisimpia asennustarvikkeita ja kiinnikkeitä oikein
- ◆ osaa toimia turvallisesti sähkölaitteiden kanssa

Turvallisuusteknisten järjestelmien käyttö, 2 ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelija osaa tulkita turvallisuusteknisten järjestelmien suomenkielisiä ja englanninkielisiä käyttö- ja asennusohjeita siten, että osaa itsenäisesti opetella käyttämään järjestelmää ohjeisiin tukeutuen. Opiskelija osaa käyttää tavanomaista rikosilmoitinjärjestelmää ja osaa ainakin järjestelmän päälle- ja päältäkytkennän, silmukan ohittamisen, alueen ohittamisen, historialokin selaamisen. Hän tietää eri käyttäjätasojen merkityksen. Opiskelija osaa tarkastaa hälyttäneen silmukan kattavan alueen ja tehdä päätelmiä hälytyksen aiheuttaneesta syystä. Opiskelija osaa tulkita rakennuksen pohjapiirrosta ja siihen merkittyjä rikosilmoitinjärjestelmän piirrosmerkkejä. Opiskelija osaa käyttää tavanomaista videovalvontajärjestelmää ja tuntee nauhoittavan ja digitaalisen videovalvontajärjestelmän siten, että osaa hakea tallennettua tapahtumaa, tallentaa sen edelleen sellaiseen mediaan ja formaattiin, jota voidaan käyttää tapahtumailmoituksen liitteenä tai viranomaiskäytössä. Opiskelija osaa käyttää kulunvalvontajärjestelmän PC-pohjaista hallintajärjestelmää käyttöohjeen perusteella siten, että osaa lukea järjestelmän lokista tapahtuneet kulutapahtumat ja järjestelmän virheilmoitukset. Hän osaa paikallistaa hälyttäneen oven rakennuksen pohjapiirrokselta ja osaa poistaa tavanomaisen häiriön ovijärjestelmästä. Opiskelija osaa tehdä oviohjauksia, rekisteröidä tunnisteita, asettaa niille kulkuoikeuksia ja kulkutasoja, poistaa tunnisteen järjestelmästä ja asentaa tunnisteen hälytysseurantaan.

- ▲ **Keskeinen sisältö on tavanomaisten turvallisuusteknisten järjestelmien käyttö ja seurantatoimet.**

Arviointi, hyvä

Opiskelija

- ◆ osaa tulkita turvallisuusteknisten järjestelmien suomenkielisiä käyttö- ja asennusohjeita siten, että osaa itsenäisesti opetella käyttämään järjestelmää ohjeisiin tukeutuen
- ◆ osaa käyttää tavanomaista rikosilmoitinjärjestelmää ja osaa ainakin järjestelmän päälle- ja päältäkytkennän, silmukan ohittamisen, alueen ohittamisen, historialokin selaamisen
- ◆ osaa tarkastaa hälyttäneen silmukan kattavan alueen ja tehdä päätelmiä hälytyksen aiheuttaneesta syystä
- ◆ osaa tulkita rakennuksen pohjapiirrosta ja siihen merkittyjä rikosilmoitinjärjestelmän piirrosmerkkejä
- ◆ osaa käyttää tavanomaista videovalvontajärjestelmää ja tuntee nauhoittavan ja digitaalisen videovalvontajärjestelmän siten, että osaa hakea tallennettua tapahtumaa

- ◆ osaa käyttää kulunvalvontajärjestelmän PC-pohjaista hallintajärjestelmää käyttöohjeen perusteella siten, että osaa lukea järjestelmän lokista tapahtuneet kulutapahtumat ja järjestelmän virheilmoitukset
- ◆ osaa paikallistaa hälyttäneen oven rakennuksen pohjapiirrokselta ja osaa poistaa tavanomaisen häiriön ovijärjestelmästä

Arviointi, tyydyttävä

Opiskelija

- ◆ osaa käyttää tavanomaista rikosilmoitinjärjestelmää ja osaa ainakin järjestelmän päälle- ja päältäkytkennän, historialokin selaamisen ja hälytyksen kuittauksen
- ◆ osaa tarkastaa hälyttäneen silmukan kattavan alueen
- ◆ osaa tulkita rakennuksen pohjapiirrosta ja siihen merkittyjä rikosilmoitinjärjestelmän piirrosmerkkejä
- ◆ osaa käyttää tavanomaista videovalvontajärjestelmää
- ◆ osaa paikallistaa hälyttäneen oven rakennuksen pohjapiirrokselta ja osaa poistaa tavanomaisen häiriön ovijärjestelmästä

Turvallisuusteknisten järjestelmien asennus ja huolto, 4 ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelijan on osattava toimia yksinkertaisten turvajärjestelmien (heikkovirtajärjestelmät) asennustehtävissä (uudet järjestelmät, laajennukset, saneeraukset). Opiskelijan on osattava sijoittaa ilmaisimet ja kamerat optimaaliseen paikkaan valvottavassa tilassa ja suorittaa tarvittavat yksinkertaisten turvajärjestelmien asennus- ja säätötoimenpiteet. Hänen on osattava ottaa käyttöön pieniä turvajärjestelmiä, kuten rikosilmoitin-, videovalvonta- ja kulunvalvontajärjestelmä, sekä antaa tarvittaessa käytön opastusta. Sen vuoksi hänellä on oltava tarvittavat tiedot talotekniikkaan liittyvistä järjestelmistä ja niiden merkityksestä kiinteistön viihtyvyydelle ja turvallisuudelle. Opiskelijan on osattava tietokoneen käyttöönotto, peruskäyttö ja tietojenhallinnan perusteet sekä tunnettava tiedonsiirron periaatteet (verkot). Hänellä on oltava sähkötekniikan teoreettiset perustiedot, jotta hän osaa tehdä yksikertaisia laskutoimituksia, lukea teknisiä piirustuksia, käyttää yleismittaria ja mitata elektroniikan peruspiirit. Hänen on osattava valita kullekin turvajärjestelmälle sopivat kaapelityypit ja mitoittaa ne riittäviksi. Hänen on hallittava vianetsinnän periaatteet, osattava paikantaa vikoja ja suorittaa järjestelmille yksinkertaisia huoltotoimenpiteitä. Hänen on osattava mitoittaa rikosilmoitusjärjestelmien akkutuenta. Opiskelijan on osattava tavallisimpien sähköisten turvallisuusjärjestelmien suunnittelu- ja toteutusprojektin keskeiset perusteet. Opiskelijan tulee noudattaa työturvallisuutta ja työaikoja.

- ▲ **Keskeinen sisältö on tavanomaisten turvallisuusteknisten järjestelmien asennus ja huolto.**

Arviointi, hyvä

Opiskelija

- ◆ osaa toimia yksinkertaisten turvajärjestelmien asennustehtävissä ammattiasentajan avustajana

- ◆ osaa tarvittavat yksinkertaisten turvajärjestelmien asennus- ja säätötoimenpiteet
- ◆ osaa ottaa käyttöön pieniä turvajärjestelmiä, kuten rikosilmoitin- ja videovalvontajärjestelmä, sekä antaa tarvittaessa käytön opastusta
- ◆ osaa tietokoneen käyttöä, peruskäytön ja tietojenhallinnan perusteet
- ◆ osaa sähkötekniikan teoreettiset perustiedot
- ◆ osaa tehdä yksinkertaisia laskutoimituksia, lukea teknisiä piirustuksia ja käyttää yleismittaria
- ◆ osaa valita kullekin turvajärjestelmälle sopivat kaapelityypit ja mitoittaa ne riittäviksi
- ◆ on hallittava vianetsinnän periaatteet, osattava paikantaa vikoja
- ◆ osaa mitoittaa rikosilmoitusjärjestelmien akkutuennan
- ◆ osaa noudattaa työturvallisuutta ja työaikoja

Arviointi, tyydyttävä

Opiskelija

- ◆ osaa toimia yksinkertaisten turvajärjestelmien asennustehtävissä ammattiasentajan avustajana
- ◆ osaa tarvittavat yksinkertaisten turvajärjestelmien asennus- ja säätötoimenpiteet
- ◆ osaa tietokoneen peruskäytön
- ◆ osaa tehdä käyttöä yleismittaria
- ◆ osaa valita kullekin turvajärjestelmälle sopivat kaapelityypit
- ◆ osaa noudattaa työturvallisuutta ja työaikoja

VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT, 10 OV

TUTKINNON NIMI: TURVALLISUUSALAN PERUSTUTKINTO, TURVALLISUUSVALVOJA

<i>Ammattiosaamisen näytöt / Opintokokonaisuudet</i>	<i>Toteutus</i>	<i>Paikka</i>	<i>Ajankohta (suositus)</i>	<i>Arvioinnin kohteet</i>	<i>Arvioijat</i>	<i>Näyttö</i>
Turvallisuusalan perustaidot, 40 ov	Koko näyttö	Työssäoppimis- paikka/Oppilaitos	2. vuosi	1, 2, 3, 4, 5, 6	Opettaja ja työpaikkaohjaaja	Näyttötehtävänä voidaan suorittaa: Yleisturvallisuus Turvallisuuspassi Voimankäyttö ja vuorovaikutus turvallisuusosalalla
Vartiointi- ja palvelutoiminnot, 20 ov	Koko näyttö	Työssäoppimis- paikka/Oppilaitos	3. vuosi	1, 2, 3, 4,	Opettaja ja työpaikkaohjaaja	Näyttötehtävänä voidaan suorittaa: Vartiointitehtävät mm. myymälöissä, valvomoissa ja piiri- ja paikallisvartiointissa. Eri asiakasryhmien kanssa toimiminen.
Uhkatilanteiden hallinta, 10 ov - Uhkatilanteisiin varutuminen - Uhkatilanteiden hallinta	2 osanäyttöä	Työssäoppimis- paikka/Oppilaitos	3. vuosi	1, 2, 3, 4, 5	Opettaja ja työpaikkaohjaaja	Näyttötehtävänä voidaan suorittaa: Huumautuneen tai aggressiivisen henkilön kohtaaminen simuloidussa työtehtävässä. Uhkatilanteisiin liittyvät suunnittelutehtävät. Pelastussuunnitelmat.
Tietoturvallisuus, 10 ov - Tietokoneen A-ajokortti - Tietoturvaohjeen laatiminen PK-yritykselle	2 osanäyttöä	Työssäoppimis- paikka/Oppilaitos	3. vuosi	1, 2, 3	Opettaja ja työpaikkaohjaaja	Näyttötehtävänä voidaan suorittaa: Suorittaa tietokoneen A-ajokorttikokeen Laatii päivittää tietoturvaohjeen Pk-yritykselle, käytännön opastus henkilöstölle.
Turvajärjestelmien asennus, 10 ov	Koko näyttö	Työssäoppimis- paikka/Oppilaitos	3. vuosi	1, 2, 3	Opettaja ja työpaikkaohjaaja	Näyttötehtävänä voidaan suorittaa: Yksinkertaisen turvajärjestelmän asennus, käyttöönotto ja käytön opastus.